

Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
Kamu Yönetimi Anabilim Dalı

Yüksek Lisans Tezi

**A. GAFFAR OKKAN POLİS MESLEK YÜKSEK
OKULU ÖĞRENCİLERİNİN OKUL YÖNETİMİ
ALGILARI ÜZERİNE BİR İNCELEME**

Mustafa YAŞAR

Diyarbakır 2013

Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
Kamu Yönetimi Anabilim Dalı

Yüksek Lisans Tezi

**A. GAFFAR OKKAN POLİS MESLEK YÜKSEK
OKULU ÖĞRENCİLERİNİN OKUL YÖNETİMİ
ALGILARI ÜZERİNE BİR İNCELEME**

Mustafa YAŞAR

Danışman:

Yrd. Doç. Dr. Yılmaz DEMİRHAN

Diyarbakır 2013

TAAHHÜTNAME

SOSYAL BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Dicle Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğine göre hazırlamış olduğum “A. Gaffar Okkan Polis Meslek Yüksek Okulu Öğrencilerinin Okul Yönetimi Algıları Üzerine Bir İnceleme” adlı tezin/raporun tamamen kendi çalışmam olduğunu ve her alıntıya kaynak gösterdiğimi taahhüt eder, tezimin/raporumun kağıt ve elektronik kopyalarının Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü arşivlerinde aşağıda belirttiğim koşullarda saklanmasına izin verdiğimi onaylarım. Lisansüstü Eğitim-Öğretim yönetmeliğinin ilgili maddeleri uyarınca gereğinin yapılmasını arz ederim.

- Tezimin/Raporumun tamamı her yerden erişime açılabilir.
- Tezim/Raporum sadece Dicle Üniversitesi yerleşkelerinden erişime açılabilir.
- Tezimin/Raporumun ... yıl süreyle erişime açılmasını istemiyorum. Bu sürenin sonunda uzatma için başvuruda bulunmadığım takdirde, tezimin/raporumun tamamı her yerden erişime açılabilir.

15/06/2013

Mustafa YAŞAR

YÖNERGEYE UYGUNLUK SAYFASI

“A. Gaffar Okkan Polis Meslek Yüksek Okulu Öğrencilerinin Okul Yönetimi Algıları Üzerine Bir İnceleme” adlı Yüksek Lisans tezi, Dicle Üniversitesi Lisansüstü Tez Önerisi ve Tez Yazma Yönergesi’ne uygun olarak hazırlanmıştır.

Tezi Hazırlayan
Mustafa YAŞAR

Danışman
Yrd. Doç. Dr. Yılmaz DEMİRHAN

KABUL VE ONAY

Mustafa YAŞAR tarafından hazırlanan “A. Gaffar Okan Polis Meslek Yüksek Okulu Öğrencilerinin Okul Yönetimi Algıları Üzerine Bir İnceleme” adındaki çalışma 03.07.2013 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda jürimiz tarafından Kamu Yönetimi Ana Bilim Dalında Yüksek Lisans Tezi olarak oy birliği/ oy çokluğu ile kabul edilmiştir.

[İ m z a]

Yrd. Doç. Dr. Seyfettin ASLAN (Başkan)

[İ m z a]

Yrd. Doç. Dr. Yılmaz DEMİRHAN (Asil Üye)

[İ m z a]

Yrd. Doç. Dr. Cemal BALTACI (Asil Üye)

[İ m z a]

Yrd. Doç. Dr. Hüseyin ŞEYHANLIOĞLU (Yedek Üye)

Prof. Dr. Sabri EYİGÜN

Enstitü Müdürü

.../07/2013

ÖNSÖZ

Modern toplumlarda devletlerin vermiş olduğu hizmetler açısından farklı anlayışların geçerli olduğu açıktır. Tarihte kendi vatandaşlarını devletin malı olarak gören yönetim anlayışı günümüzde yerini varlık sebebi olarak gördüğü vatandaşlarına hizmeti esas alan anlayışa bırakmıştır. Bilimsel ve teknolojik alanlarda yaşanan hızlı gelişmeler de bu anlayış değişikliğinin oluşması ve gelişmesine katkıda bulunmuştur. Diğer yandan günümüzdeki devletlerin vatandaşları da bilinçlenmiştir. Eskiden herhangi bir şekilde hizmet almayı yeterli gören vatandaşlar bugün bunun bir adım ötesine geçerek aldığı hizmetlerin nitelikli olmasını da talep etmekte ve bu bakımdan sorgulayıcı bir tavır sergileyebilmektedir.

Bu çerçevede, insanların fizyolojik ihtiyaçlarından sonra gelen en önemli temel ihtiyaç olan güvenlik ihtiyacının karşılanması da yeterli olmamakta, bu ihtiyacın nasıl karşılandığı ayrıca önem arz etmektedir. Özellikle iki binli yıllardan sonra güvenlik anlayışında meydana gelen köklü değişimle beraber vatandaş önemseyen, eğitimi, bireylerle hizmet sunumunu esas alan ulusal ve bireysel güvenlik anlayışı ön plana çıkmış, bunu sağlayacak yapısal ve işlevsel düzenlemelere gidilmiştir.

Vatandaş, insan hakları ve temel özgürlükleri öne alan yeni güvenlik anlayışı gelişmiş ülkelerde uzun zamandır yürürlükte olmasına karşın, Türkiye’de de bu anlayış yeni yeni uygulama imkânı bulabilmektedir. Türkiye’de eğitilmiş polis memuru sayısının teşkilat içinde artması ve polis yetiştiren okulların üniversite düzeyinde eğitim ve öğretime başlaması bu anlayış değişikliğinin bir sonucu olarak değerlendirilebilir. Özellikle burada polis meslek yüksek okullarının rolü çok büyüktür; çünkü yeni anlayışa göre güvenlik hizmetini sunabilecek personel büyük ölçüde bu okullardan yetişmektedir. Genel bir gözlemler ve uygulamalar da bu okulların söz konusu anlayışla uyumlu çalıştıklarını göstermekle beraber, okullarda önemli bazı sorunların varlığı da gözden kaçmamaktadır. Bunlardan birisi okulların yönetim tarzı ile ilgilidir. Yapılan bilimsel çalışmalarda bu tarza ilişkin bazı eleştirilerin öğrenciler tarafından dile getirilmesi, toplumda ve medyada polislere yönelik eleştirilerin çokça yapılması gözleri bu okullara ve bu okulların yönetimlerine çevirmiştir. Bu nedenle yönetim anlayışlarını veya bir başka ifade ile yönetim anlayışının öğrencilerce nasıl algılandığını bulmaya

yönelik yeni bilimsel çalışmalara ihtiyaç duyulmuştur. Bir taraftan bu ihtiyacın ortaya çıkardığı zorunluluk diğer yandan da halen polis yetiştiren bir okulun yönetim kadrosunda aktif olarak görev yapan bir kişi olarak bu alanda çalışma ve inceleme yapmak şahsım açısından önem arz etmektedir.

Kısaca özetlenen bilgiler ışığında yapılan bu çalışma ile polis meslek yüksek okulu öğrencilerinin, okul yönetimine dair düşünceleri ve yönetime dair algıları çeşitli değişkenler bağlamında bir alan araştırması ile öğrenilmeye çalışılmıştır. Ortaya çıkan sonuçların bu alandaki bilgi birikimine küçük de olsa bir katkı sağlaması umulmaktadır.

Bu çalışma hazırlanırken her aşamasında değerli bilgi, tecrübe ve ilgilerini hiçbir zaman esirgemeyen, büyük özveri ile yardım eden çok değerli hocam, danışmanım Sayın Yrd. Doç Dr. Yılmaz DEMİRHAN' a teşekkürlerimi ve saygılarımı sunarım.

Ayrıca gerçek hayatta olduğu gibi çalışmamın temel ögesini oluşturan anket uygulamasında da engin birikimleri ile yardımcı olan Sayın Dr. Ahmet ÇELİK' e, her zaman çok faydalı fikirleriyle ufkumu açan Sayın Dr. Arif KIVRAK' a ve Sayın Dr. Mustafa DÖNMEZ' e, Kamu Yönetimi Anabilim Dalı Başkanı Sayın Yrd. Doç. Dr. Seyfettin ASLAN' a ve elbette bu çalışma süresince beni her anlamda destekleyen aileme, zamanlarını aldığım eşim Seda YAŞAR' a ve çocuklarım Elif Sena, Emir Vedat ve Fatma Nur' a da teşekkürü bir borç bilirim.

Mustafa YAŞAR
Diyarbakır
2013

ÖZET

Bu çalışma polis meslek yüksek okullarında görevli yönetim kadrosunun niteliği ve hizmet anlayışını konusunda yapılmıştır. Bu çalışmanın yoğunlaştığı ana konu, Polis Meslek Yüksek Okulu öğrencilerinin, okul yöneticilerini nasıl algıladıklarıdır.

İlk olarak bu çalışma yönetim bilimi literatürünü kavramları, yönetim yaklaşımlarını ve yönetim biliminin gelişimi açıklayarak incelemiştir. Bundan ayrıca güvenlik ve güvenlik konsepti konuları ele alınmıştır. Bu bağlamda güvenlik ve polis hizmetleri dünya ve Türkiye'deki tarihsel süreciyle ele alınmıştır.

Genelde eğitim özelde de polis meslek eğitimi açıklanmıştır. Sonrasında Türk Polis Teşkilatı eğitim birimlerinin organizasyonel yapısı iki ana başlık altında incelenmiştir: hizmet öncesi (temel) eğitim ve hizmet içi eğitim. Çalışmanın ana konusunun polis temel eğitimi olması sebebiyle polis meslek yüksek okulları ayrı bir bölüm olarak ele alınmıştır. Bu bölümde, polis meslek yüksek okullarının organizasyon yapısı, giriş, eğitim-öğretim süreci, ders müfredatı, staj ve yönetim kadroları detaylı olarak açıklanmıştır.

Bu çalışma A. Gaffar Okkan Polis Meslek Yüksek Okulu üzerine bir örnek olay incelemesidir. Çalışmanın metodoloji bölümünde çalışmanın amacı, çalışmanın önemi, varsayımlar, sınırlılıklar ve çalışma yöntemi teorik arka plan bağlamında açıklanmıştır. Polis öğrencilerinin okulun idari-sosyal ve akademik yönetimi konusundaki algılarını ölçmek için Diyarbakır A. Gaffar Okkan Polis Meslek Yüksek Okulu öğrencileri üzerinde bir anket uygulanmıştır. Anket çalışmasından elde edilen sonuçlar değerlendirilmiş ve çalışmanın varsayımları test edilmiştir. Bu çalışmanın sonuçları ışığında Türk polis teşkilatında polis temel eğitim kalitesini artırmak için bazı öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Yönetim, Güvenlik, Polis Teşkilatı, Polis Meslek Eğitimi, Polis Meslek Yüksek Okulu.

ABSTRACT

This study is conducted over the issue of qualification and service attitudes of management cadre of police vocational school. Main focus of the study is how police cadets perceived their chain of command in the school.

First of all the study explores management literature by describing concepts, management approaches, and historical evolution of management science. Apart from this, security concept and its evolution is explored. Within this line security and police service is explored throughout the history both in the world and in Turkey.

Education in general context police training in particular is described. Afterwards, organizational structure of education departments in the Turkish National Police is examined within two headings: police basic training and in-service training. Since the main focus of this study is basic police training, police vocational schools is examined in a separate chapter. In this chapter, organizational structure, admission, training process, curriculum, field training, and administration of police vocational schools is examined in detail.

This study is a case study which is conducted on A. Gaffar Okkan Police Vocational School. In methodology chapter, purpose of study, hypothesis, limitations, methodologies is explained with theoretical context. A survey was conducted over cadets of Diyarbakır A. Gaffar Okkan Police Vocational School in order to measure perception of police cadets on administrative and social management, academic management of the school. Results of the survey is analyzed and hypothesis of the study is tested. In the light of the result of the study some policy recommendations is offered in order help to increase quality of basic police training in Turkish Police.

Keywords: Management, Security, Police Organization, Police Training, Police Vocational School

İÇİNDEKİLER

	Sayfa No
TAAHHÜTNAME	II
YÖNERGEYE UYGUNLUK SAYFASI	III
KABUL VE ONAY	IV
ÖNSÖZ	V
ÖZET	VII
ABSTRACT.....	VIII
İÇİNDEKİLER	IX
TABLolar LİSTESİ.....	XI
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	XII
KISALTMALAR LİSTESİ.....	XIII
GİRİŞ	1
BİRİNCİ BÖLÜM	5
ÇALIŞMANIN KAVRAMSAL ÇERÇEVESİ.....	5
I. YÖNETİM KAVRAMI, YÖNETİM EYLEMİNİN ORTAYA ÇIKIŞI, GELİŞİMİ VE BAŞLICA YÖNETİM YAKLAŞIMLARI	5
A. KAVRAM OLARAK YÖNETİM.....	5
B. YÖNETİM EYLEMİNİN DOĞUŞU, GELİŞİMİ VE YÖNETİM BİLİMİ	10
1. Dünya'da Yönetim Eyleminin Doğuşu, Gelişimi ve Yönetimin Bilimsel Bir Disiplin Haline Gelmesi.....	10
2. Türkiye'de Yönetim Eyleminin Gelişimi ve Yönetim Bilimi	14
C. BAŞLICA YÖNETİM YAKLAŞIMLARI	17
1. Klasik (Geleneksel) Yönetim Yaklaşımı.....	18
1.1. Bilimsel Yönetim Yaklaşımı.....	18
1.2. Yönetim Süreci Yaklaşımı	19
1.3. Bürokrasi Yaklaşımı	22
2. Neoklasik Yönetim Yaklaşımı	23
3. Modern Yönetim Yaklaşımı	25
4. Post-Modern Yönetim Yaklaşımı.....	26
II. GÜVENLİK KAVRAMI, GÜVENLİK İHTİYACI VE BU İHTİYACI GİDERMEYE YÖNELİK OLARAK POLİS TEŞKİLATININ ORTAYA ÇIKIŞI.....	27
A. GÜVENLİK KAVRAMI VE GÜVENLİK İHTİYACI BAĞLAMINDA POLİS TEŞKİLATININ ORTAYA ÇIKIŞI.....	27
1. Güvenlik Kavramı ve Güvenlik İhtiyacının Ortaya Çıkışı.....	27
2. Güvenlik İhtiyacı Kapsamında Polis Teşkilatının Doğuş ve Gelişimi.....	29
B. TÜRKİYE'DE POLİS TEŞKİLATININ ORTAYA ÇIKIŞI VE GELİŞİMİ	31
1. Eski Türk Devletlerinde Güvenlik Hizmetleri ve Teşkilatı	32
2. Osmanlı İmparatorluğu Döneminde Güvenlik Hizmetleri Ve Teşkilatı	34
2.1. Kuruluşundan Yeniçeri Ocağının Kaldırılmasına Kadar Olan Dönem.....	35
2.2. Yeniçeri Ocağının Kaldırılmasından Sonraki Dönem	38
2.3. Cumhuriyet Döneminde Güvenlik Hizmetleri ve Polis Teşkilatı	41
İKİNCİ BÖLÜM.....	47
POLİS MESLEK EĞİTİMİ VE POLİS MESLEK YÜKSEK OKULLARI.....	47
I. GENEL OLARAK EĞİTİM VE POLİS MESLEK EĞİTİMİ.....	47
II. TÜRKİYE'DE POLİS MESLEK EĞİTİMİ.....	51
A. OSMANLI İMPARATORLUĞU DÖNEMİNDE POLİS MESLEK EĞİTİMİ	51
B. CUMHURİYET DÖNEMİNDE POLİS MESLEK EĞİTİMİ	53
C. TÜRKİYE'DE POLİS MESLEK EĞİTİMİ YAPILANMASI	57

1. Hizmet Öncesi Eğitim.....	57
1.1. Polis Kolejleri	57
1.2. Polis Meslek Eğitim Merkezleri (POMEM)	58
1.3. Polis Akademisi	59
1.4. Güvenlik Bilimleri Fakültesi.....	61
1.5. Polis Meslek Yüksek Okulları	62
2. Hizmet İçi Eğitim.....	63
2.1. Güvenlik Bilimleri Enstitüsü	64
2.2. Daire Başkanlıkları	65
2.3. İl Eğitim Şube Müdürlükleri.....	70
III. POLİS MESLEĞİNİN ANA KAYNAĞI OLARAK POLİS MESLEK YÜKSEK OKULLARI.....	71
A. OKULLARIN KURULUŞU	71
B. POLİS MESLEK YÜKSEK OKULLARININ YÖNETİM YAPISI VE YÖNETİCİLERİN ÖZELLİKLERİ	73
1. Polis Meslek Yüksek Okulları Yönetim Yapısı.....	73
1.1. Polis Meslek Yüksek Okulu Müdürü.....	73
1.2. Polis Meslek Yüksek Okulu Eğitim Öğretim Kurulu	74
1.3. Polis Meslek Yüksek Okulu Şube Müdürlükleri	74
2. Polis Meslek Yüksek Okulu Yöneticilerinin Özellikleri.....	77
C. POLİS MESLEK YÜKSEK OKULLARINDA EĞİTİM ÖĞRETİM SÜRECİ	80
1. Polis Meslek Yüksek Okullarına Giriş.....	80
2. Polis Meslek Yüksek Okullarında Eğitim-Öğretim.....	81
3. Polis Meslek Yüksek Okullarında Okutulan Dersler.....	83
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM.....	86
POLİS MESLEK YÜKSEK OKULU ÖĞRENCİLERİNİN OKUL YÖNETİM ALGISI ÜZERİNE BİR ALAN ARAŞTIRMASI: A. GAFFAR OKAN POLİS MESLEK YÜKSEK OKULU ÖRNEĞİ.....	86
A. ARAŞTIRMA HAKKINDA GENEL BİLGİLER.....	86
1. Diyarbakır A. Gaffar Okan Polis Meslek Yüksek Okulu Hakkında Temel Bilgiler.....	86
2. Araştırmanın Problemi.....	87
3. Araştırmanın Amacı	89
4. Araştırmanın Önemi.....	90
5. Araştırmanın Varsayımları	91
6. Araştırmanın Sınırlılıkları.....	91
7. Araştırmanın Yöntemi	92
7.1. Araştırma Modeli.....	92
7.2. Araştırmanın Evren ve Örneklemi	93
7.3. Veriler ve Toplanması.....	94
8. Alan Araştırması Çerçevesinde Anketin Uygulanması.....	94
B. ARAŞTIRMA BULGULARININ ÇÖZÜMÜ VE YORUMLANMASI	96
1. PMYO Öğrencilerinin Sosyal ve Demografik Özellikleri İle İlgili Bulgular.....	97
2. Polis Meslek Yüksek Okulu Öğrencilerinin Okul Yönetimi Algısı İle İlgili Bulgular Ve Değerlendirme	105
SONUÇ VE ÖNERİLER.....	129
KAYNAKÇA.....	140
EKLER.....	154

TABLolar LİSTESİ

	<u>Sayfa No</u>
Tablo 1: 2011–2012 Eğitim-Öğretim Döneminde 1. Sınıflarda Okutulan Dersler.....	84
Tablo 2: 2011–2012 Eğitim-Öğretim Döneminde 2. Sınıflarda Okutulan Dersler.....	85
Tablo 3-Ankete Katılanların Cinsiyet Dağılımı.....	97
Tablo 4-Ankete Katılanların Yaş Dağılımı.....	98
Tablo 5-Ankete Katılanların Okudukları Sınıf Dağılımı.....	99
Tablo 6-Ankete Katılanların Bitirdikleri Son Okul Dağılımı.....	99
Tablo 7-Ankete Katılanların Babalarının Meslekleri.....	100
Tablo 8-Ankete Katılanların Annelerinin Meslekleri.....	101
Tablo 9-Ankete Katılanların Ailelerinin Gelir Durumu.....	101
Tablo 10-Ankete Katılanların Kardeş Sayısı.....	103
Tablo 11-Ankete Katılanların Doğdukları Bölgelere Göre Dağılımı.....	104
Tablo 12-İhtiyaç Duyduğumda Okul Yöneticileriyle Görüşebilirim.....	105
Tablo 13-Okul Yöneticileri Önerilerimizi Dikkate Alır, Sorunlarımızın Çözümüne Gayret Gösterir.....	107
Tablo 14-Okul Yöneticilerine Güvenirim.....	108
Tablo 15-Okul Yöneticileri Öğrenci Konseyi Veya Tüm Öğrencilerle Sorun Ve İsteklerimizi Öğrenmeye Yönelik Genel Toplantılar Yapar.....	109
Tablo 16-Hata Yaptığımızda Okul Yöneticileri İyi Niyetle Ve Hoşgörü İle Bizleri Yönlendirmektedir.....	110
Tablo 17-Okul Yöneticileri Ödüllendirme Ve Cezalandırmalarda Tarafsız Ve Adil Davranırlar.....	111
Tablo 18-Okul Yöneticileri Okul İle İlgili Karar Ve Uygulamalarda Devamlı Görüşümüze Başvurur.....	112
Tablo 19-Okulda Edindiğim Bilgilerin Günlük Hayatta Ve/Veya Daha Sonraki Meslek Hayatımda İşime Yarayacağını Düşünüyorum.....	114
Tablo 20-Okulumuzda Derslerin İşlenişinde Farklı Yöntemler Kullanılmaktadır.....	115
Tablo 21-Sınıfta Öğretim Üyelerine Karşı Görüş Ve Önerilerimi Rahatlıkla Dile Getirebiliyorum.....	116
Tablo 22-Okulumuzda Ders Kitapları İşlenen Konuya Uygun Olarak Seçilmiştir.....	117
Tablo 23-Okulumuzda Sınıfta Veya Farklı Eğitim Alanlarında (Atış Poligonu, Pentatlon, Spor Salonu, Kondisyon Salonları vb.) Yeterli Araç Gereç Bulunmaktadır.....	118
Tablo 24-Okulumuzun Spor Alanları Uygulamalı Derslerde Yararlanabileceğim Şekildedir.....	119
Tablo 25-Okulumuzun Bahçesi, Spor Salonu vb. Alanları Ders Dışında Yararlanabileceğim Şekilde Düzenlenmiştir.....	120
Tablo 26-Okulumuz Yatakhane Si Temiz Ve Bakımlıdır.....	121
Tablo 27-Okulumuzun Kantininde İhtiyaç Duyduğum Şeyleri Bulabiliyorum.....	122
Tablo 28-Okulumuzda Sosyal Ve Kültürel Faaliyetler Düzenlenmektedir.....	123
Tablo 29-İlgi Duyduğum Sportif Faaliyeti Okulumuzda Yapma İmkânı Buluyorum.....	124
Tablo 30-Katılacağımız Kulüpleri (Mesleki Kulüpleri Ve Sosyal Kulüpleri) İstek Ve Yeteneklerimiz Doğrultusunda Seçeriz.....	125
Tablo 31-Okulumuzda Yangın Ve Doğal Afet, Terör Saldırısı vb. Olumsuz Durumlara Karşı Gerekli Güvenlik Önlemler Alınır.....	126

ŞEKİLLER LİSTESİ

	<u>Sayfa No</u>
Şekil 1: Emniyet Genel Müdürlüğü Teşkilat Şeması.....	50
Şekil 2: Emniyet Genel Müdürlüğü Eğitim Kurumları Şeması.....	61
Şekil 3: Polis Meslek Yüksek Okulu Kuruluş Şeması.....	73

KISALTMALAR LİSTESİ

A.g.e.	:Adı geçen eser
A.g.k.	: Adı geçen kaynak
A.g.m.	: Adı geçen makale
C.	:Cilt
D.Ü.	:Dicle Üniversitesi
EGM	:Emniyet Genel Müdürlüğü
GBF	:Güvenlik Bilimleri Fakültesi
İİBF	:İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi
MYO	:Meslek Yüksekokulu
ODTÜ	:Ortadoğu Teknik Üniversitesi
PMYO	:Polis Meslek Yüksek Okulu
POMEM	:Polis Meslek Eğitim Merkezleri
s	:Sayfa numarası
ss	:Sayfadan Sayfaya
S	:Sayı
TODAİE	:Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü
TÜİK	:Türkiye İstatistik Kurumu
YÖK	:Yüksek Öğretim Kurumu
Yy	:Yüzyıl

GİRİŞ

Yönetim eylemi kimi yazarlara göre ilk insanlarla başlamış, kimilerine göre ise tarımsal üretim ve bunun ortaya çıkardığı artık ürünün örgütlenmesi ile ortaya çıkmıştır. Hangisi esas alınırsa alınsın yönetimin çok eski bir geçmişe sahip olduğu bir gerçektir. Yönetim eylemi veya yöneten yönetilen ayrımı ortaya çıktıktan sonra sürekli bir gelişim göstermiş ve nihayetinde devlet gibi büyük bir organizasyona dönüşmüştür. Devlet dediğimiz organizasyon yönetim eyleminin gelişmesinin günümüzdeki nihai ürünü olsa da esasında bu ürün eğitim, sağlık, maliye, dış ilişkiler ve güvenlik gibi pek çok yönetim adacığında meydana gelmektedir. Yani hepsi bir arada devlet dediğimiz en büyük siyasal ve yönetsel organizasyonu oluşturmaktadır.

Devlet geçirdiği aşamalar ve yüklendiği hizmet alanları bakımından büyüdükçe zamanla eleştirilerin odağı haline de gelmiştir. Günümüzde özellikle liberal kesimden devlete yöneltilen eleştirilerin başında devletin çok büyüdüğü ve asli fonksiyonlarına dönmesi gerektiği gelmektedir. Devletin asli fonksiyonlarına dönmesini savunanlar genellikle devletin birkaç alanda hizmet sunmasından yanadır. Bu alanlardan biri de güvenlidir. Güvenlik birey, toplum ve devletin bekası bakımından olmazsa olmaz hizmetlerden birisidir. Bu hizmet genellikle ülke içi ve dışına yönelik olarak ikiye ayrılmaktadır. Çoğunlukla bu iki alan farklı personel ve örgütler eliyle yürütülmektedir ki iç güvenliği polis, dış güvenliği ise asker sağlamaktadır. Bu nedendir ki hem iç güvenlik hem de dış güvenlik hizmetlerinin nitelikli olması, vatandaşları tatmin etmesi ve gerektiğinde caydırıcı olması önemlidir. Bu öneme binaen geçmişten beri bu alanda ülkelerin önemli çaba içinde oldukları bir gerçektir.

Ülkeler güvenlik alanında uyguladıkları yeni yönetim anlayışları, kullandıkları araç gereçler ve elbette bu araçları kullanan personelin eğitimi ve yetiştirilmesi bakımından önemli ilerlemeler göstermesine karşın bazı alanlarda yeterince ilerleme kaydedememişlerdir. Hala pek çok ülkedeki güvenlik ve daha özel olarak polis teşkilatları çeşitli eleştirilere maruz kalmaktadır. Bu eleştirilerin başında personelin hizmet sunduğu kesimle yeterli iletişim sağlayamaması, sunduğu hizmetin kalitesinin düşük olması, hukuksuz ve keyfi davranışlar gelmektedir. Bu eleştirilerin başlıca nedeni Polis teşkilatının bazı mensuplarının zamanla toplumsal alanda meydana gelen

değişimlere ayak uyduramamasından kaynaklanmaktadır.

İşte bu nedenle Polis Teşkilatları, geniş halk kitleleri üzerindeki imajını olumsuz yönde etkileyen eleştirileri ortadan kaldırmak ve polisin toplumla bütünleşmesini sağlamak amacıyla bir takım çalışmalar yapmaktadır. Bu çalışmalar çerçevesinde, farklı eğitim ve öğretim politikaları uygulamış ve değişik öğrenim seviyelerindeki polis adayları teşkilata alınarak kurumun sosyal ve kültürel anlamda toplumla bütünleşmesi sağlanmıştır. Toplum Destekli Polislik bu çalışmaların en somut sonucu olup, toplum ve polis ilişkilerine farklı bir bakış açısını yansıtmaktadır.¹

Polisin toplumla ilişkilerini geliştirecek bir başka etken de eğitilmiş polislerin teşkilatta sayıca artması yani nitelikli polis meslek eğitimidir. Polis meslek eğitimi, genel eğitimin bir parçası olmakla beraber, mesleki bir eğitim olması sebebiyle genel eğitimden ayrılmakta ve kendisine özgü nitelikler arz etmektedir. Uygulamalara baktığımızda, stratejik önemi ve mesleğin özelliği dolayısıyla polis eğitiminin bütün dünyada ve ülkemizde genel eğitimin dışında tutulduğu görülmektedir.

Polis için sıradan bir eğitim almak yeterli değildir. Hukuk devleti ilkelerini eksiksiz uygulayabilmek için iyi eğitilmiş olmak gereklidir. İyi eğitilmeyen personelin topluma yarardan çok zararı vardır. İyi bir polis eğitimi yeterli bir süre ve niteliğe sahip olmalıdır. Ne var ki, polis meslek eğitimi süre olarak yeterli olsa da nitelik olarak yeterli düzeyde olduğu söylenemez. Zaten polise yapılan eleştirilerin başında eğitim yetersizliği konusu gelmektedir.

Yukarıda sayılan eleştirilerin büyük bir kısmı Türk Polis Teşkilatı için de yapılmaktadır. Türk Polis Teşkilatı da bu eleştirileri ortadan kaldırmak amacıyla benzer çalışmalar içine girmektedir. Türkiye özellikle nitelikli kamu hizmeti için nitelikli personel yetiştirmeyi ve vatandaşla bu tür personeli buluşturmayı önemsemektedir. Bu önem nedeniyledir ki çeşitli düzeylerde eğitim kurumları açılmıştır.

Türkiye’de polis memuru yetiştirilmesinde temel eğitim kurumları, polis kolejleri, polis akademisi ve eğitim dairesi başkanlığına bağlı polis meslek eğitim merkezleridir (POMEM). Polis kolejleri, polis akademisine bağlı güvenlik bilimleri

¹ Kasım Esen, Aytakin Sevindik, **Toplum Destekli Polislik**, Seçil Ofset, İstanbul, 2010, s.13.

fakültesine (GBF) kaynak öğrenci yetiştirir. Güvenlik bilimleri fakültesi öğrencilerini komiser yardımcısı rütbesi ile mezun eder. Polis meslek eğitim merkezleri (POMEM) ise polis meslek yüksek okulları (PMYO) kadar yaygın olmayıp toplam dokuz ayrı yerde hizmet vermektedirler ve lisans mezunu olanların kısa süreli eğitimle Polis Memuru adayı olarak yetişmelerini sağlarlar.² Polis meslek yüksek okulları iki yıl gibi bir eğitim öğretim süresinin yanında 28 ayrı okul olarak hizmet vererek Emniyet teşkilatının ana polis memuru kaynağı olmaları sebebi ile bu çalışmanın konusu olarak seçilmiştir.³

Kısaca özetlenen bilgiler doğrultusunda oluşturulan bu çalışma büyük ölçüde ilgili yazındaki kitap ve süreli yayınlara dayanarak oluşturulmuştur. Söz konusu yazına kütüphanelerden, internetten ve kamu kuruluşlarından ulaşılmıştır. Araştırmanın sadece ilgili yazının incelenmesi ile oluşturulmasının ulaşılmak istenen sonucu yeterince veremeyeceği düşüncesiyle ayrıca Diyarbakır'daki Ali Gaffar Polis Meslek Yüksekokulu öğrencilerine yönelik olarak anket temelinde yürütülen bir alan araştırmasının yapılması da planlanmış ve yaklaşık 900 öğrenci ile anket formu şeklinde bir araştırma yapılmıştır. Araştırmanın bulguları çalışmanın ilgili bölümünde yer almaktadır.

Polis meslek yüksek okullarının yönetim anlayışının öğrenciler tarafından nasıl algılandığını anlama ve açıklamaya çalışan bu çalışma üç bölümden oluşmaktadır:

Birinci bölümde; yönetim kavramı tanımlanmış, yönetim işinin ortaya çıkışı, gelişimi, bilimsel çalışmalara konu olması ve temel yönetim yaklaşımları üzerinde durulmuştur. Birinci bölümün ikinci ana başlığında güvenlik kavramı, güvenlik ihtiyacı ve bu ihtiyacı gidermeye yönelik olarak polis teşkilatının ortaya çıkışı, Türkiye özelinde polis teşkilatının tarihi gelişme süreci ve günümüzdeki Türk Polis Teşkilatı'nın yapılanması ve hizmetleri anlatılmıştır.

İkinci bölümün ilk ana başlığı altında genel olarak eğitim ve polis meslek

² Mustafa Kaygısız, Özge Altınkaya, "Polis Eğitiminde Uygulamalı Adli Bilimler, Kriminalistik, Suç Yeri Ve Delil Güvenliği Suç Analizi Derslerinin Analizi", **Polis Eğitiminde Modern Uygulamalar** (Derleyenler: Ali Erkan Alaç, Hakan Batırhan Kara), Polis Akademisi Yayınları, Ankara, 2012, s. 204.

³ Ali Kuyaksil, "Polis Temel Eğitiminde Öğrenme Sitillerinin Kullanılması", **Polis Eğitiminde Modern Uygulamalar** (Derleyenler: Ali Erkan Alaç, Hakan Batırhan Kara), Polis Akademisi Yayınları, Ankara, 2012, s. 28.

eğitimi açıklanmıştır. İkinci ana başlıkta Türkiye’de polis meslek eğitimi, Türkiye’de polis meslek eğitiminin tarihi süreci, polis teşkilatı eğitim yapılanması, polis eğitim kurumları geniş olarak ele alınmıştır. İkinci bölümün üçüncü ana başlığında ise polis mesleğinin ana kaynağı olan polis meslek yüksek okulları kapsamlı olarak incelenmiş olup, organizasyon yapısı, birimleri, eğitim-öğretim süreci, okutulan dersler, staj eğitimleri açıklanmıştır. Bu bölümde son olarak polis meslek yüksek okullarının yönetim kadroları üzerinde durulmuştur.

Üçüncü bölümde polis meslek yüksek okulu öğrencilerinin okul yönetimi algısı üzerine Diyarbakır A. Gaffar Okan Polis Meslek Yüksek Okulunda anket biçiminde yürütölen bir alan araştırmasına yer verilmiştir. Bu çerçevede araştırmanın problemi, amacı, önemi, varsayımları, sınırlılıkları ve çalışma yöntemi hakkında geniş bilgi verildikten sonra anket çalışması üzerinde durulmuştur. Anketten elde edilen bulguların çözümü ve yorumlaması da bu bölümde yer almıştır.

BİRİNCİ BÖLÜM

ÇALIŞMANIN KAVRAMSAL ÇERÇEVESİ

Bu bölümde çalışmanın temel kavramları tanımlanacak, kavramların ortaya çıkışı ve gelişimi açıklanacaktır. Bu çerçevede önce yönetim kavramına bakılacak ardından da güvenlik kavramı üzerinde durulacaktır.

I. YÖNETİM KAVRAMI, YÖNETİM EYLEMİNİN ORTAYA ÇIKIŞI, GELİŞİMİ VE BAŞLICA YÖNETİM YAKLAŞIMLARI

A. KAVRAM OLARAK YÖNETİM

İnsanlık tarihi açısından, “yönetim” eylemi ilk çağlardan beri vardır. İlk insan toplulukları yönetim öncesi örgütlenme biçiminden yönetsel örgütlere yönelmiş ve tarihin ilk yönetim ideolojisi ataerkillik olmuştur.⁴ Kralların buyruklarından, dini metinlere kadar, birçok yerde bugünkü yönetim anlayışına benzer fikirlerin yer almış olduğu görülmektedir. Yönetim kavramının bir teori olarak ele alınması ise 19. asır gibi çok yakın bir geçmişe dayanır.⁵

Yönetim kelime olarak yön- etmek sözcüğünden türetilmiş olup idare kelimesi ile aynı anlamda kullanılmaktadır. İdare ise bir şeyin kendi etrafında dönmesi ve dolaşması anlamına gelen “devr” kökünden gelmektedir. İdare etme; bir işi yönetmek, çekip çevirmek, hoş görmek, tahammül etmek, becermek, yürütmek vb. gibi anlamlarda kullanılmaktadır.⁶

⁴ Kurthan Fişek, **Yönetim**, Paragraf Yayınları, Ankara, 2005, s.53.

⁵ Y. Dilek Ertürk, **Polis ve Halkla İlişkiler**, Kutup Yıldızı Yayınları, İstanbul, 2010, s.88.

⁶ Remzi Fındıklı, **İdare Hukuku**, Selim Kitabevi, Ankara, 2009, s.2. ; Birgül Ayman Güler, **Türkiye'nin**

Yönetim, örgüt(teşkilat) olarak tanımlanabildiği gibi, yönetsel etkinlikler (idari faaliyetler) veya yönetme (sevk ve idare) anlamında da kullanılabilir. ⁷ “İdare” ise günlük konuşma ve yazışmalarda yürütme ve yönetme anlamına geldiği gibi tutum ve tasarruf anlamlarına da gelmektedir. Ancak bilimsel olarak tutum ve tasarruf kavramları ile doğrudan ilgili olmayıp, doğrudan “yönetim” kavramını karşılamaktadır. ⁸ Türk Dil Kurumu sözlüğünde yönetme; “Bir iş ya da çalışma takımını, bir örgüt ya da kuruluşu amaca uygun olarak yönlendirme” olarak ifade edilmektedir. Yönetim ise, “yönetme işi, çekip çevirme, idare” ve “bir girişime ilişkin işleri belirli bir anlayış içinde yürütme” olarak tanımlanmıştır. ⁹

1982 tarihli Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında da yönetim farklı açılardan ele alınmıştır. Anayasanın 125. maddesinde “Yönetimin her türlü eylem ve işleminde yargı yolu açıktır” ifadesiyle “kuruluş” ve “örgüt” anlamında kullanılmıştır. ¹⁰ 126. maddesinde yer alan “illerin idaresi yetki genişliği esasına dayanır” ifadesiyle ”faaliyet” ve “yönetsel etkinlik” anlamlarında; 123. Maddesindeki “İdare kuruluş ve görevleriyle bir bütündür ve kanunla düzenlenir” hükmündeki idare ise hem yönetsel etkinliği hem örgütü hem de işlevsel yönünü kapsayacak biçimde geniş olarak ifade edilmiştir. ¹¹

Yönetim kavramı, “yardım”, “yönetme”, “işbirliği” ni içermekte ve birden fazla kişi için söz konusu olmaktadır. ¹² Geniş anlamda birden fazla kişinin ortak eylemlerinin daha önceden belirlenmiş olan bir amaca yöneltilmesidir. Kamu kurumları ve özel kuruluşlar hatta insanlar tarafından yapılan uygulamaların tamamında geçerliliği olan bir kavramdır. Başkaları üzerinde otorite sağlama, başkalarına iş yaptırma, bir grup içinde bulunan bireylerin davranışlarını etkileyerek, onların ortak bir gaye için yönlendirilmesi süreci bir yönetim faaliyetidir. ¹³

Yönetim, organizasyonların amaçlarını gerçekleştirmek için, tüm kaynakları

Yönetimi, İmge Kitabevi, Ankara, 2011, s.20.

⁷ A.Şeref Gözübüyük, **Yönetim Hukuku**, Sevinç Matbaası, Ankara, 1989, s.1.

⁸ Erol Alper, “*Yönetim Hukukunun Genel İlkeleri*”, **Türk İdare Dergisi**, Sayı 423, 1999, s. 125.

⁹**Türk Dil Kurumu, Büyük Türkçe Sözlük**, “Yönetme” ve “Yönetim” Terimleri, <http://tdkterim.gov.tr/>,(Erişim Tarihi: 16.04.2012).

¹⁰ Türkiye Cumhuriyeti Anayasası, Kanun No:2709, Kabul Tarihi:18.10.1982, Resmi Gazete Yayınlandığı Tarih:09.11.1982, Sayı:17863.

¹¹ Burhan Kuzu, **Türk Anayasa Metinleri İle İlgili Mevzuat** Filiz Kitabevi, İstanbul, 1994, s. 142.

¹²A.Hamdi Aydın, “*Modern Yönetim Teknikleri*”, Halkla İlişkiler Yönetimi Geliştirme ve Oryantasyon Eğitimi Semineri Kitabı, Eğitim Daire Başkanlığı Yayını, Ankara, 2000, s.60-61.

¹³ Turgay Ergun, **Kamu Yönetimi**, TODAİE Yayınları, Ankara, 2004, s.3.

yönlendirir, kullanır ve kontrol eder. Böylece amaçların gerçekleşmesi için gerekli araçları ve grup faaliyeti sağlanmış olur.¹⁴ Bu durum şöyle örneklenebilir: Yönetim, bir insanın tek başına kaldıramayacağı bir kayayı yerinden kaldırmak için iki veya daha fazla sayıda kişiyle işbirliği yapma halidir. Burada temel yönetim öğeleri ortaya çıkar. Bunlar, “insan-grup”, “etkileme ve işbirliği eylemi” ve “amaç” veya amaçlardır.¹⁵

Yerli ve yabancı kaynaklarda yönetim kavramı ile ilgili farklı tanımlara rastlamak mümkündür. Tanımlarda farklı ifadeler kullanılmasına karşın, benzer bir içeriğe sahiptirler. Farklı kaynaklardan alınan ve aşağıda yer verilen tanımlarda bu benzerlik somut olarak görülebilir. Buna göre yönetim;

“Başkaları vasıtasıyla iş görmektir.”, “Başkalarının faaliyetlerinin koordinasyonu yoluyla işlerin başarılmasıdır.”¹⁶

“Amaçların etkili ve verimli bir şekilde gerçekleştirilmesi için bir insan grubunda işbirliğini ve koordinasyonu sağlamaya yönelik çalışmaların tümüdür veya insanların ortak amaçlar olarak belirlediği hedeflere en kısa zamanda ve en iyi biçimde ulaşmaları için grup halinde eyleme geçmeleridir.”

“Önceden hedefler belirleyerek çalışanların çabalarını bu hedefler doğrultusunda koordine etme sürecidir.”¹⁷

“Birbirleri ile işbirliği yapan insanların üst düzeyde usallık içeren bir çabasıdır.”¹⁸

“Emredilen amaçları gerçekleştirme araçları ile başlıca ilgilenen bir usuldür veya bir faaliyettir.”¹⁹

“Yönetim kavramında her zaman ortak bir çabaya, işbirliğine ve eşgüdüme dayalı rasyonel bir etkinlik vardır. Bu sebeple yönetim işbirliğine dayalı rasyonel bir

¹⁴ Musa Gürsel, **Okul Yönetimi(Kurumsal ve Uygulamalı)**, Eğitim Yayınları, Konya, 2003, s.46.

¹⁵ Bilal Eryılmaz, **Kamu Yönetimi**, Okutman Yayıncılık, Ankara, Eylül 2011, s.3.

¹⁶ Mehmet Tikici, **Örgütsel Davranış Boyutlarından Seçmeler**, Nobel Yayınları, Ankara, 2005, s.50.

¹⁷ Hüseyin Akşit, **Yönetim ve Yöneticilik**, Kum Saati Yayınları, İstanbul, 2010, s.17.

¹⁸ Aykut Polatlıoğlu, **Kamu Yönetimi Genel İlkeler Ve Türkiye Uygulaması**, ODTÜ Yayınları, Ankara, 2003, s.5.

¹⁹ Osman Dıraçoğlu, “*Kamu Yönetiminin Çalışması*”, **Türk İdare Dergisi**, Sayı:395, 1992, s.243.

grup faaliyetidir.”²⁰

“Beşerî ve fizikî kaynakların etkinlik ve verimlilik ilkeleri çerçevesinde seferber edilmesidir.”²¹

“Yönetim, değişen çevrede sınırlı kaynakları etkili bir şekilde kullanarak örgüt amaçlarına etken bir şekilde ulaşmak için başkalarıyla ve birlikte çalışmaktır.”²²

“Kişiler arası anlaşmaya dayalı uygulamaların bütünüdür.”²³

“Grup çabası ile bir amaca ulaşma sürecini yani bir grubun çalışmalarının ortak bir amaca yöneltilmesi ve istenilen sonuca belirli bir zamanda ulaşılmasıdır.”²⁴

Tanımların tamamında; çalışanlar, çalışma grupları ve önceden belirlenmiş hedeflerden söz edilmektedir.

Yönetim; kaynaklardan en faydalı biçimde yararlanılmasını sağlayan bilim dalı olarak da tanımlanabilir. Kaynakları; insan gücü, para, zaman, malzeme ve yer gibi öğeler oluşturmaktadır. Bu öğelerin en verimli biçimde kullanılma şekillerini belirlemek yönetim biliminin amacıdır. İyi bir yönetim, az insan, az para, az malzeme, az zaman ve az yer kullanarak daha çok verim elde etme işidir. Farklı bir ifade ile kaynakları israf etmeden, yerinde kullanarak, işlerin daha kolay, daha az maliyetle ve daha iyi yapılmasını sağlamaktır.²⁵

Çeşitli bilim dalları da kendi ilgi alanına göre yönetimi tanımlamışlardır. İktisatçılara göre yönetim; tabiat, işgücü ve sermaye ile birlikte üretim faktörlerinden biri iken, sosyologlara göre bir sınıf ve saygınlık sistemi olarak nitelendirilir. Yönetim bilimi ile uğraşanlar yönetimin bir otorite sistemi olduğunu ifade ederken diğer bilim dalları(psikoloji, hukuk, sosyal psikoloji gibi) yönetimi kendi ilgi alanlarının amacına

²⁰A.Doğan Canman, **Çağdaş Personel Yönetimi**, Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü Yayınları, Ankara, 1995, s.1.

²¹ Turgay Ergun, Aykut Polatoğlu, **Kamu Yönetimine Giriş**, TODAİE Yayınları. Ankara, 1992, s.3.

²² İnan Özalp, Ozan Ağlargoç, Didem Paşaoğlu, Nurhan Şakar, **Yönetim ve Organizasyon**, Anadolu Üniversitesi Yayınları Eskişehir, 2012, s.4.

²³ Burhan Aykaç, Hikmet Kavruk, **Kamu Yönetimi Seçme Yazılar**, Gazi Üniversitesi İ.İ.B.F. Geliştirme Vakfı Yayınları, Ankara, 2003, s.415.

²⁴Yücel Ertekin, “*Çağdaş Yönetim Ve Denetim*”, Türk İdare Dergisi, Sayı:421, 1998, s.493.

²⁵ Nuri Tortop ve diğerleri, **Yönetim Bilimi**, Nobel Yayınları, Ankara, 2010, s.5.

uygun olarak tanımlamaktadır.²⁶

Hangi tanımlama yapılırsa yapılsın; yönetimin beş boyutu olduğu söylenebilir.²⁷

- Başkalarıyla birlikte çalışma,
- Örgüt amaçlarının gerçekleştirilmesi,
- Etkinlik ve verimlilik arasında denge kurma,
- Sınırlı kaynaklardan en yüksek düzeyde faydalanma,
- Değişen çevre koşullarını dikkate alma,

Yönetim işi 1900'lü yılların başında bilimsel bir disiplin haline gelmiştir. Yönetimin kamu yönetimi bağlamında bir disiplin olarak ilanı Woodrow Wilson'un 1887'deki idarenin incelenmesi ile olmuştur. Daha sonra gerek kamu yönetimi boyutu, gerekse işletme boyutu ile yönetim konusunun incelenmesi devam etmiş bu anlamda bazı kavram ve yaklaşımlar getirilmiştir.²⁸

Yönetim; bir bilim dalı olarak tanımlanması sonrasında sürekli bir gelişme içerisinde olmuştur. Yönetim bilimi alanında çalışmalar yapan bilim adamları farklı açılardan yönetim bilimini incelemiş ve yönetimi kuramsal olarak farklı yaklaşımlarla değerlendirmişlerdir.

²⁶ İsmail Efil, **İşletmelerde Yönetim ve Organizasyon**, Alfa Basım Yayın Dağıtım, İstanbul, 2009, s.3.

²⁷ Yusuf Şahin, **Yönetim Bilimi ve Türk Kamu Yönetimi**, Murathan Yayınevi, Trabzon, Eylül 2010,s.7.

²⁸ Nuri Tortop Ve Diğerleri, **A.g.e.**, s.11.

B. YÖNETİM EYLEMİNİN DOĞUŞU, GELİŞİMİ ve YÖNETİM BİLİMİ

1. Dünya’da Yönetim Eyleminin Doğuşu, Gelişimi ve Yönetimin Bilimsel Bir Disiplin Haline Gelmesi

Dünyanın farklı yerlerinde yaşayan toplumların yönetim biçimlerinin toplumların siyasal ve ekonomik yapılarına göre değiştiği bilinmektedir. Toplumların tarihlerine bakıldığında çeşitli siyasal ve yönetim sistemleri olduğu görülmektedir. Yönetim, tarihsel olarak ele alındığında ilk insanların yerleşik bir hayat sürmedikleri ve buna bağlı olarak sosyal ve siyasal örgütlenme yapmadıkları görülür. Hayvancılık yapılmaya başlanması ile birlikte oluşan göçebe kabile sistemi ilk örgütlenme faaliyeti olarak bilinmektedir. Tarihçiler yönetim düşüncesinin ilk çağda yaşamış medeniyetlerde dahi var olduğunu zaman içinde gelişme gösterdiğini belirtmektedirler. Tarihçi Daniel A.Wren organizasyon ve yönetim düşüncesinin başlangıcını M.Ö.5000’li yıllarda yaşamış olan Sümerlere kadar götürerek daha sonra hüküm sürmüş olan medeniyetler ve yönetim düşüncesinin evrimini şu şekilde özetlemiştir:²⁹

- Sümerler(M.Ö. 5000) Hem devlet yönetimi, hem de özel ticari ilişkiler için kullanabilecek kayıtlara sahiptirler.
- Mısırlılar(M.Ö.4000-2000) Stok kayıtları mevcuttu; piramitler gibi geniş ölçekli inşaatlar için bürokratik yönetime sahiptirler. Daimi yöneticiler istihdam ediyorlardı. Tahmin ve planlamalardan araç olarak yararlanıyorlardı.
- İbraniler(M.Ö. 4000) Organizasyon yapısı, yönetimi ve kontrolüne ilişkin ilkeler ve uygulamalar mevcuttu.
- Babiller(M.Ö. 2000-1700) Ticari ilişkilerde hukukun uygulanmasını sağladılar, sözleşmeler ve ücretlerle ilgili çeşitli hukuk kuralları oluşturdular.

²⁹ <http://www.canaktan.org/yonetim/yonetim-teorileri/tarihsel-bakis.htm>. Erişim Tarihi:03.07.2013

- Yunanlılar(M.Ö. 500-200) Evrensel yönetim felsefesi bu döneme rastlar, yönetimde problem çözme ile ilgili ilk bilimsel yöntemler Yunanlılar tarafından geliştirilmiştir.
- Romalılar(M.Ö. 200-M.S. 400) Çeşitli araç gereç üretimi için fabrikalar yaptılar. Çeşitli alanlarda kalifiye ve uzmanlaşmış insanları kullandılar.
- Venedikliler(M.S. 1300) işletme faaliyetleri için yasal çerçeve oluşturdular.
- İtalya(1494) Muhasebecilik alanında gelişmeler Pacioli'nin katkıları ile oldu.
- İngiltere(1776) Adam Smith "Milletlerin Refahı" eseri ile işbölümü ve uzmanlaşmanın önemi üzerinde durdu. Piyasa ekonomisinin modern anlamda ilk ilkelerini ortaya koydu.

Çoğu medeniyetlerde görüldüğü gibi göçebe toplumların tarımsal üretime geçmeleri ile birlikte yerleşik hayat düzeni de benimsenmiş bu durum toplumların sosyal, ekonomik ve siyasal yapılarını etkilemiştir.³⁰

Toplumların tarımsal üretime geçmesiyle ortaya çıkan eski uygarlıkların en önemli örnekleri eski Yunan ve Roma toplumlarıdır. Eski Yunan toplumunun siyasal hayatında günümüz devletinin oynadığı rolü oynayan askeri, iktisadi, dini, siyasi olarak neredeyse tüm kurumlarıyla devlet oluşumunu gösteren "Polis" ismi verilen site devletleri yönetim örgütlenmesi açısından büyük bir adımdır.³¹ Site devletlerinde toprak sahipleri kabile reislerinin bir arada yaşamalarıyla oluşan toplumsal örgütlenme, büyük ölçüde bağımsızlık hallerini devam ettiren kabileler birlikteliği şeklinde olmuştur. Kabileler mülkiyetlerindeki topraklarda bağımsız olarak hüküm sürmüşlerdir ve bu örgütlenme biçimi "toprak beylerinin yönetimi" olarak da adlandırılmıştır.³² Bu yönetim örgütlenmesi Roma İmparatorluğu döneminde de devam etmiştir.

³⁰Muzaffer Sencer, "Yönetimin Tarihsel Evrimi Ve Yönetim Sistemleri", **Amme İdaresi Dergisi**, Cilt:8, Sayı:1, 1985, s.142.

³¹Ayferi Göze, **Siyasal Düşünceler ve Yönetimler**, Beta Yayıncılık, İstanbul, 1995, s.1.

³²Muzaffer Sencer, **Türkiye'nin Yönetim Yapısı**, Alan Yayıncılık, İstanbul, 1992, s.11.

Ortaçağ Avrupa'sının feodal toplumu on beşinci yüzyıldan itibaren Rönesans hareketlerinin etkisi ile elde edilen yeni zenginlik kaynaklarını elde eden yeni toplum kesimlerinin oluşmasıyla farklı bir sosyal ve siyasi örgütlenmeyi ortaya çıkarmıştır. Bu yeni örgütlenmede oluşan burjuvazi ve orta sınıf, merkezîyetçi yönetim anlayışına sahip olan krallıkların gelişimini sağlamışlardır.³³ Yeniçağ boyunca krallık yönetimleri Avrupa'nın tipik yönetim sistemi olmuştur.

On altıncı yüzyıldan itibaren Batıda ortaya çıkan ve öncülüğünü Adam Smith' in yaptığı liberal akımdan yönetimler de etkilenmiş, liberal düşünce İngiltere başta olmak üzere tüm Avrupa ülkelerine yayılmıştır. Liberal toplumlar kralların baskıcı tutumlarından kurtulup demokratik yönetim sistemlerine geçiş yapmışlardır. Bu geçişler İngiltere'de kralı sembolik bir değere dönüştürme şeklinde olabildiği gibi Fransa'da ihtilal şeklinde olmuştur.³⁴ Zamanla Batı toplumları başta olmak üzere çoğu toplumda yönetim sistemi olarak kabul gören klasik demokrasi ortaya çıkmıştır. Klasik demokraside siyasi düşünceleri farklı olan çeşitli toplumsal gruplar siyasi yönetime katılmak için iktidar yarışına katılmaktadır ve güçler ayrılığı ilkesine göre genel oyla seçilmiş temsilciler vasıtası ile yönetime katılmaktadırlar.³⁵ Toplumsal grupların yönetime katılmaları ile oluşan yeni yönetim anlayışı, "işletmecilik", "yeni kamu işletmeciliği", "piyasa temelli yönetim" ya da "girişimci idare" olarak nitelenmektedir.³⁶

Klasik yönetimin yetersizliği ve bu bağlamdaki çözüm arayışları yeni yönetim anlayışını ortaya çıkarmıştır. Yeni yönetim anlayışını ortaya çıkaran temel kavramlardan birisi de yönetişim (governance) dir. Yönetişim, klasik yönetim yapılarının tek başlarına hareket etmeleri yerine, birlikte düzenleme, birlikte yönetim, birlikte üretim ve kamu özel işbirliğini içermektedir.³⁷ "selamlama ve selamlaşma", "iletme ve iletişim" arasında bulunan anlam farkı "yönetme ve yönetişim" arasında da vardır. Selamlama, iletme ve yönetim tek yönlü olmasına rağmen, selamlaşma, iletişim,

³³ Sencer, A.g.m., s.148.

³⁴ Sencer, A.g.m., s.151-152.

³⁵ Gencay Şaylan, **Değişim Küreselleşme ve Devletin Yeni İşlevi**, İmge Kitabevi, Ankara, 1995, s.29.

³⁶ Bilal Eryılmaz, **Kamu Yönetimi**, Detay Yayıncılık. İstanbul, 2007, s.25.

³⁷ Osman Yılmaz, **Kamu Yönetimi Reformu: Genel Eğilimler ve Ülke Deneyimleri**, DPT Yayınları, Ankara, 2001, s40.

yönetişim kavramları da karşılıklı etkileşimi ifade eder.³⁸

Yönetişim idarenin üç farklı aktör tarafından yürütülmesini ifade eder. Bunlar; bürokrasi, sermaye sınıfı ve sivil toplum örgütleridir. Bu yönetim modelinin temel kavramlarını, “katılım”, “şeffaflık”, “hukukun üstünlüğü”, “hesap verebilirlik” oluşturmaktadır. Bu kavramlar, Fransız Devrimi’nin “özgürlük, eşitlik, kardeşlik” söylemlerinin yerine kullanılmaktadır.³⁹

Klasik devlet anlayışının güç ve yetkiyi kendinde toplama çabalarına karşılık yönetim bu güç ve yetkiyi paylaşma çabası içerisindedir. Yönetişim karmaşayı, tek yönlü nedensellik ilişkilerini değil, çok yönlü etkileşimleri ifade etmektedir. Buna göre yönetim, kamu ve özel kurumların, bireylerin ve sivil toplum örgütlerinin yönetime ilişkin toplam tutum ve davranışları biçiminde tanımlanabilir.⁴⁰ Günümüzde en iyi yönetim sistemi olarak yönetişimin temel özellikleri şu şekilde belirtilmektedir.

- Yönetişim; katılımcılık, saydamlık ve hesap verebilirlik ilkeleriyle ortaya çıkmaktadır,
- Yönetişim seçilmiş görevlilerin fonksiyonlarını mevcut olanlardan daha az önemli göstermektedir,
- Katılımcılık yönetişimin önemli bir özelliğidir, özellikle teşvik edilir,
- Yönetişim anlayışında, suiistimallerin ortaya çıkarılması, önlenmesi ve kolektif çıkarların korunması için saydamlık mekanizması olmuştur,
- Genel olarak yönetişimde temel unsur demokratik sorumluluğun sağlanmasıdır.⁴¹

Yönetimden yönetişime geçiş kolay ve kısa sürede gerçekleşebilecek bir süreç

³⁸Hasan Basri Memduhoğlu, Kürşad Yılmaz, **Yönetimde Yeni Yaklaşımlar**, Pegem Akademi Yayınları, Ankara, Eylül 2010, s.9.

³⁹Onur Ender Aslan, “*Türkiye’de Düzenleyici Kurumlarda Yönetişim Ve Esnek Personel Rejimi İlişkisi*”, **Kamu Yönetimi Yöntem Ve Sorunlar**, Editörler: Şinasi Aksoy, Yılmaz Üstüner, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara, Şubat 2007, s.511.

⁴⁰Gencay, Şaylan, “*Kamu Yönetimi Disiplininde Bunalım ve Yeni Açılımlar Üzerine Düşünceler*”, **Amme İdaresi Dergisi**, C.33, S:2, Ankara, 2000, s.15.

⁴¹ Akif Özer, **Yeni Kamu Yönetimi**, Platin Yayınları, Ankara, 2005, s.313.

değildir. Uzun bir toplumsal öğrenme sürecini gerektirmekte ve toplumun örgütlenmesinde sosyal öğrenmeye elverişli yapıların oluşması zorunlu olmaktadır. Bu sebeple yönetişimin ancak gelişmiş ve bireyleşmiş toplumlarda geçerli olabilecektir.⁴²

2. Türkiye’de Yönetim Eyleminin Gelişimi ve Yönetim Bilimi

Yönetim eylemi ve bunun Türkiye’de gelişimi diğer pek çok medeniyetle benzerlik arz etmektedir. Türkler Orta Asya’dan göç etmeden önce farklı örgütlemelere gitmiş devlet ve imparatorluklar kurmuşlardır. Aynı şekilde göç sonrası yerleştikleri Anadolu ve diğer topraklarda da bu anlayışlarını sürdürmüşlerdir. Türk toplulukları kendilerine özgü yönetim anlayışları yanında buldukları ve göç ettikleri bölgelerdeki medeniyetlerden, bu medeniyetlerin sosyo kültürel, askeri, siyasi vb. yapılarından da etkilenmiş ya da onları etkilemişlerdir.

Türk-İslam tarihinde de yönetim eylemi ciddiyle ele alınmıştır. Büyük Selçuklu İmparatorluğu vezirlerinden Nizamülmülk tarafından devlet idaresi üzerine yazılmış olan “Siyasetname” adlı eseri ile günümüz idarecilerine de yol göstermektedir.⁴³ Bunun yanında Farabi tarafından yazılmış olan "Medinetül Fazıla", İbn-i Haldun’un yazdığı "Mukaddime", İbni Rüşd tarafından yazılan "Telhis" eserleri de Türk-İslam tarihinde yönetim bilimine verilen önemi göstermektedir. Örneğin Türkler Anadolu’ya göç ettikten sonra Anadolu’da kurdukları devletlerde Sasanilerin, Rumların vb. bazı milletlerin yönetim, askeri örgütlenmelerinin etkileri görülmektedir.⁴⁴

Son yüzyıllarda ise Kıta Avrupa’sından etkilenecek idari yapısını buna göre şekillendirmiştir. Tanzimat dönemi ile başlayan idarede yeniden yapılanma çalışmaları topyekûn olarak yönetim felsefesini de değiştirmiş ve Türk Yönetim Tarihinde yeni bir dönemin başlangıcı olmuştur. Aynı yönetim anlayışı daha sonra kurulan cumhuriyete de

⁴² Cahit Emre.”*Değişen Kamu Yönetimi Anlayışı Ve Mülki İdare Amirliğinin Geleceği*”,**İyi yönetim arayışında Türkiye’de Mülki İdarenin geleceği**(Editör: Cahit Emre), Türkiye İdari Araştırmalar Vakfı Yayını, Ankara, 2002, s.304.

⁴³ <http://www.tarihnotlari.com/nizamulmulk.htm>. (Erişim Tarihi:03.07.2013)

⁴⁴<http://www.derindusunce.org/islami-kavrayista-sehir-el-medinetul-fazila-farabi.htm>. (Erişim Tarihi:03.07.2013)

intikal etmiştir.⁴⁵

Türkiye Cumhuriyeti demokratik yönden geliştikçe batı ülkelerine daha fazla yaklaşır olmuştur. Bu da günümüz batı ülkelerinin yönetim anlayışlarının alınmasına yol açmıştır. Özellikle 1980’li yıllardan sonra yönetim alanında yaşanan liberalleşme, özelleştirme ve yönetişim uygulamaları bu yakınlığın temel göstergelerdir.

Türk toplulukları bir yandan toplumu yönetecek yapılar kurarken bir taraftan da bu yapıları yönetebilecek yöneticileri yetiştiren çeşitli eğitim kurumları da açmışlardır. Fatih Sultan Mehmet tarafından yönetici yetiştirmek üzere Topkapı Sarayı’nda açılan ve dünyanın ilk kamu yönetimi okulu olarak kabul edilen “Enderun” bu bakımdan ilk örneklerden biridir.⁴⁶ Kamu görevlisi yetiştirilmesine yönelik olan bu faaliyetin büyük önem taşıdığı kabul edilmekle birlikte, genel olarak bugünkü anlamda kamu yönetimi öğretiminin başlangıç yılı olarak Tanzimat Dönemi kabul edilmektedir.⁴⁷ Tanzimat döneminde Enderun gibi okullar yerine Mektebi mülkiye, Harbiye, Tıbbiye vb. batılı tarzda eğitim veren ve öğrenci yetiştiren okullar açılmıştır. Aynı miras cumhuriyete de intikal ettiğinden günümüzde yönetici yetiştiren eğitim kurumları batıdakilerle benzerlik göstermektedir.

Osmanlı döneminde yönetici yetiştirilmesi amacıyla bazı okullar açılmış olsa da yönetimin bir bilim haline gelmesi görece daha geç olmuştur.

İdari yapı konusunda Kara Avrupa’sından etkilenmiş olan ülkemizde kamu yönetiminin ele alınışı uzun süre yalnızca idare hukuku çerçevesinde olmuştur.⁴⁸ 1950’lere kadar bu şekilde incelenmiş ve yönetimin hukuk yönüne ağırlık verilmiş, bürokrasi, yönetsel davranış, planlama, örgütleme, etkinlik, verimlilik ve yönetimler arası hizmet bölüşümü konuları ihmal edilmiştir.⁴⁹

Genel olarak Türk Yönetim Biliminin gelişimi değerlendirildiğinde; öncelikle

⁴⁵ Acar Örnek, **Kamu Yönetimi**, Meram Yayıncılık, İstanbul, Mayıs 1998, s.14. ; Burhan Aykaç, “*Türkiye’de Kamu Yönetimi Öğretiminin Gelişimi*”, **Kamu Yönetimi Disiplini Sempozyumu Bildirileri**, Cilt:2, TODAİE Yayınları, Ankara, 1995, s.274.

⁴⁶ Cengiz Akın, “Kamu Yönetimimizde Yeniden Düzenleme Çalışmaları ve Denetim Sistemimiz”, **Türk İdare Dergisi**, Ankara, Yıl:72, Sayı 427 (Haziran 2000), s.77.

⁴⁷ Aykaç, **A.g.m**, s.49.

⁴⁸ Örnek, **A.g.e.**, s.15.

⁴⁹ Bilal Eryılmaz, **Kamu Yönetimi**, Erkam Matbaacılık, İstanbul, 1999, s.3.

“devletin çöküşünü durdurma” sonra da “modernleşme ve kalkınma” misyonlarının etkisiyle hareket edildiği görülmektedir. Osmanlı İmparatorluğu’nun Tanzimat Döneminde geleneksel devlet örgütlenmesini özellikle Fransa olmak üzere Avrupa’daki örnekleri dikkate alarak gerçekleştirmesi ve 1950’li yıllarda Amerikan yönetim teknolojisinin ithal edilmeye başlanması bu anlayışlar doğrultusunda gerçekleştirilmiştir.⁵⁰

Cumhuriyetin ilanından sonra Osmanlı İmparatorluğu’ndan devralınan idari yapı, reformlarla daha demokratik ve etkin bir hale getirilmeye çalışılmıştır. 1924 tarihli Köy Kanunu, 1930 tarihli Belediye Kanunu, 1949 tarihli İl İdaresi Kanunu reform niteliğinde yenilikler taşıyan önemli değişimler oluşturmuştur. Özellikle 1920-1950 yılları arası Türkiye Cumhuriyetinin kurumsallaşma dönemi olmuştur. Cumhuriyetin kuruluşunda etkin rol alan sivil ve asker bürokratlar, mülkiye-harbiye işbirliği geleneğini Osmanlıdan, Cumhuriyete taşımışlardır. Bu sebeple Osmanlı yönetim sisteminde belirgin olarak göze çarpan “Bürokratik Yönetim Geleneği” Cumhuriyet Döneminde de etkinliğini sürdürmüştür.⁵¹

Türkiye’de 1950’li yıllardan sonra yönetim alanında önemli gelişmeler başlamıştır. Yönetim alanında bu dönemde atılmış olan en büyük adım Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsünün kurulmasıdır. Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü’nün kurulmasıyla yönetim konusu kamu kurumlarının ilgi odağı haline gelmiştir.⁵² Günümüzde tıpkı batı ülkelerinde olduğu gibi yönetim anlayışı değişmekte, yönetişime doğru bir eğilim görülmektedir.

⁵⁰ Cahit Emre, **Yönetim Bilimi Yazıları**, İmaj Yayıncılık, Ankara, 2003, s.9.

⁵¹ Enis Yeter, “*Cumhuriyetin 75.Yılında Yönetim*”, **Türk İdare Dergisi**, Sayı:421, Aralık 1998, s.217.

⁵² Aykaç, A.g.m., s.276.

C. BAŞLICA YÖNETİM YAKLAŞIMLARI

Yönetim yaklaşımları, yönetim eyleminin bir bilim disiplini içinde ele alınmasına yönelik olarak ortaya çıkan ve bir birini takip eden düşünceler bütünüdür. Yönetim işinin ayrı bir bilim dalı olarak belirmesi Batıda yaşanmış olan endüstri devriminden sonra olmuştur. 1900'lü yılların başından itibaren yönetim üzerine sistemli bir şekilde incelemeler yapılmış, bu çerçevede bu bilimin kendine özgü evrensel ilkeleri ve kuralları belirlenmeye çalışılmıştır. Bu çerçevede yönetim eylemini anlamaya ve açıklamaya çalışan ve adına kuram, teori veya yaklaşım denilen bazı düşünceler de ortaya çıkmaya başlamıştır. Yönetim özü itibariyle her yerde bir ve aynı olduğundan özel ve kamu yönetimi ayrımı olmaksızın aynı iş yapma usulleri ve ilkelerine sahiptir. Bu nedenle çoğu yazar yönetim ve kamu yönetimi ayrımı yapmaz. Bazı yazarlar ise kamu ve özel yönetim (işletme yönetimi) arasında en azından amaç, iş yapma yöntemi ve yönetimin çevresinin farklı oluşu bakımından bir ayrıma gitmektedir. Fakat yönetim yazın incelendiğinde genellikle yönetim yaklaşımlarının özel yönetim bakış açısıyla tasnif edildiği görülmektedir. Bu nedenle yönetim yaklaşımları da genellikle üçe ayrılmaktadır.⁵³ Bunlar:

1. Klasik (Geleneksel) Yönetim Yaklaşım
2. Neoklasik Yönetim Yaklaşımı
3. Modern Yönetim Yaklaşımı şeklindedir.

Bazı kaynaklarda ise dördüncüsü olarak post modern yönetim yaklaşımı da eklenmektedir. Eğer bu ayırım özel yönetim bakış açısıyla yapılmışsa Post Modern Yönetim yaklaşımları da genellikle işletme ve fabrika pratiklerinden doğmaktadır. Toplam Kalite Anlayışı, Stratejik Yönetim, Amaçlara Göre Yönetim, Öğrenen Organizasyonlar gibi. Eğer yönetim yaklaşımları tasnifi kamu yönetimi bakış açısıyla yapılmışsa genellikle Post Modern Yönetimin kapsamına Yeni Kamu Yönetimi Anlayışı, Kamu İşletmeciliği ve Yönetişim gibi yine özü itibariyle işletmecilik ilkelerini tekrar veya taklit eden yönetim teknikleri girmektedir. Bu çalışma kamu yönetimi ana

⁵³ Şerif Şimşek, Adnan Çelik, **Yönetim ve Organizasyon**, Eğitim Kitapevi, Konya, 2011, s.41.

bilim dalında hazırlandığından Post Modern Yönetim Yaklaşımı da doğal olarak kamu yönetimi bakış açısını yansıtmaktadır.

1. Klasik (Geleneksel) Yönetim Yaklaşım

Klasik yaklaşımda yönetimle ilgili sorunlar yapısal yönden ele alınarak çözülmeye çalışılmıştır. Bu yaklaşımın öncülerinden siyaset bilimi ve idare hukuku alanında eğitim görenler de diğer bilim alanlarında eğitim görenler de yönetim anlayışında kamu kesimi ve özel kesim ayrımı yapmazlar ve yönetimin evrensel ilkelerini saptamaya çalışırlar. Yönetimin bilimsel olarak açıklayıcı bir yaklaşımla incelenebileceği fikrinden hareket ederler.⁵⁴ Klasik (Geleneksel) yaklaşımın özünde çalışanların yargısına yer vermeyen/önemsemeyen mekanik bir iş görme mantığı bulunmaktadır.⁵⁵ Klasik yönetim anlayışının üç önemli ayağı bulunmaktadır. Bunlar; bilimsel yönetim yaklaşımı, yönetim süreci yaklaşımı ve bürokrasi yaklaşımıdır.

1.1. Bilimsel Yönetim Yaklaşımı

Fredrick W. Taylor yazdığı The Principles of Scientific Management (Bilimsel Yönetimin İlkeleri) adlı kitabıyla bilimsel yönetim yaklaşımının kurucusu olmuştur. F.Taylor tarafından ortaya konulan birinci varsayım yönetimle ilgilim sorunların bilimsel yöntemlerle aşılabileceği, ikinci varsayım ise motive edici tarzda yüksek ücret ödenmesi, çalışanlarla yöneticilerin karşılıklı çıkarları/aralarındaki bağı kuvvetlendireceği ve sonuç olarak verimliliğin gerçekleşeceği hususlarıdır. Bilimsel

⁵⁴Mehmet Sağlam, **Örgütsel Değişme**, TODAİE Yayınları, Ankara, 1979, s.31.

⁵⁵Süleyman Türkel, **Kamu İktisadi Teşebbüslerinde Yönetim Anlayışı**, Hacettepe Üniversitesi, İ.İ.B.F. Yayınları, Ankara, 1983, s.40.

yönetim yaklaşımı verimliliğin artırılması için belirlediği şartlar şunlardır.⁵⁶

- Çalışma koşullarının standartlaştırılması.
- Çalışma yöntemlerinin standartlaştırılması.
- Standart yöntemlerin bulunması ve geliştirilmesi.
- Yüksek üretimde bulunan kişilerin başarılarının incelenmesi.
- Günlük işlerin planlanması.
- Ve yüksek üretimde bulunan kişilerin işte alıkonulmaları buna karşılık düşük üretimde bulunan kişilerin başka işlere geçmelerinin özendirilmesidir.

Bilimsel yönetim yaklaşımı, idarecilerin örgüt işleyişi ve hedeflenen çalışmaların yapılmasını bilim yöntemlerini kullanarak takip etmeleri halinde örgütlerde yüksek oranda verimlilik hedefine ulaşabileceklerini savunmuşlardır.⁵⁷

1.2. Yönetim Süreci Yaklaşımı

Yönetim süreci yaklaşımı Henry Fayol tarafından ortaya konulmuştur. Fayol Genel ve Sanayi İşletmelerinde İdare adlı eserinde bu yaklaşımını açıklamıştır. Ona göre yönetim süreci beş ayrı fonksiyondan oluşur. Bunlar:

1. Planlama, 2. Örgütlenme, 3. Yöneltilme, 4. Eşgüdüm ve 5. Denetim, olarak sıralanabilir.⁵⁸

Planlama, geleceğe dönük amaç ve stratejileri saptamak, fırsat ve tehlikeleri tanımlamak, ihtimalleri ve olası riskleri hesaplamak, hareket önceliklerini sıralamak, eylem sürecini tanımlamak, analiz yapmak ve karar vermek adına yapılan tüm işleri işlemleri kapsar.⁵⁹

⁵⁶ Leonard J. Kazmier, **İşletme Yönetimi İlkeleri**, TODAİE Yayınları, Ankara, 1979, s.35.

⁵⁷ Şimşek ve Çelik, **A.g.e.**, s.45.

⁵⁸ Turgut Göksu ve Diğerleri, **Güvenlik Yönetimi**, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2011, s.47.

⁵⁹ G.Deniz Güneysu, **Temel Yönetim Becerileri**, Kutup Yıldızı Yayınları, İstanbul, Mart 2010, s.35.

Planlama yönetimin pusulasıdır ve sistemi araştırma yoluyla yönetmeyi öngörür. Planları uygulamaya geçirmenin yolları inandırma, baskı yapma, özendirme ve liderliktir. Planlamayı, uygulamaya geçmeden önce, uygulama sırasında ve uygulama sonrasında sınırlayan çeşitli faktörler vardır. Bunlar arasında, ortamın hızlı değişmesi, zaman ve maliyet farklılıkları, yöneticilerin psikolojisi, politikalar, uygulamalar ve yüklenmeler gibi örgüt içi durumlar; siyasi ortam, meslek kuruluşları, teknolojik yenilikler gibi örgüt dışı durumlar sayılabilir.⁶⁰

Yönetim sürecinin ikinci basamağı örgütlemedir. Yönetim tarihi incelendiğinde binlerce yıl öncesine dayanan yönetim ve örgütleme uygulamaları ile karşılaşılır. Eski Mısırlıların Giza Ovasında inşa ettikleri büyük piramitler yüz binden fazla insanın örgütlenmesi ile yapılabilmektedir. Buna benzer eski Yunan, Sümer, Çin gibi eski medeniyetlerde de çok önemli örgütlenme biçimleri ve örgütlenmelerine bağlı olarak Çin Seddi gibi önemli eserler ortaya koymuş oldukları görülmektedir.⁶¹

İnsanların yetenek, para ve zaman gibi kendi güçlerini aşan amaçlarını gerçekleştirmek için bir araya gelerek oluşturdukları yapıya ‘örgüt’ denir. Bu yapının oluşturulması eylemlerine ‘örgütleme’ denir.⁶²

Kurumsallaşmanın yoğun olduğu toplumlarda, bireyin yaşamı, hemen tümüyle, örgütsel eylemlerin örüntülerinden oluşur. Günümüz insanının hayatının hemen tümünü örgütlerin etkinlik alanları kapsamaktadır. Örgütleme; bir iş için, gerekli olan insan gücü, para, malzeme, makine gibi her şeyin sağlanması demektir.⁶³

Yönetimde etkin olma ve verimli çalışmaların yapılabilmesi; yönetimin temel unsuru olan insanın iyi yönetilmesi, yönetime katılımın sağlanması, personelin işbirliğinin kazanılması ve buna benzer yönetim tekniklerinin uygulamaya geçirilmesi ile yapılabilecektir.⁶⁴

⁶⁰ Ziya Bursalıoğlu, **Okul Yönetiminde Yeni Davranış**, Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Ankara, 1982, s.138.

⁶¹ H. Bahadır Akın, **Yönetim ve Mizah**, Çizgi Kitabevi, Konya, Mayıs 2002, s.18.

⁶² Esmahan Ağaoğlu, “*Sınıf Yönetimi İle İlgili Genel Olgular*”, **Sınıf Yönetimi**, Editör: Zeki Kaya, Pegem A Yayıncılık, Ankara, Ocak 2006, s.3.

⁶³ Aytaç Açıkalın, **İnsan Kaynağının Yönetimi/Geliştirilmesi**, Pegem A Yayıncılık, 2002, s.15.

⁶⁴ H.Hüseyin Çevik, Muammer Buçak, Orhan Filiz, **Polis Teşkilatında İnsan Kaynakları Yönetimi**, Polis Akademisi Yayınları, Ankara, Eylül 2010, s.1.

Latince “movere” kelimesi ile ifade edilen fakat İngilizce ve Fransızca dillerinde “motivation” olarak geçen yöneltme, örgütün ve bireylerin ihtiyaçlarını tatminle sonuçlanacak bir iş ortamı yaratarak bireyin harekete geçmesi için etkilenmesi ve isteklendirilmesi süreci diye tanımlanabilir.⁶⁵ Güdüleme olarak da tarif edilen yöneltme genel olarak insanları davranışlara iten, bu davranışların şiddet ve enerji düzeyini tayin eden, davranışlara belirli bir yön veren ve devamlılığını sağlayan çok çeşitli iç ve dış sebepleri ve bu sebeplerin kaynaklarını belirlemek ve kullanmaktır. Amaçları gerçekleştirmek için yapılan yöneltme işi yöneticiler açısından farklı bir çalışma gerektirir. Çalışanların ortak bir amaca sahip olmalarını bilmeleri ve iş süresince aynı ortak amaca yöneltilmeleri gereklidir.⁶⁶

Yönetici, “başkaları vasıtasıyla iş gören kişi” lider ise “belirli şartlar altında, belirli kişisel veya grup amaçlarını gerçekleştirmek üzere, bir kimsenin başkalarının faaliyetlerini yönlendiren kişi” olarak tanımlanabilir. Bu açıdan iyi bir yöneticinin aynı zamanda iyi bir lider veya iyi bir yöneltici olduğu da söylenebilir.⁶⁷

Eşgüdüm; belli bir amaca ulaşmak için türlü işler arasında bağlantı, uyum, düzen sağlama, koordinasyon anlamına gelmektedir.⁶⁸ İş bölümü yoluyla çeşitli parçalara ayrılmış bulunan örgütsel faaliyetlerin, değişik birimlerde harcanan çabaların örgüt amaçları doğrultusunda bütünleştirilmesidir. İş bölümünün zorunlu olduğu durumlarda eşgüdümün de zorunlu olduğu söylenebilir.⁶⁹

Fayol’a göre eşgüdüm “bir işletmede çalışmalar arasında uyum sağlamak” anlamını taşımaktadır. Bir örgütte birbirine aykırı beceri ve yararlar bulunur. Birbirine çoğu zaman aykırı bu uzmanlık bilgilerinin uzlaştırılması ve amaçlara çevrilmesi bir eşgüdümleme sürecidir. Bu sistem, örgüt üyelerinin birbirlerinin çabalarından haberdar edilmesi işlemidir.⁷⁰

Denetim diğer yönetim işlerinin neyi, nasıl ve nerede başardığını araştırır ve

⁶⁵ Orhan Hançerlioğlu, **Ruhbilim Sözlüğü**, Remzi Kitapevi, İstanbul, 2000, s.194.

⁶⁶ İ. Alev Arık, **Motivasyon Ve Heyecana Giriş**, Çantay Kitapevi, İstanbul, 2000, s.16.

⁶⁷ Celalettin Serinkan, **Liderlik ve Motivasyon (Geleneksel ve Güncel Yaklaşımlar)**, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara, 2010, s.151.

⁶⁸ Mustafa Aydın, **Eğitim Yönetimi**, Hatiboğlu Yayınevi, 1998, s.152.

⁶⁹ Aykut Polatlıoğlu, **A.g.e.**, s. 30.

⁷⁰ Mümin Ertürk, **Yönetim Ve Organizasyon**, Beta Basım Yayın, İstanbul, 2009, s.110.

belirler. Yapılması planlanan faaliyetler ile gerçekleşen faaliyetlerin karşılaştırılması anlamına gelmektedir. Denetim yapılış zamanına göre çeşitlilik gösterir. Bunlar, kararların uygulanmasına geçilmeden önce yapılan ön denetim, kararların uygulama aşamasında yapılan uygulama sırasındaki denetim, sonuçların alınmasından sonra yapılacak olan uygulama sonuçlarının değerlendirilmesidir.⁷¹

Denetleme, yönetim içi (idari) ve yönetim dışı yollarla yapılan denetimler şeklinde iki kategoriye ayrılabilir. Yönetim içi denetim yolları, hiyerarşik denetim, idari teftiş ve vesayet denetimidir. Yönetim dışı yollarla yapılan denetimler ise, siyasi denetim, yargı denetimi, ombudsman (kamu denetçisi) denetimi, kamuoyu ve baskı gruplarının denetimi şeklinde belirtilebilir.⁷²

Yönetim sürecinin öğeleri birbirleri ile ilişkilidirler. Mesela planlama hem örgüt yapısı açısından hem de koordinasyon açısından çok önemlidir. Koordinasyon yaparken örgütü de planlamak gereklidir.⁷³ Örgütlenme ve koordinasyonun sonrasında denetleme de önemlidir.

Henri Fayol yönetimin, yönetim sürecinden farklı olarak yönetimin on dört başlık altında toplanan ve her yerde uygulanabilirliği olan ilkeleri bulunduğunu belirtmiştir. Bu ilkeler şu şekilde sıralanabilir: İş bölümü ve uzmanlaşma, yetki(otorite) ve sorumluluk, disiplin, komuta birliği, yönetim(Yürütme) birliği, genel menfaatlerin özel menfaatlerden üstünlüğü, ödüllendirme, merkeziyetçilik, emir komuta zinciri, iş ödüllendirilmesi, hakkaniyet, personelin işte tutulması, inisiyatif ve birlik ruhudur.⁷⁴

1.3. Bürokrasi Yaklaşımı

Bürokrasi yaklaşımı Alman sosyologu Max Weber tarafından geliştirilmiştir. Bir

⁷¹ Güneysu, **A.g.e.** s.61.

⁷² A. H. Aydın, **A.g.e.**, s.33.

⁷³ Muzaffer Bıyık, **Polis Meslek Yüksek Okullarının Yönetimsel Sorunları ve Çözüm Önerileri**, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Konya, 2005, s.13.

⁷⁴ Göksu ve Diğerleri, **A.g.e.**, s.47.

yönetim modeli olarak bürokrasi; işleri aksatan, gereksiz yazışmaya yol açan bir kavram değil aksine kesinlik, hız, etkililik, rasyonellik ve düzen kavramlarıyla ifade edilen ideal anlamda bir örgüt ve yönetim biçimini ifade eder.⁷⁵

Max Weber bürokrasiyi, resmi işlevlerin belirlenmiş kurallara göre örgütlendiği, yetki alanlarının belirlendiği, hiyerarşi sisteminin oluşturulduğu, hizmetlerin uzman bilgisi ve eğitimi ile yapıldığı, yönetim etkinliklerinin yazılı belgelere dayandığı bir yönetim biçimi olarak tanımlar.⁷⁶

Weber ideal bürokrasi olarak nitelendirdiği etkili bir örgüt yapısı ve yönetiminin özelliklerini şu şekilde sıralamıştır.⁷⁷

- Yasalarla düzenlenmiş yetki alanı
- Görev hiyerarşisi ve otoritenin kademelenmesi
- Yönetimin yazılı belgelere dayandırılması
- Yetki ve görevde uzmanlaşma
- Dışarıya karşı gizlilik
- Kurallara bağlılık ve biçimsellik
- Gayri şahsilik
- Denetlemelerde açıklık
- Kariyer yapısı
- İş yaşamı ve özel hayatın ayrışması

2. Neoklasik Yönetim Yaklaşımı

Klasik yönetim düşüncesi gelişmesinin en yüksek seviyeye ulaştığı, 1930 yıllarında, "yönetimde insan ilişkileri " adı altında yeni bir yaklaşım oluşmaya

⁷⁵ Şule Erçetin, **Yönetimde Yeni Yaklaşımlar**, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara, 2001, s.32.

⁷⁶ Turgay Ergun, Aykut Polatlıoğlu, **Kamu Yönetimine Giriş**, Türkiye Ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü Yayınları, Ankara, 1992, s.60.

⁷⁷ Maurice Duverger, **Siyaset Sosyolojisi**, Çev. Şirin Tekeli, Varlık Yayınları, İstanbul, 1995, s.186.

başlamıştır. Yeni bir yönetim felsefesini temsil eden yönetim ve örgüt olgusuna farklı açıdan bakan " insan ilişkileri " yaklaşımı hızla gelişerek özellikle II. Dünya Savaşından sonra yönetim düşüncesinde bir okul; yönetim uygulamasında bir akım haline gelmiştir. İnsan ilişkileri yaklaşımı, yüksek eğitimlerini klasik yönetim düşüncesinin kavram ve ilkelerine dayalı bir biçimde yapan bir kısım düşünürü etkileyerek Neoklasik düşünce sisteminin doğuşunda başlıca rolü oynamış ve bu düşünce sisteminin önemli bir bölümünü oluşturmuştur.⁷⁸

Neoklasik yaklaşıma göre örgüt, yapısal bir süreç olmaktan çok insanlardan oluşan "sosyal bir yapı" olarak tanımlanmıştır.⁷⁹ Bu yaklaşıma göre klasik yönetim yaklaşımı örgütün insan kaynaklarına yeterli önemi vermediği için başarısız olmuştur ve başarı için örgütün insan kaynakları esas alınmalıdır.⁸⁰

Neoklasik yaklaşımın ana fikri, organizasyon yapıları içinde çalışan insanı tanımak ve anlamak, onun beceri ve potansiyelinden maksimum düzeyde yararlanma, çalışanları organizasyon amaçlarını gerçekleştirmek için katkılarını sağlamak, onları motive etme yollarını aramak olmuştur. 1930'lu yıllara gelene kadar insan davranışlarının örgüt içerisinde dikkate alınmamakta ve insanın sadece emeğinden yararlanılmaktaydı. Sosyal, psikolojik, kültürel ve siyasal koşulların insan ilişkilerine göre düzenlenmesinin gerekliliği neoklasik teorisyenlerince benimsenmiştir. Neoklasik teorinin gelişmesine katkıda bulunanların psikoloji, sosyoloji, sosyal psikoloji ve antropoloji gibi çok değişik alanlardan geldikleri görülmüştür. Neoklasik teorinin gelişmesine Elton Mayo, Fritz Rpthlisberger, Douglas Mc Gregor, Abraham Maslow, Kurt Lewin, Rensis Likert, Chester Barnard. Chris Argyris, Oliver Sheldom gibi birçok ünlü yazar ve araştırmacı katılmıştır.⁸¹

⁷⁸ <http://www.ozyazilim.com/ozgur/marmara/orgut/neoklasik.htm> Erişim Tarihi:10.05.20103

⁷⁹ Şimşek ve Çelik, **A.g.e.**, s.78.

⁸⁰ Nuri Tortop ve Diğerleri, **İnsan Kaynakları Yönetimi**, Nobel Yayınları, Ankara, Mart 2010, s.114.

⁸¹ <http://www.genelbilge.com/neoklasik-davraniSsal-yonetimde-insan-iliskileri-yaklasimi.html/> Erişim tarihi:10.05.20103

3. Modern Yönetim Yaklaşımı

1950'li yıllardan sonra klasik (geleneksel) ve neoklasik (beşeri ilişkiler esaslı) yönetim yaklaşımlarının birleşmesi esasına dayalı bir yönetim yaklaşımı biçimidir. Bu yaklaşıma göre klasik yaklaşım fazla katı, neoklasik yaklaşım ise aşırı gevşek ve belirsizdir. Modern yönetim yaklaşımına göre hiyerarşi ve otorite yönetim için zaruridir ancak insan unsuru göz ardı edilmemelidir.⁸²

Modern yönetim yaklaşımında, yönetim biliminin yönetilenlere de önem vermesi, yönetilenlerin kişisel gelişimlerinin sağlanması üzerinde durulması ve yönetilenlerin iyi nitelikli olmalarıyla üretilecek olan mal ve hizmet kalitesinin artacağı üzerinde durulması önemli bir vizyon değişimi olmuştur. Günümüzde en sıkı hiyerarşi sistemi ile yönetilen kurumlar bile yönetilenlerin fikirlerine önem vermekte ve çalışmalarını bu doğrultuda yapmaya özen göstermektedirler. Modern yönetim yaklaşımı içerisinde yer alan çalışmalar genellikle sistem yaklaşımı ve durumsallık yaklaşımı şeklinde açıklanmaktadır.⁸³

Sistem yaklaşımı yönetim sürecinde bir düşünce şeklidir. Bu düşünce şekli, örgütün yönetiminde iç ve çevre faktörlerinin bir bütün içinde görülmesidir. Örgüt elemanları ve alt sistemleri arasındaki ilişkiyi temel alır.⁸⁴ İstisnalarla yönetim, bir sorun belirleme ve iletişim yönetimidir. Yönetimin müdahale etmesini gerektirecek bir sorun olursa yöneticiye bildirilir, sorun yönetici müdahalesini gerektirmiyorsa bildirilmez. Bu yönetim şekli; sorumluluk ve yetki devri ile yaygın bir kontrol düzeni temeline dayanır.⁸⁵ Durumsallık yaklaşımına göre her organizasyon kendi yapısına, içinde bulunduğu duruma ve çevre şartlarına göre yönetilmelidir. Bu özelliği ile durumsallık yaklaşımı yönetim ve örgüt yapısına dinamizm getiren bir yaklaşımdır.⁸⁶

⁸² Halil Can, Meral Tecer, **İşletme Yönetimi**, Türkiye Ortadoğu Amme İdaresi Enstitüsü Yayınları, Ankara, 1978, s.34.

⁸³ Mümin Ertürk, **A.g.e.**, s.29.

⁸⁴ Osman Yozgat, **İşletme Yönetimi**, Nihat Sayar Yayın Ve Yardım Vakfı, İstanbul,1984, s.1

⁸⁵ M. Ertürk, **A.g.e.**, s.35

⁸⁶ Zeyyat Sabuncuoğlu, Tuncer Tokol, **İşletme**, Uludağ Üniversitesi Yayınları, Bursa, 2005, s.176

4. Post-Modern Yönetim Yaklaşımı

Yönetim bilimi artık modern yönetim yaklaşımı teorileri ve uygulamaları ile yetinmemektedir. Bilimsel yeniliklere açık olan yönetim bilimi zamanımızda, toplam kalite yönetimi, değişim yönetimi, organizasyon geliştirme, sürekli gelişim metotları gibi birçok farklı alanda yeni çalışmalar yapılmaktadır. Yapılan çalışmalarda önemli olan hususlar ise; yönetim-halk ilişkilerinin iyi bir seviyeye getirilmesi, yönetime katılımın artırılması, hedef kitlelerin istedikleri şekilde mal ve hizmet üretiminin sağlanmasıdır.⁸⁷

Post-modern yönetim anlayışı özellikle kamu yönetimi bakış açısıyla yönetişim terimi ile özdeşleşmiştir. Kamu yönetimi bilimi açısından; 1970'lerde "Kamu Yönetimi", 1980'lerde "Kamu Politikası ve Yönetimi", 1990'larda ise, yaşanan bu hızlı değişim sürecinin sonucu olarak "Yönetişim" ismi ifade edilmeye başlamıştır. Bu dönemde artan küreselleşme ile birlikte dünya ölçeğinde ortaya çıkan fırsatlar ve sorunlar arasında denge noktasının bulunmasının devletin yeni görevlerinin başında gelmesi gerektiği, bu görevin etkin şekilde yerine getirilebilmesinin ise ancak iyi bir yönetişim yapısının kurulması ile mümkün olabileceği dile getirilmektedir.⁸⁸

Yönetim ve yönetişim kavramları arasındaki tarihsel bir karşılaştırmada; Yirmi birinci yüzyılın yönetişim anlayışının, yirminci yüzyılın yönetim anlayışını kapsamlı bir değişime uğrattığı görülecektir. Merkeziyetçilik yerine, yerelliği, üniter yapı yerine federalizmi, katı bürokrasi yerine katılımı, kapalılık yerine açıklığı, hiyerarşi yerine hesap verebilirliği ve sorumluluğu getirerek, adeta "yönetimsel bir devrimin altına imzasını" attığı söylenebilir.⁸⁹ Günümüzde yönetişim terimi, kamu yönetimini, özel sektör ve sivil toplum kuruluşlarını içine alan bir sistemi ve bunların kendi aralarındaki ilişkiler ağını ifade etmek için kullanılmaktadır. Bu süreçte merkezi yönetim ve yerel yönetim kuruluşlarından başka, sivil toplum örgütlerini, özel girişimcileri ve kâr amacı gütmeyen kuruluşları kapsayan geniş yelpazenin varlığı ve bunların yönetim sistemine

⁸⁷ Ahmet Hamdi Aydın, "Yönetimde Çağdaş Yaklaşımlar", **Türk İdare Dergisi**, Sayı:422, 1999, s.13.

⁸⁸ M. Akif Özer, "Yönetişim Üzerine Notlar", **Sayıştay Dergisi**, Sayı 63, Ekim-Aralık 2006, s.59.

⁸⁹ M. Akif Özer, A.g.m., s. 63.

katılması gündeme gelmektedir.⁹⁰ Yönetişim modeli, devletin yönetimdeki başarısızlığına çözüm olarak ortaya atılmakta; bu süreçte plânlama, öngörme, eyleme geçme ve rekabetle baş etme yeteneği sınırlı devlet gücünü paylaşma yolları, özellikle de kamu-özel sektör işbirliğini geliştirme önlemleri ile birlikte değerlendirilmektedir.⁹¹

II. GÜVENLİK KAVRAMI, GÜVENLİK İHTİYACI VE BU İHTİYACI GİDERMEYE YÖNELİK OLARAK POLİS TEŞKİLATININ ORTAYA ÇIKIŞI

Bu ana başlık altında polis eğitim kurumlarının da varlık sebebi olan güvenlik ihtiyacı ve bu ihtiyacın ortaya çıkması, ihtiyacı gidermeye yönelik olarak polis teşkilatının doğuşu ve gelişimi üzerinde durulacaktır.

A. GÜVENLİK KAVRAMI VE GÜVENLİK İHTİYACI BAĞLAMINDA POLİS TEŞKİLATININ ORTAYA ÇIKIŞI

1. Güvenlik Kavramı ve Güvenlik İhtiyacının Ortaya Çıkışı

Güvenlik duygusu, insanın yaradılışından bu güne kadar en temel insani ihtiyaçlardan birisi olarak bilinmektedir. Bireysel anlamda “güvenlik duygusu” kişinin varlığına ve sahip olduklarına ilişkin ‘endişeler ya da kaygılar bütünü’ olarak tanımlanmaktadır. Geniş anlamında ise “güvenlik” tehditlerden, korkulardan,

⁹⁰ Bilal Eryılmaz, **Kamu Yönetimi**, Der Yayınları, İstanbul, 2000, s. 28.

⁹¹ Mehmet Yüksel, “*Yönetişim Kavramı Üzerine*”, Ankara Barosu Dergisi, Sayı 3, Ankara, 2000, s.149.

tehlikelerden uzak olmak ya da tehdit ve tehlike durumunun minimum düzeyde tutulma çabası anlamına gelmektedir.⁹² Bu tanımların iki boyutu vardır. Birincisi nesnel ikincisi öznel boyuttur. Nesnel boyut; en basit anlatımla tehlikenin olmamasıdır. Öznel boyut ise; tehlikenin olmadığına dair bireysel inanç ve huzurdur. Günümüzde batılı akademisyenler iç güvenlikte bu ikinci tanıma esas almaktadırlar.⁹³ Türk Dil Kurumu sözlüğünde Türkçe’ de güvenlik kavramı “toplum yaşamında yasal düzenin aksamadan yürütülmesi, kişilerin korkusuzca yaşayabilmesi durumu, emniyet” şeklinde tanımlanmıştır.⁹⁴

İlk çağlardan itibaren insan yaşamında önemli bir yeri olan güvenlik duygusu üzerine önemli bilimsel çalışmalar yapılmıştır. Bunlardan biri Abraham Maslow tarafından 1943 yılında yayınlanmış olan çalışmadır. “Motivasyon ve İnsanın Kişiliği” konulu çalışmada “güvenlik” ihtiyacı insanların temel ihtiyaçlarından biyolojik ihtiyaçlarının ardından ikincisi olarak yer almaktadır.⁹⁵ İnsanların yaşamlarını devam ettirebilmeleri için en önemli ihtiyaçlar olan beslenme, nefes alma, barınma, üreme vb. biyolojik ihtiyaçların hemen ardından “güvenlik” ihtiyacının belirtilmesi güvenlik ihtiyacının karşılanmasının ne kadar önemli olduğunu ortaya koymaktadır.⁹⁶

Toplum olarak bir arada yaşayan insanların güvenliklerinin sağlanması için sosyal düzen kuralları oluşturulmuş bu kuralların uygulanmasını sağlayacak teşkilatlar kurulmuştur. İbn-i Haldun’a göre insanlar güvenliklerini sağlamak ve temel ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla devlet organizasyonunu kurmuşlardır.⁹⁷ Devletlerin en önemli görevi yurttaşlarının güvenliğini sağlamaktır. Devletler bireylerin güvenliklerini ve kamu düzenini sağlamaya yönelik çalışmalar yaparlar ve devletlerin sağladıkları genel güvenlik “kamu güvenliği” olarak da adlandırılabilir.⁹⁸ Güvenlik kavramı, devlet örgütlenmesine göre şekillenmekte ise de, merkezi devlet idaresi tarafından dayatılan bir zorunluluklar bütünü değil, bizzat toplumun bireyleri tarafından talep edilen bir

⁹² Süleyman Özeren, **Devlet Güvenliği**, Polis Akademisi Yayınları, Ankara, 2012, s.19.

⁹³ M. Ali Bal, **Modern Devlet ve Güvenlik**, IQ Yayıncılık, İstanbul, 2003, s.28.

⁹⁴ **Türk Dil Kurumu, Büyük Türkçe Sözlük**, “Güvenlik” Terimi, <http://tdkterim.gov.tr/>, (Erişim Tarihi. 16.04.2012.)

⁹⁵ İbrahim Azcan, **Polis Ne Yapmalı**, İlk Yayınları, İstanbul, Ocak 2004, s.43.

⁹⁶ M. Orhan Kaya, **Özel Güvenlik Hukuku ve Kişi Hakları**, Tmg Özel Güvenlik Eğitim Kurumları Ders Notları, Birleşik Matbaacılık, İzmir, 2009, s. 23.

⁹⁷ Ahmet Aslan, **İbn-i Haldun**, Vadi yayınları, Ankara, 1997, s.98.

⁹⁸ Hasan Hüseyin Çevik, Turgut Göksu, **Güvenlik Personeli İçin Polis Halk İlişkileri Güvenlikte İletişim**, Seçkin Yayıncılık, Ankara, Ekim 2007, s.17.

ihtiyaç olduğunu ve güvenlik hizmetlerinin bireyler ve toplum tarafından dile getirilen talepler doğrultusunda, ağırlıkla devlet yapısı içindeki kurumların sunduğu hizmetler olduğu söylenebilir.⁹⁹ Devletler, kamu düzenini korurken meşru güç kullanma hakkına sahiptir. Devletlerin kullanacakları gücü kullanma yetkisi olan kamu kurumlarına güvenlik teşkilatları denilir. Devletler, güvenlik teşkilatları ile vatandaşlarının temel hak ve hürriyetlerini korur, sağlıklı ve düzenli bir toplum hayatının sürdürülebilmesi için gerekli ortamı hazırlar ve korurlar.¹⁰⁰ Bu sebeple güvenlik güçleri de kamu kurumları ile birlikte bir anlamda devletin somutlaşmış halini temsil ederler.

Kamu güvenliğini ve kamu düzenini koruma, kollama, suç ve suçluları tespit etme yakalama ve bu amaçla ilgili kurum ve kuruluşlara yardımcı olma görevlerine kolluk (zabıta) görevleri denilmektedir. Bu genel tanım esas alındığında güvenlik teşkilatlarına kolluk (zabıta) denilmektedir ve bu tanım yukarıda sayılan görevleri yapan teşkilat veya bu teşkilatta çalışan bu amaçla görevlendirilmiş görevler için kullanılmaktadır.¹⁰¹

2. Güvenlik İhtiyacı Kapsamında Polis Teşkilatının Doğuş ve Gelişimi

"Polis" kavramı çeşitli evrelerden geçmiş kökeni yunanca ve latineden gelen bir kelimedir. Yunanca "politeia", latince "politia" kelimelerinden türetilmiştir. Başlangıçta site ve şehirleri şehirlerdeki devlet ve hükümet faaliyetleri ile yönetimini ifade etmek için kullanılmıştır. Bu anlamda polis sözcüğü sitenin tüm kamu hizmetlerinin karşılığı olarak kullanılmıştır. Bugün çeşitli sözlüklerde kent içinde kamu düzenini huzur ve güvenliğini sağlayan örgüt, kolluk zabıta şehirlerde güvenliği sağlamakla görevli kişiler olarak tanımlanmaktadır.¹⁰² Polis teriminin tüm devlet faaliyetleri ve hedefleri karşılığında

⁹⁹ M. Faruk Üzel, **Türkiye'de İç Güvenlik Teşkilatlarının Yeniden Yapılandırılması**, Mersin Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Mersin, 2008, s.11.

¹⁰⁰ Halil İbrahim Kavgacı, **Demokratik Polislik Temel Yaklaşımlar**, Maset Matbaacılık, Ankara, 1997, s.1.

¹⁰¹ Nevzat Sönmez, **Polisliğe Giriş**, Polis Akademi Başkanlığı Yayınları, Ertem Basım Yayın LTD ŞTİ, Ankara, 2009, s.3.

¹⁰² Yılmaz Yaşar, **Açıklamalı Polis Meslek Hukuku**, Başkent Kışe Matbaacılık, Ankara, 2006, s.2.

anlamanın altında yatan sebep; eski zamanlarda kamu güvenliğini korumak kaygısının hizmetleri yapma kaygısından önde tutulmasıdır.¹⁰³

Meydan Larousse Ansiklopedisi polis kavramını, bir ülkenin sükûn, güvenlik, sağlık ve düzenini sağlamak ve korumak amacıyla idare tarafından alınan ve yürütülüp gerçekleştirilmesi bir takım müeyyidelerle sağlanan genel ve özel önlemleri ve bu amaçla yerine getirilen hizmetlerin tümünü ifade eden bir terim olarak açıklamıştır.¹⁰⁴

Genel olarak polis "teşkilat"(kurum), fonksiyon (görev) ve personel tanımlarını ifade eden bir kavramdır. Genel kabul gören tanım, polisin öncelikle toplumsal düzeni koruyan bir kurum olduğudur.¹⁰⁵ Tekil olarak kullanılmasına rağmen, hem tekil hem de çoğul anlam ifade eden "polis", sivil idarenin emrinde, iç güvenliği ve kamu düzenini sağlamakla görevli olan bir devlet kurumudur. Kavramın bu şekilde açıklanması halkın bakış açısını yansıtan bir polis tanımı olabileceği gibi devlet kurumu olarak da genel bir tanım şeklinde değerlendirilebilir. Ancak kavram hukuk devletini ve diğer devlet türlerinde farklı bir anlam taşımaktadır. Ayrıca tek parti sisteminin uygulandığı anti-demokratik ülkelerde polis, toplum içinde iktidarın güç kaynağı ve baskı aracı olarak kullandığı kurumlardan birisi olarak karşılaşılmaktadır.¹⁰⁶

Genel bir tanımla polis; güvenliğin ve kamu düzenininin sağlanması, suçun önlenmesi, yasaların eşit ve adil olarak uygulanması, kanun ve nizamların kendisine verdiği görevleri yerine getirmesi gibi sorumlulukları olan bir kuvvettir. Polislik mesleği ise en eski ve yaygın mesleklerden biridir ve dünyanın her yerinde bir insanlık, uygarlık ve şehir mesleği olarak tanımlanır.¹⁰⁷

Polis ifadesi genel olarak şehirde güvenliği sağlamakla görevli kişiler, kent içinde kamu düzenini huzur ve güvenliğini sağlayan örgüt, kolluk, zabıta anlamında kullanılmaktadır.

Nicolas Delamare tarafından 1748 yılında yayınlanan "Traite de la Police

¹⁰³ R.Cengiz Derdiman, **Polis Yönetimi ve Hukuku**, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara, 2007, s.3.

¹⁰⁴ Nevzat Sönmez, **Emniyet Teşkilatı ve Polis Meslek Hukuku ile Polisin Görev ve Yetkileri**, Ankara, Seçkin Yayınları, 2005, s.65.

¹⁰⁵ Ahmet Hamdi Aydın, **Polis Meslek Hukuku**, Ankara, Doğu Matbaacılık, 1996, s.12.

¹⁰⁶ Remzi Fındıklı, "*Meslek Olgusu ve Polislik Mesleğinin Özellikleri*", **Türkiye' de Suç ve Polislik**, (Editörler)İbrahim Cerrah- Emin Semiz, Güner Matbaası, Ankara, Şubat 2001, s. 95.

¹⁰⁷ R. Fındıklı, **A.g.m.** s.90

(Polisin Kitabı)” adlı çalışmada ‘polis’, birbirinden çok farklı olarak sınıflandırılmış pek çok idari görevi yerine getirmekle sorumlu yapı olarak tanımlanmıştır. Delamare’ ye göre devletin idari yapılanması içinde polisin bakması gereken on bir farklı görevi bulunmaktadır. Bunlar: din, ahlak, sağlık, ikmal, yollar, köprüler ve şoseler, kamu kurumları, kamu güvenliği, zihinsel çaba gerektiren sanatlar, ticaret, fabrikalar, hamallar, uşaklar, fakirler. Yazara göre polis açıkça her şeye bakmakla görevlidir.¹⁰⁸Günümüzde de bir takım hakları ihlal edilmiş olan bireyler, yargıya başvurmadan önce polise başvurmakta ve bazen yargı organlarına başvurmadan haklarının iadesini polisten istemektedirler.¹⁰⁹

Bugünkü anlamda ilk modern Polis Teşkilatı 19. yüzyılın ikinci çeyreğinde İngiltere’de ortaya çıkmıştır. Bunun temel nedeni İngiltere’nin çağdaşlarına oranla özellikle kentleşme ve sanayileşme açısından daha ileri düzeyde olmasından kaynaklanmaktadır. Diğer yandan sanayileşme sürecinde meydana gelen sosyal ekonomik ve siyasal koşullardaki değişimleri kentlerde güvenlik sorununu ortaya çıkarmıştır. Buna ek olarak toplumsal yapılarda meydana gelen hızlı değişimler de polise yeni görevler üstlenmesi yönünde baskı ve talep oluşturmuştur. Modern polislik hizmeti önce gece bekçilerinin eliyle verilmiş, anılan gelişmelerle bugünkü şeklini almıştır.¹¹⁰

B. TÜRKİYE’DE POLİS TEŞKİLATININ ORTAYA ÇIKIŞI VE GELİŞİMİ

Genel anlamda polis denilince ülkemizde ilk akla gelen tanım, “Kanunların verdiği asayiş hizmetlerini yapan, suçları önleyen, suç sonrası adli makamlara yardım eden, sosyal yardım ve devletin yürütme organlarına yardımcı olan teşkilat”

¹⁰⁸ J.Jacques Gleizal, J. Gatti Domenach, Claude Journes, **Batı Demokrasilerinde Polis** (Çeviren: Mustafa Kandemir), Temiz Yayınları, Ankara, 2000, s.7.

¹⁰⁹ Erol Özdemir, **Polisten Polise 3310 Merkez**, İl Özel İdare Matbaası, Edirne, 2001, s.13.

¹¹⁰ Ali Çağlar, “*Polis ve Polisin Ortaya Çıkışı: Sosyolojik Bir İnceleme*”, **Polis Bilimleri Dergisi**, Cilt: 1 Sayı: 4 Temmuz 2009, s.126.

olmaktadır.¹¹¹

Diğer ülkelerde olduğu gibi ülkemizde de polis teşkilatı tarihi süreç içerisinde çeşitli gelişmeler göstererek günümüzdeki konumuna ulaşmıştır. Günümüzde Emniyet Genel Müdürlüğü olarak kurumsallaşan Türk Polis Teşkilatı izleyen sayfalarda ortaya çıkışı ve gelişimi bakımından üç başlık altında ele alınacaktır. Bu çerçevede önce eski Türk devletlerinde güvenlik hizmetleri ve bunu yerine getiren kurumlar sonra Osmanlı'da güvenlik hizmetleri ve son olarak cumhuriyet döneminde güvenlik hizmetleri ihtiyacı ve polis teşkilatı başlıkları altında konu incelenecektir.

1. Eski Türk Devletlerinde Güvenlik Hizmetleri ve Teşkilatı

Asya'da bulunan Altay, Sağan ve Tanrı Dağlarının yaylaları Türk toplumunun alt kültürün ortaya çıkış ve gelişme alanı olmuştur. Bu bölgede Türkçe konuşan toplulukların oluşturduğu bozkır kültürü egemen olmuştur. Bu bölgede insan sert tabiat şartlarıyla devamlı mücadeleye hayatın gereği olarak töreye bağlı olarak yaşamışlardır. Töre ise "Bozkırlarda fiilen yaşanan hayatın zamanla hukuki sosyal değer kazanmış davranışları ihtiva eden ve umumi niyetle kanun manasına alınan, Türklerde sosyal hayatı düzenleyen zorunlu kurallar ve değerler bütünü" olarak tanımlanmaktadır.¹¹²

Millet olarak ele alındığında Türkler; eskiden beri devlet kuran bir ırk olarak tanınmaktadırlar. Bunun yanı sıra devletin devamlılığını sağlayacak önlemleri de aynı şekilde gerçekleştirmiş oldukları görülmektedir. Tarihin en eski çağlarında bile Türkler kurdukları devletin iç güvenliğine büyük önem vermişler bunu sağlamak için özel örgütler kurmuşlardır.¹¹³

Tarih boyunca birçok devlet kurmuş olan Türkler kamu düzen ve güvenliğini

¹¹¹ Halil Gültekin, **İdeal Polisin Nitelikleri, Polis Yıldızı**, Başkent Klişe Matbaacılık, Aralık 2005, s.9.

¹¹² Mehmet Akyüz, **Polis Meslek Eğitim Merkezi Öğrencilerinin Mesleğe Hazırlanmasında Eğitimcilerin Etkisi: Aydın Örneği**, Polis Akademisi, Güvenlik Bilimleri Enstitüsü, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, Ekim 2007, s.5.

¹¹³ Ünal Altınar, **Emniyet Teşkilatının Dünü Bugünü ve Eğitimi**, Geçili Matbaacılık, İstanbul, 2011, s.7.

ulusal savunma ile birlikte yürütmüşlerdir.¹¹⁴ Bilinebilen tarihi dönemlerde polis kelimesinin karşılığı olarak “yarkan” terimi kullanılmıştır. Yarkan kelimesi Moğolcada polis anlamında kullanılan “daruga” kelimesiyle eş anlamlıdır. Bu kelimelerden her ikisi de Uygur metinlerinde geçmektedir. Yarkan sözcüğü; polis dedektif, ‘cellât’ anlamlarına geldiği, ‘daruga’ sözcüğü ise; gece bekçisi, polis memuru, vergi tahsildarı anlamında kullanılmıştır.¹¹⁵

Eski Türklerde kamu düzen ve güvenliğine ilişkin üç önemli kanun bulunmaktadır. Bu üç kanun; Oğuz Han’ın Oğuz Türesi, Cengiz Han’ın Uluğ Yasası ve Timur’un çıkardığı Tüzükat’ tır. Emniyet hizmetlerinin görülmesiyle ilgili olan bu kanunlarda; suçların önlenmesi, suçluların yakalanması ve cezalandırılması ile ilgili hükümler yer almıştır.¹¹⁶

Eski Türklerde kamu düzen ve güvenliği işleri subaşılar tarafından yürütülmüştür. Kabile halinde yaşadıkları dönemde Türkler orduyu sevk ve yönetenlere subaşı adını vermişlerdir. ‘Su’; asker, komutan, ordu, ‘subaşı’ ise başkomutan anlamında kullanılmıştır. Kabileler birleşip toplum büyüdükçe ‘kağan’ ortaya çıkmış subaşılar savaşlarda belli birliklere komuta etmeye başlamış, barışta da buldukları bölgenin güvenliğini sağlamışlardır. Böylece subaşılardan rolleri küçülmüş ve belli yörelerin yöneticileri olmuşlardır. Bilinen en eski subaşı sekizinci asra ait Tonyukuk kitabesinde yazılı olan İnal Kağan’dır.¹¹⁷ Büyük Selçuklu İmparatorluğunun kurucusu olan Selçuk Bey de bir subaşıdır. Keza Anadolu Selçuklularında il merkezlerinde askeri ve mülki işlere bakan komutanlara subaşı denilmiştir. Bunlar buldukları yerin kamu düzen ve güvenliklerini sağlamışlar, savaş zamanında ise çevredeki ilçe ve köylerin tımarlı sipahilerini komuta etmişlerdir. Anadolu Selçuklu Devleti’nin yıkılışından sonra Anadolu’da kurulmuş olan beyliklerde askeri komutana “subaşı” denilmiştir.¹¹⁸

Türklerin İslam dinini kabul etmelerinden sonra tüm devlet kurumları İslam hukukunun etkisinde kalmıştır. Yürütme ve yargı yetkilerini kendisinde toplamış gibi

¹¹⁴ Halim Alyot, **Türkiye’ de Zabıta**, Kozan Ofset, Ankara, 2008, s.9.

¹¹⁵ Y. Yaşar, **A.g.e.** s.2.

¹¹⁶ Nevzat Sönmez, **Polislerin Polislik Mesleğine Yönelik Tutumları Üzerine Sosyolojik Bir Araştırma (Kayseri Örneği)**, Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Elazığ, 2009, s.46.

¹¹⁷ Mehmet Vural, **Polisin Kuruluşu**, Ulutaş Matbaası, İstanbul, 1971, s.15.

¹¹⁸ **EGM, Türk Polis Teşkilatı Tarihçesi**, <http://www.egm.gov.tr>, (Erişim Tarihi: 20.04.2012.)

görünen kadı, subaşları ile sıkı bir işbirliği içerisinde idi. Kadının bu görevine yardım eden ve asayişi sağlamak için emrinde olmak üzere yeterince “şurta” adı verilen görevliler bulunmaktaydı. Şurta kelimesi gece şehri dolaşan bekçi manasına gelmektedir. Bu dönemde dünyada benzeri olmayan kervansaraylar ağı ve kervan yollarının güvenliği devletin teminatı altında bulunmaktaydı.¹¹⁹

Devlet teşkilatı büyüdükçe, önceleri şurta vazifesi gören şurtaların öneminin arttığı, Emeviler döneminde bugünkü emniyet müdürü yetkilerinden daha fazlasına sahip “Sahib-i Şurta” adı verilen görevliler bulunduğu anlaşılmaktadır. Sahib-i şurtalar kadılarına vekâlet ettikleri gibi kadılar tarafından çıkarılan hükümlerin yerine getirilmesinde de hükümetin icra vasıtası görevini yüklenmişlerdir. Sahib-i şurtalara sonradan valilik unvanının da verildiği görülmüştür. Özellikle eski Türklerde polis teşkilatının askeri teşkilat içerside oluştuğunu ve askeri özellikler gösterdiği söylenebilir.¹²⁰

2. Osmanlı İmparatorluğu Döneminde Güvenlik Hizmetleri Ve Teşkilatı

Dünya tarihinin en güçlü ve en büyük devletlerinden birini kurmuş olan Oğuzların Kayı Aşiretinden olan Osmanlı Türkleri, 13. asrın ortalarında Orta Asya’dan Anadoluya gelmişlerdir. Osmanlı Devletinin kuruluş yıllarında "Bey", sonradan "Sultan" ve Yavuz Sultan Selim dönemiyle birlikte "Halife" unvanını da alan padişahlar, devlet teşkilatının en yüksek ve en genel yetki sahibi, halkın mutlak velisi ve koruyucusu, yurt içi emniyetin kolluk işleriyle görevli bütün teşkilatların en büyük amiri konumundaydılar. Padişahlar kolluk işlerini en önemli meseleler arasında kabul etmişler ve bu amaçla kolluk hizmetleri için görevlendirilen kişilere özel buyruklar göndermişlerdir.¹²¹

Osmanlı İmparatorluğu döneminde polis teşkilatı imparatorluğun hükümrân

¹¹⁹ Ü. Altınar, **A.g.e.** s.9.

¹²⁰ İbrahim Yılmazçelik, İdris Karabörk, “*Türk Emniyet Teşkilatının kuruluşu ve gelişmesi(1845–1909)*”, **Polis Dergisi**, Yıl:11, Sayı 42, 2005, s. 8.

¹²¹ İ.Yılmazçelik ve İ. Karabörk, **A.g.m.** s.9.

olduğu yıllar içerisinde imparatorlukta yaşanan değişimlere paralel olarak değişim ve gelişim göstermiştir. Bu değişim ve gelişim farklı eserlerde beş dönem halinde teferruatlı olarak incelenmiş olsa da, bu çalışmada iki dönem halinde incelenecektir.¹²²Bunlar;

1. Kuruluşundan yeniçeri ocağının kaldırılmasına kadar olan dönem (1299-1826)
2. Yeniçeri ocağının kaldırılmasından sonraki dönemdir. (1826- 1923)

2.1. Kuruluşundan Yeniçeri Ocağının Kaldırılmasına Kadar Olan Dönem

Osmanlı Devleti ilk kurulduğu dönemlerde yönetimi altındaki insan sayısı az olduğu için idari ve diğer güvenlik hizmetleri basit bir şekildeydi. Osman Bey Karahisar'ı ele geçirdiği zaman kentin yönetimini oğlu Orhan Bey'e vermiş ve onun yanına arkadaşı olan Gündüz Alp'i subaşı olarak tayin etmişti. Bu kişi bugün ki anlamıyla Osmanlıda ki ilk zabıta amiri olarak kabul edilmektedir. Subaşılar barış döneminde askeri disiplin işleri, eğitim işleri ve şehrin asayişini sağlamışlar, savaş zamanlarında bu kıtaların başında onların komutasından sorumlu olmuşlardır. Osmanlı Devletinin kuruluşundan İstanbul'un fethine kadar geçen zamanda eyalet, vilayet ve sancak adıyla çeşitli mülki bölümlere ayrılan ülkenin zabıta görevini, çeşitli zabıta birimlerinin yanında subaşılar ve gerektiğinde subaşılardan verecekleri infaz görevini yerine getirmek üzere yanlarında gezen falakacılar sağlamıştır.¹²³ Osmanlı İmparatorluğunun kuruluş döneminde kadılar kazaların, sancak beyleri sancakların, beylerbeyi de şehirlerin en büyük memurları idiler.¹²⁴

Eski Türklerde olduğu gibi Osmanlı Türklerinde de polis teşkilatı, askeri teşkilat kadrosu içinde yer almış, askeri amirler aynı zamanda polis amiri olarak da görev

¹²² Alyot, **A.g.e.**, s.31.

¹²³ M. Akyüz, **A.g.e.** s.7.

¹²⁴ İlhan Akbulut, **Emniyet Teşkilatı ve Görevleri**, Cem Matbaacılık, İstanbul,1995, s.19.

yapmışlardır. Devlet ve ordu teşkilatı zamanla büyümüş devletin başında mutlak bir kudrete sahip en büyük adli askeri ve mülki amiri olan padişahlar yer almışlardır. Padişahlar bütün yönetsel askeri ve bunlarla birlikte ülkede kamu düzen ve güvenliğinin sağlanması işlerini devlet ricali ve halk karşısında kendilerine temsil eden sadrazamlar vasıtasıyla yürütmüşlerdir. Bu nedenle sadrazamlar bütün polis teşkilatının görevlerini başarmak için özel memurlar, tebdil çuhadarları kullanmışlardır. Sadrazamın yanında yer alan subaşılar yasakçı adı verilen askerlerle başkent in dirlik ve düzenini sağlamışlardır. On dördüncü yüzyılın ortalarına doğru yasakçıların yanında gece bekçiliği yapan ‘asesbaşılar’ oluşturulmuştur.¹²⁵

İstanbul’ un fethinden itibaren Osmanlı Devletinin her eyaletinde (ilde) bir subaşı görev yapmıştır. On beşinci yüzyılın sonlarına ve hatta on altıncı yüzyılın ilk yarısına kadar doğrudan doğruya merkezden atanan askeri ve idari görevler yüklenmiş, subaşı, devlet geleneğinin en önemli görevlilerinden biri iken daha sona beylerbeyi veya sancak beyine bağlı, onlar tarafından atanan bir görevli durumuna gelmiştir.¹²⁶ İstanbul, Osmanlı İmparatorluğu’nun merkezi olması nedeniyle, kolluk hizmetleri bakımından özel bir statüye tabi bulunmaktaydı.¹²⁷ Bu dönemde dikkati çeken nokta, karakola benzer kuruluşların meydana getirilmiş olmasıdır. Şehrin bazı yerlerine yeniçeri görevlendirilip karakollar oluşturulmuş, önleyici zabıta hizmetleriyle görevlendirilmiştir. Padişahın kulu – kölesi asker anlamına gelen kullukçular ise, karakulhane adı verilen ve bugün “karakol” olarak isimlendirilen binalarda zabıta hizmetlerini yürüten askerlerdi.¹²⁸ Osmanlı Devleti’nde karakol birimi fethi takip eden yıllarda Fatih Sultan Mehmet tarafından geliştirilmiştir. İstanbul’un diğer Osmanlı illerinden daha değişik ve kozmopolit bir yapıya sahip olması burada ilk karakol teşkilatının kurulmasına neden olmuştur. Karakollarda diğer görevleri ise kollukçu veya yasakçı denilmiştir. Karakollukçuların yanında günümüz gece bekçiliği görevini yapan asesbaşılar da görev yapmışlardır. Asesler bu görevlerinin yanında zindanlarda ve ceza

¹²⁵ EGM, **Türk Polis Teşkilatı Tarihçesi**, <http://www.egm.gov.tr>, (Erişim Tarihi: 20.04.2012.)

¹²⁶ Atilla Bayram, “*Türk Zabıta Yapılanmasında Subaşılıkların Yeri ve Konya Şehrinde Subaşılık*”, **Polis Dergisi**, , Yıl:11, Sayı 43, Ankara, 2005, s.94.

¹²⁷ Nurettin Akman, **Yönetimde İç Güvenlik ve Jandarma**, Genelkurmay Basımevi, Ankara, 1991, s.62.

¹²⁸ Eyüp Şahin, “*Osmanlı Polis Teşkilatı: İdari Yapılanması*”, **Polis Dergisi**, Yıl 6, Sayı 24, Ankara, 2000, s.117.

evlerinde muhafızlık görevi de yapmışlardır.¹²⁹

Osmanlı Devleti'nin topraklarının gelişmesine paralel olarak emniyet güçlerinin temelini oluşturan yeniçeri ocakları da büyüyerek güçlenmiştir. Yeniçeri Teşkilatının gelişerek genişlemesi üzerine İstanbul'un düzen ve güvenliğinin sağlanması işleri başta yeniçeri olmak üzere Bostancı, Cebeci, Topçu gibi askeri ocaklar ile Kaptan-ı Derya askerilerini intikal etmiş ve İstanbul Yeniçeri Ağası, Bostancıbaşı, Cebecibaşı, Topçubaşı ve Kaptan paşa arasında bölgelere ayrılmıştır.¹³⁰

Bu dönemdeki zabıta işlerini yöneten başka teşkilatların varlığı da görülmektedir. Bu teşkilatın başında Böcekçi başı bulunurdu. Suçluları izleme ve yakalama işleriyle uğraşan, faili tespit edilemeyen olayları böcekbaşılar mahiyetinde geçmişte çeşitli suçları işlemiş olmasına karşılık bahse konu suçlardan arınarak suç işlemekten vazgeçen "Salma" adı verilen erkek ve kadın görevliler de bulunurdu. Ustaca kıyafet değiştirerek çarşı pazar ve diğer mıntıkaları gezen salmaların görevi kanuna aykırı hareket edenleri yakalayıp böcekbaşının huzuruna getirmektir. Ayrıca suçluların kullandıkları yöntemleri çok iyi bilmeleri salmaların görevlerinde başarılı olmalarını sağlamıştır. Çuhadarlar da bu teşkilat içinde istihbarat görevi yaparlardı. Devlet güvenliğine ilişkin konularda ve devletin emniyetini ilgilendiren meseleler hakkında Kâhya Beye bilgi verirlerdi¹³¹

Devletin gerilemeye ve yönetimin çözülmeye başlamasıyla birlikte düzen ve güvenliği sağlamakta görevli yeniçeriler emniyet ve asayişini sağlayacakları yerde tamamen bozmuşlardır.¹³² Yeniçerilerin bu olumsuz davranışları nedeniyle Yeniçeri Ocağı 18 Haziran 1826 tarihinde padişah İkinci Mahmut tarafından ortadan kaldırılmıştır. Tarihte bu olay Vaka-i Hayriye olarak anılmaktadır. Yeniçeri Ocağı'nın kaldırılmasından sonra İstanbul da Asakiri Mansurei Muhammediye adlı bir teşkilat kurulmuştur. Teşkilatın başına yeniçeri ağasının yetkilerine sahip "serasker" getirilmiştir. Bu teşkilat polis hizmetlerini de üstlenmiştir.¹³³

¹²⁹ Mustafa Çufalı, "*Türk Polis Tarihi*", **Türkiye'de Devlet Toplum ve Polis**, Editörler: H. Hüseyin Çevik, Turgut Göksu, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2002, s.21.

¹³⁰ EGM, **Türk Polis Teşkilatı Tarihçesi**, <http://www.egm.gov.tr>, (Erişim Tarihi: 20.04.2012.).

¹³¹ İ.Yılmazçelik ve İ. Karabörk, **A.g.m.** s.10.

¹³² Enver Ziya Karal, **Osmanlı Tarihi**, Türk Tarih Kurumu Yayını, Ankara, 1988, s.7.

¹³³ Önder Mutlu, **Kamu Düzeninin Sağlanmasında Jandarma-Polis İlişkileri**, Kahramanmaraş Sütçü

2.2. Yeniçeri Ocağının Kaldırılmasından Sonraki Dönem

1826 yılında çıkarılan İhtisap Ağalığı Nizamnamesi ile bir İhtisap Nezareti kurulmuş ve bu nezarete çalışanlar güvenlik hizmetlerini yürütmekle görevlendirilmişlerdir. 1834 yılında Anadolu ve Rumeli'nin bazı eyaletlerinde Asakir-i Redife (İkinci devre askerliğini yapan kişiler) adıyla askeri bir teşkilat kurulmuştur.¹³⁴ Bu teşkilatın serasker denilen komutanı yeniçeri ağasının iç güvenlik konusundaki yetkilerine sahip olmuştur.¹³⁵

Bu dönemde gerek başkent İstanbul'da ve kısımlarında gerekse taşrada polis hizmetleri birbirinden farklı örgütler tarafından yapılmıştır. Örneğin İstanbul'da İhtisap Nezareti ve eyaletlerde sipahiler tarafından yürütülmüş polislik hizmetlerinin emir ve komutasında birlik ve bütünlük sağlanamamıştır. Bu karışıklık 1826 yılına kadar sürmüş Osmanlı topraklarının her tarafı için aynı yapıda fonksiyonel bir polis teşkilatı kurulamamıştır.¹³⁶

3 Kasım 1839 yılında Gülhane Hattı Hümayunu ile Tanzimat Fermanının ilan edilmesiyle Osmanlı Devleti yeni bir döneme girmiş ve bu dönem için ilklerin ve yeniliklerin başlangıcı olmuştur. Tanzimat'la birlikte Osmanlı'nın devlet kurumlarında büyük değişiklik yaşanmaya başlanmış ve bu değişiklik doğal olarak emniyet teşkilatını etkilemiştir.¹³⁷ Tanzimat Dönemi'nden önce var olan Osmanlı güvenlik teşkilatlarındaki karışıklığı gidermek için dünyadaki gelişmelere paralel çalışmalar yapılmıştır. 10 Nisan 1845 yılında İstanbul'da çıkarılan "Polis Nizamnamesi" ile halkın emniyetini sağlamak üzere 'Polis' adıyla bir zabıta teşkilatı kurulmuştur.¹³⁸

İmam Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kahramanmaraş, 2006, s.20.

¹³⁴ Ferit Devellioğlu, **Osmanlıca Türkçe Ansiklopedik Lügat**, Aydın Kitabevi, 2011, s. 52,

¹³⁵ Fethullah Eraslan, İsmail Metin, **Türk Polis Tarihi**, Aslımar Basımevi, Ankara, 1984, s.134.

¹³⁶ **EGM, Türk Polis Teşkilatı Tarihçesi**, <http://www.egm.gov.tr>, (Erişim Tarihi: 21.04.2012.)

¹³⁷ Ferdan Ergut, **Modern Devlet Ve Polis**, İletişim Yayınları, İstanbul, 2004, s.83.

¹³⁸ Zafer Toprak, "Tanzimat'tan Sonra Osmanlı Kolluk Kuvvetleri", **Tanzimat'tan Cumhuriyete Türkiye Ansiklopedisi**, Cilt:5, İletişim Yayınları, İstanbul, 1985, s.1269.; C.Ekici, ve Diğerleri, **Belgelerle Osmanlı Döneminde Polis Teşkilatı**, Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, Polis Akademisi Başkanlığı, Türk Tarih Kurumu Başkanlığı, Malatya PMYO Müdürlüğü Ortak Proje Çalışması Yayını, İstanbul, 2012, s.16.

10 Nisan 1845 yılında yayınlanan ilk Polis Nizamnamesi Türk Emniyet Teşkilatı'nın kuruluş günü olarak kabul edilmiştir.¹³⁹ 1845 tarihli 17 maddelik Polis Nizamnamesi'nin, 1 Temmuz 1800 tarihli "Paris Emniyet Müdürünün görevlerini düzenleyen kararname" adlı metin temel alınarak hazırlandığı belirtilmiştir. "Polis" adıyla ilk kez kurulan teşkilata ve yabancı elçiliklere de duyurulan 17 maddelik Polis Nizamnamesi ile getirilen yeniliklere rağmen karışıklıklar tümüyle ortadan kaldırılamamış, başkentte polis hizmeti yeniçeri ağası yerine geçen Serasker, İhtisap Ağası ve Polis adını taşıyan teşkilat tarafından yürütülmeye başlanmıştır. Taşrada polis hizmeti ise "Sipahiler" ve İstanbul'da olduğu gibi memleketin birçok ilinde kurulan "Asakiri Mansure" alaylarına verilmiştir.¹⁴⁰

1846 yılında yayınlanan bir genelgeyle polis hizmetlerinin serasker tarafından yönetilmesinin askerlerinin asıl görevlerini aksattığı düşüncesiyle yalnızca polis hizmetlerini yürütmek üzere ve seraskerlikten bağımsız olarak "Zaptiye Müdürlüğü, Zaptiye Müdür Yardımcılığı" ve polis ile ilgili yasaları hazırlamak için "Zaptiye Meclisi" kurulmuştur. Zabitanın birleştirilmesini sağlayan bu dönem 1879 yılına kadar devam etmiştir. Daha sonra sadece polis işlerini kapsayan Zaptiye Nezareti kurulmuş Polis ve Jandarma bir daha birleşmemek üzere ayrılmıştır.¹⁴¹

1845'te kurulan Polis Teşkilatı 1879 yılından 1907 yılına kadar yapılan düzenlemelerle ülke genelinde genişlemesini sürdürmüştür. Böylelikle Osmanlı başkenti olarak İstanbul, Üsküdar, Beyoğlu Polis Müdürlükleri ve Beşiktaş Polis Memurluğu adı altında dört polis dairesini ve bu daireler merkezlere ve kendi içersinde mevkilere ayrılmıştır.¹⁴²

Taşra teşkilatı, başlangıçta 15 ilde kurulmuş ve her il Polis dairesinin başına bir Serkomiser verilmiştir. Zaptiye nezaretinin sonu olan 1909 yılına doğru illerin çoğuna Polis Teşkilatı kurulmuş, bazı illerde bu teşkilatı Polis Müdürü, bazılarını da ise Serkomiserler yönetmişlerdir.¹⁴³ Bu dönemdeki polislik hizmetleri ve gelişimi gözden geçirdiğinde görülmektedir ki; bu dönemdeki polislik pratikleri daha çok kontrol ve

¹³⁹ N. Sönmez, **A.g.e.** (2009), s.21.

¹⁴⁰ A.Nihat Dünder, "Osmanlı Yönetiminde 78, Cumhuriyet Döneminde 70 Yılı Geride Bırakan Bir Teşkilat. 'Polis Teşkilatı'", **Türk İdare Dergisi**, Ankara, 1993, s.213.

¹⁴¹ **EGM, Türk Polis Teşkilatı Tarihçesi**, <http://www.egm.gov.tr>, (Erişim Tarihi: 21.04.2012.)

¹⁴² Eyüp Şahin, **1907'den 2000'e Polis Okulları**, EGM Basımevi, Ankara, 2001, s.7.

¹⁴³ Alyot, **A.g.e.**,s.184.

denetleme merkezli bir yaklaşımın sonucu ortaya çıkan faaliyetlerdir. Sivil polis örgütünün oluşturulması, bilgi toplama faaliyetlerinin sistemli bir şekilde işlenmesine yönelik önemli bir girişimdi: Aynı zamanda bu dönemde istihbarat ve casusluk sisteminin kurulmuş olması da önemlidir.¹⁴⁴

1907 yılına kadar İstanbul dışında 30 ilde daha polis örgütü kuruluşunu tamamlamıştır. Bu dönemdeki önemli bir gelişme de 1907 tarihli Polis Nizamnamesi'dir. Bu nizamname ile ilk defa kapsamlı bir şekilde polisin asıl görevi, örgütlenme şekli, hiyerarşik yapılanması belirtilmiş, yetki ve sorumluluğu açığa kavuşturulmuştur.¹⁴⁵

İkinci meşrutiyetin ilanından sonra Zaptiye Nezaretinin yeniden düzenlenmesine çalışıldı, ancak bu müessesenin devamının mümkün olmadığı anlaşıldığından 31 Mart Vakası'ndan sonra Abdülhamit'in tahttan indirilmesi ile birlikte bu kuruma da son verildi. 1909'da bu kurumun yerine daha sonra 1913'de Dâhiliye Nezareti'ne bağlanacak olan Emniyet-i Umumiye Müdüriyeti kurulmuştur. Bu teşkilat, Fransız ve Alman polis örgütleri esas alınarak kurulmuştur. Teşkilatın başına Hareket Ordusu kumandanlarından jandarma miralayını olan Galip Bey getirilmiş ve böylece ilk Emniyet-i Umumiye Müdürü Galip Bey olmuştur.¹⁴⁶

21 Mayıs 1913 tarihli Polis Nizamnamesi, ikinci meşrutiyet devrinin koşullarına ve zamanın ihtiyaçlarına göre hazırlanmıştır. Bu nizamname ile polisin örgütlenmesi, görev ve yetkileri, personelin dereceleri, sınıfları, mesleğe giriş, yükselme ve diğer tüm özlük işleri, soruşturma, yargılama istifa tayin, cezalandırma işleri, levazım işleri, polis karakolları ve görevleri, polisin kıyafeti ve davranış biçimleri yeniden düzenlenmiştir. Bu Nizamnamede polis, piyade, süvari ve sivil olmak üzere üç sınıfa ayrılmış, meslek dereceleri, sıralaması, polis adaylığı, polis memurluğu, komiser muavinliği, komiserlik, merkez memurluğu, polis müdürlüğü kısmı, adli ve idari riyaset ve müdüriyetleri emniyet müdürlüğü, Emniyet Umumiye Müdürlüğü, İstanbul Polis Müdüriyeti Umumiyesi olarak düzenlenmiştir. Başkent Polis Teşkilatı diğer illerden ayrı düşünülmüş, illerde polis müdürlüğü kurulacağı liva ve kazalarda birer amirin

¹⁴⁴Nuri Berber, **Ulus Devletinin Aşılması Sürecinde Polis**, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2007, s.34.

¹⁴⁵M. Çufalı, **A.g.e.** s. 24.

¹⁴⁶Ali Birinci, "*Türk Emniyet Teşkilatında İlkler*", **Polis Bilimleri Dergisi**, Cilt:1, Sayı:3, 1999, s.14.

yönetiminde yeteri kadar polis bulunduracağı belirtilmiş, polis mesleğine alınma ve yükselme şartları aydınlatılarak polisin değişik hizmet yerlerinde görev ve yetkileri tam olarak belirtilmiştir.¹⁴⁷

İkinci meşrutiyetin ilanından Cumhuriyet Hükümetinin kuruluşuna kadar geçen zaman zarfında, ülkenin iç güvenliğine ilişkin hizmetler; Umum Jandarma Komutanlığı, Emniyeti Umumiye Müdürlüğü ve İstanbul Polis Müdüriyeti Umumiyesi tarafından birlikte yerine getirilmiştir. T.B.M.M. kuruluşundan sonra görev alanı esasen İstanbul ve çevresiyle sınırlı olan İstanbul'daki Emniyeti Umumiye Müdürlüğü 1922 yılında kaldırılmıştır.¹⁴⁸

2.3. Cumhuriyet Döneminde Güvenlik Hizmetleri ve Polis Teşkilatı

Türkiye'de polis teşkilatı Mondros Ateşkes Anlaşması'nın yapıldığı 30 Ekim 1918 tarihinden, Milli Polis Teşkilatı'nın kurulduğu 24 Haziran 1920 tarihine kadar, bütün yurttaki Osmanlı Devletinin polisi olarak hizmet etmiştir. 24 Haziran 1920 tarihinden İstanbul Polis Müdüriyeti Umumiyesi'nin kaldırıldığı 24 Şubat 1923 tarihine kadar geçen sürede ise polis teşkilatı ikili bir görünüme sahip olmuştur. Birincisi merkezi İstanbul'da ve Osmanlı devletine bağlı olarak kurtuluş savaşı boyunca ve gittikçe daralmış olan bir bölgede yalnızca İstanbul'da görev yapmış ikincisi ise, merkezi Ankara'da hızla genişlemiş olan bir bölgede, İstanbul hariç Misakımilli ile çizilen sınırlar içinde faaliyet göstermiştir.¹⁴⁹ Polisteki bu iki başlılık, ancak kurtuluş savaşı kazanıldıktan sonra giderilebilmiştir. İstanbul'daki Emniyet Genel Müdürlüğü'nün 1922 yılında kaldırılmasından sonra, 24 Şubat 1923'te İstanbul Polis Müdüriyeti Umumiyesi de kaldırılarak yerine Ankara'daki Emniyet Umumiye Müdürlüğü'ne bağlı ve il teşkilatı düzeyinde İstanbul Polis Müdürlüğü ihdas

¹⁴⁷ EGM, **Türk Polis Teşkilatı Tarihçesi**, <http://www.egm.gov.tr>, (Erişim Tarihi: 22.04.2012.)

¹⁴⁸ Ü. Altınar, **A.g.e.** s.24–25.

¹⁴⁹ İbrahim Çevik, **“Cumhuriyet Ve Polis”**, <http://www.caginpolisi.com.tr>, (Erişim Tarihi: 22.04.2012.)

edilmiştir.¹⁵⁰

Osmanlı imparatorluğunun tarih sahnesinden çekilmesiyle birlikte ortaya çıkan yeni Türkiye Cumhuriyeti kendi kadrolarını oluşturmaya başlamıştır. Bu kurumlardan birisi de Ankara’da kurulan Emniyet Genel Müdürlüğü’dür. Ancak yeni kurulan bu kuruluşun kadrosu zamanın şartlarına göre yetersizdi. Bu olumsuzluğa rağmen Emniyet Genel Müdürlüğü hızlı kuruluşunu tamamlamaya çalışmış, ülkenin asayiş ve güvenliğini sağlamak için çaba sarf etmiştir. Bu bağlamda Cumhuriyetin ilanından sonra, 1924 yılında Emniyeti Umumiye Müdürlüğü’nün Merkez Teşkilatında yeni birimler kurulmuş ve bütün Teşkilat; Umum Müdür, bir Umum Müdür Muavini, üç şube ile Evrak Memurluğu ve Polis Mecmuası Müdürlüğü’nden oluşmuştur.¹⁵¹

Cumhuriyetin ilanından sonra günün ihtiyaçlarına göre yeni ilaveler yapılarak teşkilatın ismi 14 Mayıs 1930 tarihinde yürürlüğe giren 1624 sayılı Dâhiliye Vekâleti Merkez Teşkilatı ve Vazifeleri Hakkında Kanunla değişerek Emniyet İşleri Umum Müdürlüğü olmuştur.¹⁵²

1932 yılından itibaren polis teşkilatının kuruluş yapısını yeniden düzenleyen ve polisin görev ve sahip olduğu yetkileri belirleyen üç temel mevzuatın çıkarıldığı görülmektedir.¹⁵³ Bunlar;

1. 30 Haziran 1932 tarih ve 2049 sayılı Polis Teşkilat Kanunu,
2. 4 Temmuz 1934 tarihli ve 2559 sayılı Polis Vazife ve Salahiyet Kanunu (PVSK),
3. 4 Haziran 1937 Tarih ve 3201 Sayılı Emniyet Teşkilatı Kanunu'dur.

30 Haziran 1932 tarihinde polis teşkilatının kadro ve derecelerini, atama, yükselme, mesleğe giriş, cezalandırma gibi konuları içeren 46 maddelik 2049 sayılı Polis Teşkilatı Kanunu çıkarılmıştır. Bu kanun ile polis, sivil ve üniformalı olarak ikiye

¹⁵⁰ EGM, **Türk Polis Teşkilatı Tarihçesi**, <http://www.egm.gov.tr>, (Erişim Tarihi: 22.04.2012.)

¹⁵¹ Özcan Karaman, **Polis Memuru Adaylarının Mesleki Sosyalleşme Sorunu: (İngiltere ve Türkiye Örneği)** Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayımlanmamış Doktora Tezi, 2002, s.39.

¹⁵² Y. Yaşar, **A.g.e.** s.15.

¹⁵³ Ali Dikici, “*Cumhuriyetin İlk Yıllarında Türk Polis Teşkilatı (1923-1938)*”, **Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi**, Sayı 72, Cilt: 19, Kasım 2008, s.77.

ayrılmış, üniformalı polis ise kendi içinde atlı ve piyade olarak ikiye ayrılmıştır. Bu kanunun en belirgin özelliği polisliğin özel bir meslek olduğu vurgulanarak eğitim ve öğretiminin okullarda yapılmasının gerektiği, bunun için de polis okulları açılmasının zorunlu olduğu fikrini ortaya atmasıdır. Diğer bir özelliği de Türk kadınının polis hizmetine girmesine zemin hazırlamış olmasıdır.¹⁵⁴

1934 yılında çıkarılan 2559 sayılı Polis Vazife ve Salahiyetleri Kanunu ile polisin mevcut yasaları kullanırken karşılaştığı tereddütleri gidermek ve mevcut birtakım yetkilerini arttırmak, adliye ve polis arasında yaşanan çelişkileri ortadan kaldırmak hedeflenmiştir. Polisin görev ve yetkilerini genel hükümler halinde belirleyen bu kanunla ayrıca, polise önleyici görev ve işlenmiş suçlar hakkında gerekli yasal işlemleri yapma görevleri yüklendi. PVSK, polise parmak izi ve fotoğraf alma, filmlerin kontrolü, ifade alma, zabıt ve müsadere etme, evlere girme, kimlik sorma, silah kullanma, zor kullanma, umuma açık istirahat ve eğlence yerlerinin açılması ve bazı mahallerin kapatılması gibi birçok vazifeler yüklemekte ve yetkilerini düzenlemektedir.¹⁵⁵

12 Haziran 1934 tarihinde 3201 sayılı Emniyet Teşkilatı Kanunu yürürlüğe konmuştur. Bu kanun Emniyet Teşkilatı'nda yapı ve fonksiyon itibari ile yeni birimlerin oluşmasını sağlamış, daha önce şube olarak hizmet veren birimler çoğaltılmış ve daire reislikleri olarak faaliyete geçmiştir.¹⁵⁶

Merkez ve taşra kuruluşlarını günün şartlarına göre yeniden düzenlemek ve polis meslek personelini nitelik yönünden geliştirilmesi amacıyla 1937 yılına kadar sadece polis memuru yetiştirmekle görevli olan okulların yanı sıra orta ve yüksek kademe amiri yetiştirmek amacıyla 6 Kasım 1934 yılında Polis Enstitüsü kurulmuştur. 1938-1939 ders yılında da Ankara' da Polis Koleji açılmıştır.¹⁵⁷

1950 yılına gelinceye kadar her ilde Emniyet Müdürlüğü, gerek duyulan ilçelerde ise İlçe Emniyet Amirliği veya Emniyet Komiserliği ihdas edilerek teşkilatlanma tamamlanmıştır. Ülkenin gelişmesine paralel olarak trafiğe çıkan araç

¹⁵⁴ Y. Yaşar, **A.g.e.**, s.16.

¹⁵⁵ A. Dikici, **A.g.m.**, s.79.

¹⁵⁶ İ. Çevik, **a.k.**, (Erişim Tarihi: 22.04.2012.)

¹⁵⁷ İ. Çevik, **a.k.**, (Erişim Tarihi: 22.04.2012.)

sayısındaki artış nedeniyle belediyeler tarafından yürütülen trafik hizmetleri 11 Mayıs 1953 tarihinde çıkarılan 6085 sayılı Kara Yolları Trafik Yasası ile polise verilmiş ve Trafik Zabıtası kurulmuştur. Ancak bu yasa 1983 yılında zamanın şartlarına uymak için yürürlükten kaldırılarak 2918 sayılı “ Karayolları Trafik Kanunu” ile düzenlenmiştir.¹⁵⁸

Diğer teşkilatlarda olduğu gibi zamanla Polis Teşkilatı’nda da yeniden düzenleme çalışmaları yapılmıştır. Bunlardan biri 16 Haziran 1985’te Özel Harekât Birimleri’nin kurulması ile 1993 yılında bunun Özel Harekât Dairesi Başkanlığı’na dönüştürülmesidir. Bir diğer düzenleme de aynı yıl içerisinde EGM Merkez Teşkilatı’na bağlı Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı’nın kurulmasıdır.¹⁵⁹ 1938 yılında eğitim amacıyla kurulmuş olan ve 1960 yılında uzman incelemesi çalışmalarına başlayan Polis Kriminalistik Laboratuvarları, 1977 yılında Kriminal Polis Laboratuvarları Daire Başkanlığı altında toplanmış ve buna bağlı şubeler oluşturulmuştur.¹⁶⁰ EGM Asayiş Daire Başkanlığı çatısı altında faaliyet göstermekte iken sosyo-ekonomik gelişmeler, asayiş olaylarının artması Türk Polis Teşkilatı bir yandan yeni görevler üstlenirken bir yandan da bazı alanlardan çekilerek bu görevi özel güvenlik teşkilatlarına terk etmiştir. Bu çerçevede Asayiş Daire Başkanlığı’nın hizmet alanının genişletilmesi nedenleri ile 1980 tarihinde Kaçakçılık Dairesi kurulmuş, 1995 yılında da ismi Kaçakçılık Ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı olarak değiştirilmiştir.¹⁶¹ Ayrıca 1981 yılında da Havacılık Dairesi kurulmuştur.¹⁶² 1982 yılında Bilgi İşlem Dairesi Başkanlığı ve 2011 yılında Bilişim Suçlarıyla Mücadele Dairesi Başkanlığı kurulması da önemli gelişmelerdendir.¹⁶³ Polislik mesleği artık tüm toplum odaklı olarak hizmet vermeye başlamış 2006 yılından itibaren teşkilat yapılanmasına Toplum Destekli Polis (TDP) birimini de eklemiş bulunmaktadır.¹⁶⁴

Türk Polis Teşkilatı bir yandan yeni görevler üstlenirken, bir yandan da bazı

¹⁵⁸ E. Şahin, **A.g.e.** s.10.

¹⁵⁹ Ü. Altıner, **A.g.e.** s.32.

¹⁶⁰ Mustafa Kaygısız, **Adli Bilimler**, Polis Akademisi Başkanlığı Yayınları, Yayın No:28, Ankara 2004, s.11.

¹⁶¹ **EGM, Kaçakçılık Ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı**, Tarihçeli Tanıtım, <http://www.kom.gov.tr>, (Erişim Tarihi:01.07.2012.)

¹⁶² **Emniyet Genel Müdürlüğü, Havacılık Dairesi Başkanlığı**, Tarihçeli Tanıtım, <http://www.polishavacilik.pol.tr>, (Erişim Tarihi: 01.07.2012.)

¹⁶³ **Emniyet Genel Müdürlüğü Bilgi İşlem ve Bilişim Suçlarıyla Mücadele Daire Başkanlıkları**, <http://www.egm.gov.tr>, (Erişim Tarihi:01.07.2012.)

¹⁶⁴ M. Alper Sözer, **Toplum Destekli Polislik, Toplum, Suç Ve Güvenlik**, Adalet Yayınevi, Ankara, 2011, s.7,

alanlardan çekilerek bu görevi özel güvenlik teşkilatlarına terk etmiştir. Genel güvenlik hizmeti sayılmayan sosyal, kültürel ve sportif organizasyonlarda güvenliğin sağlanması ve kişi ve kurumların korunması gibi hizmetlerde özel güvenlik kurumları da faaliyet göstermektedir.¹⁶⁵

Günümüzün modern devlet ve toplum yapısında polisin çok önemli bir görev yerine getirdiği ve dâhili güvenliğin sağlanmasında en önemli kuruluş olduğu bilinmektedir. Ancak polis bu duruma gelene kadar çok uzun bir süreçten geçmiştir. Bugün polis, demokratik devletlerin elinde asayiş ve güvenliğin sağlanmasında en önemli meşru güçtür.

Kısaca gelişimini özetlemeye çalıştığımız Polis Teşkilatı halen yürürlükte olan 3201 sayılı Emniyet Teşkilatı Kanunu'na göre örgütlenmiştir. Bu konuda Emniyet Genel Müdürlüğü'nün; Merkez Teşkilatı, Taşra Teşkilatı ve Yurtdışı Teşkilatı olmak üzere 3 bölümden oluşacağı hükme bağlanmıştır. Teşkilat şeması şekil 1'deki gibidir.¹⁶⁶

¹⁶⁵ Ahmet Hamdi Aydın, “*Özel Güvenlik Neden Gereklidir*”, **2. Ulusal Özel Güvenlik Sempozyumu, Kocaeli Üniversitesi Yayınları**, (Editörler: Faik Çelik, Selma Akpınar, Betül Urhan, Gazi Uçkun, Deniz Dağdeviren), Kocaeli, Aralık 2005, s.70.

¹⁶⁶ **EGM Organizasyon Yapısı**, <http://www.egm.gov.tr>, (Erişim Tarihi: 22.04.2012.)

Şekil 1: Emniyet Genel Müdürlüğü Teşkilat Şeması

Polis Teşkilatı ve yaptığı hizmetin önemi yapı ve işlevi ile ilgili önerilerini de gündeme getirmiştir. Bu öneriler içinde Emniyet Teşkilatının, genel müdürlük statüsünden çıkarılarak müstakil bir Bakanlık, Başbakanlık veya Cumhurbaşkanlığına bağlı bir müsteşarlık, hatta Genelkurmay Başkanlığı'na bağlı bir birim olarak teşkilatlanması yer almaktadır. Günümüz modern yönetimleri için sonuncu öneri pek olumlu görünmemekle birlikte diğer öneriler üzerinde çalışmalar yapılabilir.¹⁶⁷

Ancak genel olarak ifade edilirse; Polisin yaptığı görevleri tarih boyunca kısmen askeri birimler üstlenmiştir, bu alandaki yetkisi hala devam etmektedir. Örneğin; Türkiye'de Jandarma bir askeri birim olarak polisin görevini kırsalda yerine getirmektedir. Dünyadaki genel eğilim ise, dâhili asayişin hem kentte hem de kırsalda polis örgütleri tarafından yerine getirilmesi şeklindedir. Günümüzde Türk polis örgütü uzun bir süreçten geçerek belli bir seviyeye gelmiş ve modern anlamda bir emniyet teşkilatı olmuştur.¹⁶⁸ “21. Yüzyıla Hazırız” sloganı ile 2000’li yıllara giren Türk Polis Teşkilatı, suç işlenmesini önlemek ve işlenmiş olan suçları aydınlatmak amacı ile modern tekniklerden yararlanmaktadır.¹⁶⁹

¹⁶⁷ Bekir Parlak, **Kamu Yönetiminde Yeni Vizyonlar**, Alfa Aktüel Yayınları, Bursa, Şubat 2011, s.408.

¹⁶⁸ M. Çufalı, **A.g.m.**, s.28

¹⁶⁹ Halil Yılmaz, **Aynasızdan Polise Yol Haritası**, Atlas Kitapçılık, Ankara, 2003, s.11.

İKİNCİ BÖLÜM

POLİS MESLEK EĞİTİMİ VE POLİS MESLEK YÜKSEK OKULLARI

Çalışmanın bu bölümünde polis meslek eğitimi hakkında bilgi verilerek Türkiye’de polis mesleğinin asıl kaynağı olan polis meslek yüksek okulları üzerinde ayrıntılı olarak durulacaktır.

I. GENEL OLARAK EĞİTİM VE POLİS MESLEK EĞİTİMİ

Eğitim, bireyin doğduğu andan itibaren başlayan ve ölene kadar süren çok kapsamlı bir süreçtir. Çocuk dünyaya gelmesiyle birlikte ilk olarak yürümek, konuşmak, duygularını ifade etmek gibi temel becerileri kazanır. Daha sonra bu süreç okulda alınan eğitim ile devam eder. İş hayatında ise kendinden beklenen konularda hizmet için eğitim alır. Bireyin işinin sona erdiği, yani emekli olduğu yerde dahi eğitim bitmiş olmaz. Bu noktadan sonra kişi yeni ilgiler geliştirerek o konuda bilgi ve beceriler kazanmaya devam etmektedir.¹⁷⁰ İnsanların devamlı eğitim süreci içerisinde olmaları toplumları da olumlu yönde etkilemektedir.

Bir ulusun kalkınma ve gelişmesinde en önemli güçlerden birisi de eğitimidir. Eğitimin insanların verimliliğini artırmadaki rolü ile ilgili yapılan bütün araştırmalarda eğitim düzeyi yükseldikçe verimliliğin de arttığı görülmektedir.¹⁷¹

Eğitimi; önceden belirlenmiş amaçlar doğrultusunda insanların düşüncelerinde,

¹⁷⁰ İhsan Kurt, **Yetişkin Eğitimi**, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara, 2000, s. 63.

¹⁷¹ Mehmet Yapıcı, “Eğitimde Verimlilik”, **Verimlilik Dergisi**, Milli Produktivite Merkezi Yayınları Yayın no:2004/4, Ankara, 2002, s.7.

tutum ve davranışlarında ve yaşamlarında belirli iyileşme ve geliştirmeler sağlamaya yarayan sistematik bir süreç olarak tanımlayabiliriz.¹⁷²Eğitim bireyin davranışlarını (bilgi, beceri, alışkanlık, tutum vb.) planlı olarak istenilen yönde değiştirme sürecidir.¹⁷³

Eğitim, bireyin toplum hayatına hazırlanması amacıyla onun gerekli bilgi, beceri ve tutumu kazanmasına ve kişiliğinin geliştirmesine yardım eder. Geniş anlamda eğitim, bireylerin toplumun standartlarına inançlarına ve yaşama yollarını kazanmada etkili olan tüm sosyal süreçlerdir.¹⁷⁴ Çağımızda eğitim bireysel ve toplumsal yaşamın en önemli ve vazgeçilmez bir parçası olmuştur. Devletler vatandaşlarını eğitebildikleri oranda güçlenmekte ve diğer devletlere karşı söz sahibi olmaktadır. Bireyler de kendilerini eğitebildikleri oranda kişilikli ve saygın olabilmektedirler. Toplumların kalkınması geleceğin sorunları ile uğraşacak olan yeni kuşakların istenilen nitelikte eğitilerek yetiştirilmelerine bağlıdır.

Eğitim; çocukların ve gençlerin toplum yaşayışında yerlerini almaları için gerekli bilgi, beceri ve anlayışları elde etmelerine, kişiliklerini geliştirmelerine okul içinde veya dışında, doğrudan veya dolaylı yardım etme, yetiştirme birinin koruyuculuğu ile yetişme büyüme olarak tanımlanmaktadır.¹⁷⁵ Eğitim ve yetiştirme kavramları yakın anlamda olsalar dahi aralarında belirgin bir fark vardır. Bu ayrıma göre eğitim (education) sözcüğü eğitim kurumlarında verilen genel eğitime; yetiştirme (traing) kavramı ise meslek okullarında mesleki bir amaçla verilen uzmanlık eğitimini ifade emektedir¹⁷⁶

Bireylerin alacağı eğitimin bilimsel temellere de dayandırılması gerekir. Eğitim bilimsel olarak ele alınmadığı takdirde, eğitim hizmetleri de körlerin fil'e dokunmak suretiyle onu tanımlamaya benzeyecektir. Nasıl ki her biri böyle bir durumda dokunduğu organa göre fiili tanımlayacaksa bilimsel temelden yoksun bir eğitim de benzer bir şey ifade edecektir. Eğitim hizmetlerinin parça olarak ele alınması ve sadece

¹⁷² İsmet Barut, **Eğitim Becerilerinin Geliştirilmesi Eğiticinin Eğitimi**, Kariyer Yayıncılık, İstanbul, 2002, s.18.

¹⁷³ Selahattin Öztürk, **Eğitimde Program Geliştirme**, Ankara, Yelkentepe Yayınları,1975, s.12.

¹⁷⁴ Ruşen Alaylıoğlu, Ferkan Oğuzkan, **Ansiklopedik Eğitim Sözlüğü**, Garanti Matbaası, İstanbul, 1968, s. 62.

¹⁷⁵ **Türk Dil Kurumu, Büyük Türkçe Sözlük**, <http://tdkterim.gov.tr/bts/>,(Erişim Tarihi:28.10.2012 .)

¹⁷⁶ Tuncay Güloğlu, *"Bir Mesleki Eğitim Kurumu Olarak Polis Meslek Yüksek Okulları"*, **Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, Sayı 5, Kocaeli, 2003, s. 104.

kişisel deneyimlere dayalı olarak alınan farklı kararlar, eğitimi içinden çıkılmaz hale getirecek ve sorun üretmekten öte bir işe yaramayacaktır. Günümüzde, sadece insanların sağlığını değil, bitki ve hayvanların üretim ve ıslahı işi dahi amatör bir şekilde ele alınmazken, eğitim hizmetlerinin gelişigüzel ve niteliksiz kadrolarla yerine getirilmesi düşünülemez.¹⁷⁷

Modern dünyada eğitim herkes için vazgeçilmez bir hale gelmiştir. Geleneksel bilgiler, ‘sadece daha önceden aynı işi yapan kişilerden’ usta-çırak usulü ile öğrenme hızla değerini kaybetmektedir. Devlet memurları, işverenler, eğitimciler, öğrenciler kısacası herkes yeni bilgileri hızla öğrenmek zorunda kalmaktadırlar. Eğitim her türlü değişen yeni koşullara cevap vermek ve değişim sürecine katkıda bulunmak zorundadır. Bu gelişmelere paralel olarak, eğitim planları da ortaya çıkan nitelik taleplerini tahmin etmek ve eğitim politikalarını da buna uydurmak zorundadır.¹⁷⁸

Günümüzde verimlilik ve etkililiğin asıl kaynağının ‘insan’ olduğu düşünülmektedir. "İnsanların yeterli ve uygun eğitimi, geliştirme ve yetiştirme hizmetleri değerli bir kaynak, en önemli verimlilik etmeni olarak kabul görmektedir."¹⁷⁹ Hızla değişen dünyada yeni bilgilerin günden güne artarak devam etmesi, bu yeni bilgilerin uygulanma zorunluluğu eğitim sisteminin yapısını, süreçlerini, verimini ve mezun ettiği insanların niteliğini doğrudan etkilemektedir.

Polis meslek eğitimi de genel eğitimin bir parçası olmakla birlikte mesleki bir eğitim olması sebebi ile genel eğitimden ayrılmakta ve kendisine özgü nitelikler arz etmektedir. Nitekim mesleki özelliği dolayısıyla polis eğitimi, bütün dünyada genel eğitimin dışında tutulmuştur. Polis eğitiminde amaç öğrenciye yalnız mesleki bilgi ve davranışlar kazandırmak değil; bunun yanında özgür düşünebilme, iyi muhakeme edebilme, süratli ve sağlıklı karar verebilme yeteneğine sahip, değişen toplum şartlarına uyabilen polisler yetiştirmektir. Polis eğitimi ruh, beden ve kafa bütünlüğünü gerektiren bir eğitimidir. Bu bütünlük sağlanmasa yani gönül, kafa ve kol gücü uyum içinde olmasa polis eğitiminden istenilen verim elde edilemez. Mesela günümüzde terör ve suçla

¹⁷⁷ Fatma Varış, **Eğitim Bilimine Giriş**, Atlas Kitabevi, Konya, 1994, s. 2.

¹⁷⁸ Nusret Ekin, **Küresel Bilgi Çağında Eğitim-Verimlilik-İstihdam**, İstanbul Ticaret Odası Yayınları, Yayın No: 1997-43, İstanbul, 1997, s.82.

¹⁷⁹ Mehmet Arif Yükseler, **Bilgi Toplumunda Eğitim ‘Yönetici ve Öğretmen Gözüyle Eğitimde Verimlilik Nasıl Sağlanır**, Milli Produktivite Merkezi Yayınları, Yayın No:597, Ankara, 1997, s. 9-21.

mücadele etmek yalnız teknik mücadele ile değil bir beyin ve bilgi mücadelesidir. Bu nedenle polis eğitiminde polisin kol gücüyle birlikte bilgi gücünü arttırmak ve fikri potansiyelini fiziki gücün önüne geçirmeye çalışmak gerekir. Çünkü çağdaş polis kol gücü veya fiziki gücünden çok kafa gücü veya bilgi gücüyle görev yapmaktadır.¹⁸⁰

Polis kendisine verilen görevleri en üst düzeyde yerine getirmek durumundadır. Ancak yapmış olduğu bu görevleri hukuka uygun yapmak zorundadır. Kamu Düzenini ve güvenliğini sağlanması gibi oldukça önemli görevleri olan polisin esas görevi; bu görevini anayasa ve kanunlar çerçevesinde yaparak, toplumun can ve mal güvenliğini korumak, halkın rahatını temin etmek, kanunlara ve nizamla aykırı hareket edenleri yargı organlarına teslim etmektir. Polis bu görevini ifa ederken uygulayıcı konumunda olduğu yasalara uyum konusunda diğer insanlara göre daha özgür davranmaktadır. Bunun için de polisler vicdani sorumluluk bilinci kazandırmak için polis eğitimi önem kazanır.¹⁸¹

Polis eğitimine önem vermek bir anlamda insan haklarına önem vererek adaletin çabuk gerçekleşmesini sağlamaktır. Gerçekten bir ülkede adli makamlar polisin yaptığı çalışma neticesine göre karar vermektedir. Polisin görevini hızlı ve doğru yaptığı gerekli bilgi ve belgeleri gerektiği yer ve zamanda sağlıklı bir şekilde adli makamlara sunabildiği ölçüde; yargı, daha hızlı ve doğru karar verecektir. Bunun için polis eğitimi çok önemlidir.

Günümüzde herhangi bir polisin sergilediği olumsuz bir davranış toplum tarafından bütün emniyet teşkilatına mal edilebilmektedir. Böyle bir olumsuz davranışın akla ilk getirdiği konu ise polisin gereği gibi eğitilmediğidir. Eskinin kaba kuvvet polisliği yerini günümüzde akılcı, insancıl ve bilimsel polisliğe bırakmaktadır. Bu sebeple emniyet teşkilatının görevlerini etkin ve verimli bir şekilde gerçekleştirebilmesi büyük ölçüde polis memurlarının çağın gereklerine göre eğitilmesi ve temel polislik eğitiminin sağlıklı bir şekilde verilmesine bağlıdır. Polisin hizmet öncesinde iyi eğitilmesi hem meslek yaşamında nitelikli davranışlar sergilemesini hem de emniyet

¹⁸⁰ Remzi Fındıklı, “*Polis Eğitiminin Sorunları*”, **21. yy.da Polisin Eğitimi Sempozyumu Bildirileri** (E.G.M. Eğitim Daire Başkanlığı Seri No;22), Ankara, 2001, s. 17.

¹⁸¹ İbrahim Cerrah, **Polis Etiği**, Polis Akademisi Yayınları, Ankara, 2011, s. 28.

teşkilatına halkın duyduğu güvenin artmasını sağlayacaktır.¹⁸²

Polislerin kamuoyu önünde gerçekleşen tutum ve davranışları, çoğu kez kitle iletişim –haberleşme araçları yoluyla toplum kesimlerine yansıtılmaktadır. Bu durum polisin taşıdığı sorumluluğu daha da önemli hale getirmektedir. Polisin görevini başarılı bir biçimde gerçekleştirebilmesi için, nitelikli bir eğitim programından geçirilmesi gerekir. Bunun için, polisin iyi yetişmiş olması ve sürekli eğitimden geçirilmesi zorunludur.¹⁸³

II. TÜRKİYE’DE POLİS MESLEK EĞİTİMİ

A. OSMANLI İMPARATORLUĞU DÖNEMİNDE POLİS MESLEK EĞİTİMİ

Polis Teşkilatı’nın kurulduğu döneme kadar asker-polis ayrımı yapmayan Osmanlı Devleti’nde askeri eğitimden ayrı bir polis eğitiminden söz etmek mümkün değildir. Güvenlik teşkilatının eğitimi askeri eğitim olarak yapılmakta, güvenlik görevlisi olarak görev yapacak kişiler Yeniçeri Ocağı’nda ve taşradaki Tımarlı Sipahiler arasında eğitim görmekte ve güvenlik güçleri bu kişilerden oluşmaktadır. Güvenlik teşkilatının amirliğini yapacak kişiler Enderun denilen saray mektebinde yetişmekte, güvenlik konusunda eğitim almasına bakılmaksızın burada almış oldukları siyasi ve bürokrasi eğitimi ile devletin orta ve üst kademelerine yönetici olmakta, askeri yeteneğine bakılmaksızın orduda veya iç güvenlik teşkilatında yönetici olmakta idiler.¹⁸⁴

Polis Teşkilatı’nın kurulmasıyla birlikte yeni alınacak kişiler okuma ve yazması

¹⁸² Adem Kızılkaya, “*Polis Okullarındaki Eğitimin Önemi*”, **21. yy.da Polisin Eğitimi Sempozyumu Bildirileri** (E.G.M. Eğitim Daire Başkanlığı Seri No;22), Ankara, 2001, s. 254.

¹⁸³ İbrahim Cerrah- Emin Semiz, **Yirmi Birinci Yüzyılda Polis (Temel Sorunlar Çağdaş Yaklaşımlar)**, Sibel Matbaası, Ankara, Haziran 2000, s.38

¹⁸⁴ M. Akyüz, **A.g.e.**, s.22.

olanlardan seçiliyordu. Ancak adli ve idari görevleri yürütmekle görevlendirilmiş olan polisler için sadece okuma ve yazma bilmek yeterli olmuyordu. Bu dönemde Osmanlı Devleti'nde okuma ve yazma becerisi ilköğretim bazındaki okullarda öğretilmekle birlikte ayrıca temel dersler de gösterilmekteydi. Ancak görevi hukukun üstünlüğünü sağlamak olan polis için bu eğitim yeterli değildi. Bu eksikliği gidermek için çaba gösteren kişiler olmuş, tamamen kendi çabalarıyla polislere hukuki ve mesleki eğitim vermeye çalışmışlar ancak bunu devam ettirememişlerdir.¹⁸⁵

Polislerin eğitilmesi için açılan ilk eğitim kurumu 1891'deki bir dersane olmuştur. Bu dershanenin Türk Emniyeti'nde ilk eğitimi başlatması açısından önemi büyüktür.¹⁸⁶ Osmanlı Devleti'nde Tanzimat Fermanı sonrasında iç ve dış güvenliğin birbirinden ayrı olmasının yanında Avrupa ülkelerinde olduğu gibi farklı eğitim anlayışı da hâkim olmuştur. Bu dönemde ilk polis okulu, 1907 yılında Selanik'te "Vilayeti Şahane Mektebi" adıyla polis memuru yetiştirmek için eğitim ve öğretime başlamıştır.¹⁸⁷

Daha sonra Selanik Polis Mektebi adını alan bu okulda okutulan, "Polis Nizamnamesi ve Zabıta Görevleri", "Ceza Kanunu", "İdare Hukuku ve Genel Kaideler", "Resmi Yazışma", "Hukuk İlmine Giriş", "Hıfzıssıhha ve İlkyardım", "Jimnastik ve Yanaşık Düzen Eğitimi gibi" derslerle polisin eğitimi sağlanmaya çalışılmıştır. Balkan Savaşı sonrası Selanik'in işgal edilmesi üzerine 1912 yılında bu okulun eğitim ve öğretim faaliyeti son bulmuştur. Selanik Polis Mektebi daha sonra açılan polis okullarına örnek olmuştur.¹⁸⁸

Önce Selanik, daha sonra İstanbul'da açılan polis okullarının başarısını gören Osmanlı Devleti yönetimi, bu okulları başka bölgelerde de açtı. İlk olarak Beyrut, Bağdat, Erzurum, Adana, Trabzon Polis Okulları açıldı; ancak Birinci Dünya Savaşı'nın getirdiği olumsuz şartlardan dolayı buradaki öğrenciler askere alınmış, yeterince bütçe

¹⁸⁵Hasan Akgündüz, **Polisin Eğitimci Kişiliği ve Polis Eğitim Sorunu**, Dicle Üniversitesi Matbaası, Diyarbakır, 2001, s.10.

¹⁸⁶Ali Birinci, **A.g.m.**, s.11.

¹⁸⁷Eyüp Şahin, **A.g.e.**, s.15.

¹⁸⁸Eyüp Şahin, "*Türk Zabıta Yapılanmasının Tarihi Gelişimi*", **Polis Dergisi**, Yıl: 10, Sayı:38, EGM Basımevi, Ankara, 2004, s.144.

ayrılmadığı için İstanbul Polis Okulu hariç diğer bütün polis okulları kapatılmıştır.¹⁸⁹ Polis okulları için ilk ders kitabı 1910 yılında Selanik ve İstanbul polis okullarında Öğretmen Emniyet Müdürü olarak görev yapan İbrahim Feridun Bey tarafından “Polis Efendilere Mahsus Terbiye ve Malumatı Meslekiye” ismiyle yazılmıştır.¹⁹⁰

Polis amirlerinin atanmasına ilişkin ilk düzenleme 1907 Nizamnamesi’yle yapılmıştır. Bu Nizamname’ye göre polisler arasından orta kademe amirliklere yapılan atamalar ile orta kademe amirlerin sınıflarının yükseltilmesi de bir sınavla gerçekleşmekteydi.1913 tarihli Nizamname’de ise yeni bir düzenleme getirilmiştir. Buna göre polis mesleğinde yükselmenin genel esasları; bir sınıfta en az iki sene çalışmak, görev yaptığı zaman içinde ahlaklı ve bilgili birisi olarak yükselmeyi hak ettiği yapılan tahkikat sonucunda anlaşılacak, polis memurluğundan baş komiserliğe kadar yapılan yarışma sınavlarında başarılı olmak şeklinde düzenlenmiştir. Sınavlar; ceza yargılama usulü, ceza kanunu, devletler hukuku, polis nizamnamesi, polis meslek eğitimi ve ceza tatbikatı derslerinden yapılır. Yapılan sınav sonucunda amirlik sınıfı eğitimi için polis okullarına gönderilen memur ve amirlerden eğitimde yeterlilik gösteremeyenler bir alt rütbeye indirilirdi.¹⁹¹

B. CUMHURİYET DÖNEMİNDE POLİS MESLEK EĞİTİMİ

Osmanlı Devleti döneminde başlatılan Polis Okulu eğitim ve öğretim uygulaması Türkiye Cumhuriyeti döneminde de devam etti. Ancak Osmanlı Devletinde açılan polis okullarından sadece İstanbul Polis Mektebi kapatılmadı. Bunun dışında kalan bütün polis okulları, ödenek ve insan kaynağının temininde güçlük çekilmesinden dolayı kapatıldı. Cumhuriyet yönetimine sadece, adı İstanbul Polis Mektebi olarak

¹⁸⁹ E. Şahin, **A.g.m.**, s.148.

¹⁹⁰ İbrahim Feridun, **Polis Efendilere Mahsus Terbiye Ve Malumat-ı Meslekiye**, Yayına Hazırlayanlar: Muhittin Karakaya, Veysel K. Bilgiç, Polis Akademisi Yayınları, Ankara, 2010, s. 6.

¹⁹¹ E. Şahin, **A.g.m.**, s.153.

değiştirilen Polis Okulu kaldı. O da devamlılığını güçlkle sağlayabildi.¹⁹²

Cumhuriyetle beraber 1923'te Konya'da, 1924'te Sivas'ta, 1925'te de Trabzon'da birer polis okulu açılmış, İstanbul Polis Okulu da faaliyetine devam etmiştir. Bu okullarda, öğretimin farklı illerde takibinde ve öğretmen bulmada yaşanan problemler nedeniyle Konya, Sivas ve Trabzon Polis Okulları 1931 yılında kapatılmış, polis meslek eğitim ve öğretimi yalnız İstanbul Polis Okulunda devam ettirilmiştir. Emniyet teşkilatı personelinin niteliğini geliştirmek orta ve yüksek kademe polis amiri yetiştirmek amacıyla 1937'de Polis Enstitüsü, 1938 yılında da Polis Koleji açılmıştır. İlk olarak kurs şeklinde oluşturulan Polis Enstitüsü, daha sonra 3 yıllık bir eğitim kurumuna dönüştürülmüş, 1984'te de 4 yıllık Polis Akademisi olarak faaliyetine devam etmiştir.¹⁹³

1937 ve 1980 yılları arasında İstanbul, İzmir, Kayseri, İstanbul Ankara ve İstanbul Polis Okulları faaliyet göstermiştir. 1980 sonrasında Emniyet Teşkilatı eğitim alanında yeniden yapılanmaya önem vermiş ve bu doğrultuda eğitimin kapsam ve ilkeleri belirlenerek uygulamaya geçilmiştir. Buna göre; eğitim faaliyetleri bir plan dahilinde ele alınmış, hizmet içi kurslar ile görev başı eğitimlerin yaptırılarak hizmet kalitesinin artırılması ilke haline getirilmiş, öğrencilerin ve kursiyerlerin eğitim ihtiyaçları belirlenmiş, eğitim kurumlarında nitelikli eğitim yöneticilerinin görevlendirilmesine önem verilmiş, öğretmenler formasyon eğitimine tabi tutulmuş, müfredat programı ve bu programa uygun dersler yeniden belirlenerek bu dersler doğrultusunda temel ve yardımcı kitaplar hazırlanmış, eğitim araç ve gereçleri ile uygun eğitim ve öğretim ortamı sağlanmış, uygulamalı eğitime önem verilmiştir.¹⁹⁴ 1980-2001 yılları arasında ülkemizde toplam 28 polis okulu faaliyet göstermiştir.¹⁹⁵

25.04.2001 tarihinde kabul edilerek 09.05.2001 tarihinde yürürlüğe giren, 4652 sayılı Polis Yüksek Öğretim Kanunu ile Polis Akademisi'nin üniversite konumuna getirilmesi ile Polis Okulları iki yıllık Polis Meslek Yüksek Okuluna dönüştürülerek

¹⁹² Eyüp Şahin, "Osmanlıdan Cumhuriyete Türk Polisinin Eğitimi", **Çağın Polisi Dergisi**, Sayı 98, <http://www.caginpolisi.com.tr>, (Erişim Tarihi:28.04.2012.).

¹⁹³ Hikmet Tongur, **Türkiye'de Genel Kolluk Teşkil Ve Görevlerinin Gelişimi**, Kanaat Basımevi, Ankara, 1946, s.344.

¹⁹⁴ Ö. Karaman, **A.g.e.**, s.42.

¹⁹⁵ Sadettin Koçak, Ramazan İmal, Fatih Balcı,"*Cumhuriyet Dönemi Polis Eğitim Sistemi ve Çağdaş Yaklaşımlar*", **Polis Dergisi**, Yıl: 9, Sayı: 34, Ankara, 2003, s.308.

Polis Akademisi Başkanlığı'na bağlanmıştır.¹⁹⁶

Polis Meslek Yüksek Okulları'nın bağlı olduğu Polis Akademisi ile birlikte Polis Koleji ve Polis Meslek Eğitim Merkezleri de Polis Teşkilatına temel eğitim kurumu olarak hizmet vermektedirler.¹⁹⁷

Emniyet Genel Müdürlüğü eğitime önem veren bir teşkilattır. Poliste eğitim hizmet içi eğitim ve temel meslek eğitimi(hizmet öncesi eğitim) olarak iki ana kısımda yürütülmektedir. Hizmet içi eğitim faaliyetleri genel olarak merkez teşkilatı içerisinde bulunan daire başkanlıkları ve taşra teşkilatı içinde bulunan eğitim şubeleri tarafından gerçekleştirilmektedir. Temel meslek eğitimi faaliyetleri ise Eğitim Dairesi Başkanlığı ve Polis Akademisi tarafından yapılmaktadır. Temel eğitim için teşkilat bünyesinde bulunan okullar; Polis Koleji, Polis Akademisi ve Polis Meslek Eğitim Merkezleridir.¹⁹⁸

Polis Koleji ilköğretimden sonra 4 yıl eğitim veren fen liseleri düzeyinde bir eğitim kurumudur. Buradan mezun olan öğrenciler lisans düzeyinde 4 yıllık eğitim veren Polis Akademisi'ne devam ederler ve mezun olduklarında teşkilat kadrolarına Komiser Yardımcısı rütbesinde göreve atanırlar.¹⁹⁹

Emniyet Teşkilatına polis memuru yetiştiren Polis Meslek Yüksek Okulları ise ön lisans düzeyinde eğitim veren ve Polis Akademisi'ne bağlı olarak hizmet veren 2 yıl süreli eğitim kurumlarıdır.

Bunların dışında teşkilata, üniversitelerin lisans bölümlerinden mezun olmuş kişileri almayı amaçlayan yeni bir polis alım sistemi uygulamaya geçmiştir. Polis memuru olarak girmek isteyen fakülte mezunu adaylara temel eğitim kursundan sonra başarılı olanların teşkilat saflarına atandığı sistem getirilmiştir ki bu kurumlar da Emniyet Genel Müdürlüğü Eğitim Dairesi Başkanlığı'na bağlı olarak hizmet veren Polis Meslek Eğitim Merkezleridir.

Ayrıca teşkilatta her İl Emniyet Müdürlüğü bünyesinde bulunan Eğitim Şube

¹⁹⁶ Feyzullah Aslan, "Cumhuriyetimizin 80. Yılında Polisin, Dünü, Bugünü, Yarını" EGM Basımevi, Ankara, 2004, s.8.

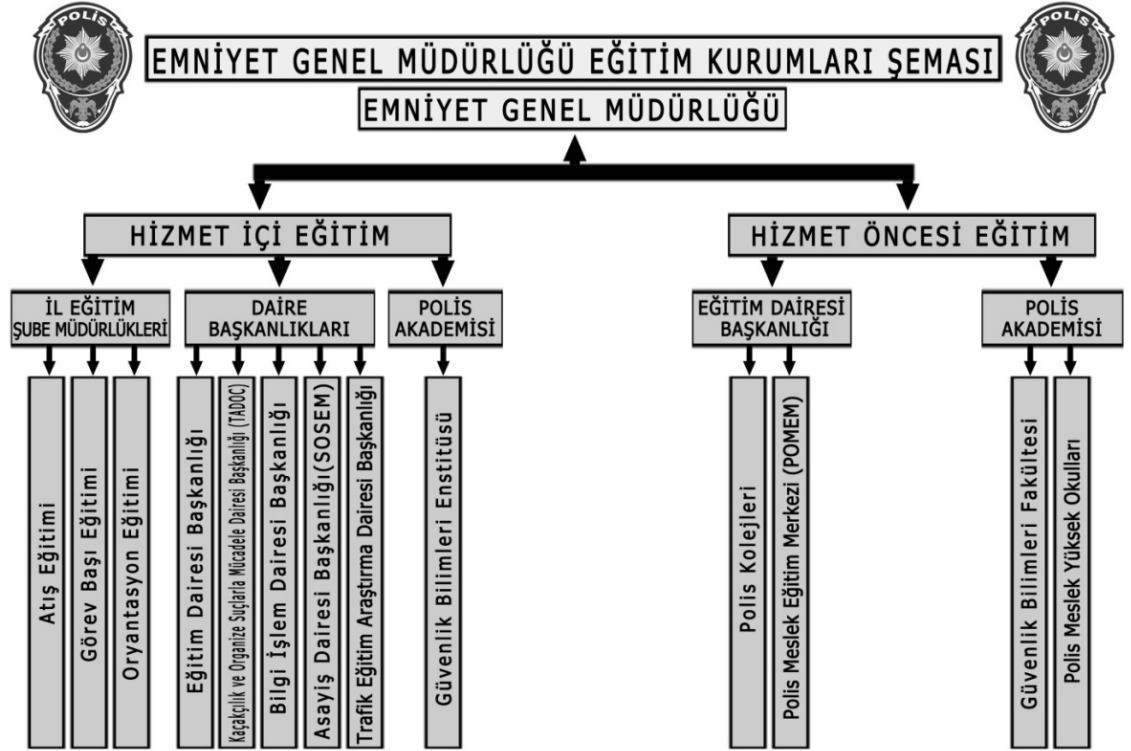
¹⁹⁷ T.Güloğlu, A.g.e., s.106.

¹⁹⁸ EGM Eğitim Dairesi Başkanlığı, <http://www.egitim.pol.tr>, (Erişim Tarihi: 26.04.2012 .)

¹⁹⁹ Polis Koleji Yönetmeliği, Tarihi:18.01.1996

Müdürlükleri de aktif olarak hizmet içi eğitim faaliyetlerini takip etmektedirler.²⁰⁰
Emniyet Genel Müdürlüğü eğitim kurumları yapılanması şekil 2' de gösterilmiştir.²⁰¹

Şekil 2: Emniyet Genel Müdürlüğü Eğitim Kurumları Şeması:

Şema Emniyet Genel Müdürlüğü, Eğitim Dairesi Başkanlığı, Eğitim ve Öğretim Kurumları listesi esas alınarak hazırlanmıştır.

²⁰⁰ Polis Meslek Yüksek Okulları Genel Yönetim Birimleri Kuruluş, Görev Ve Çalışma Yönetmeliği, Tarihi:09.09.2001

²⁰¹ Emniyet Genel Müdürlüğü, Eğitim Dairesi Başkanlığı, Eğitim ve Öğretim Kurumları listesi, www.egm.gov.tr, (Erişim Tarihi: 24.04.2012.).

C. TÜRKİYE’DE POLİS MESLEK EĞİTİMİ YAPILANMASI

1. Hizmet Öncesi Eğitimi

Türkiye’de polis teşkilatının hizmet öncesi eğitim kurumları; EGM Eğitim dairesi başkanlığına bağlı polis kolejleri ve polis meslek eğitim merkezleri ile polis akademisine bağlı güvenlik bilimleri fakültesi ve polis meslek yüksek okullarıdır. İzleyen sayfalarda bu kurumların tek tek yer verilecektir.

1.1. Polis Kolejleri

Atatürk’ün direktifleriyle kuruluş çalışmalarına başlanılan Polis Koleji, lise derecesinde eğitim ve öğretim yapmak üzere 15 Haziran 1938 tarihinde Anıttepe’deki Polis Enstitüsü binasında eğitim-öğretime açılmıştır. Polis Koleji kuruluşunun hukuki dayanağı ise 3201 sayılı Emniyet Teşkilatı Kanunu’nun 19. maddesindeki “Polis Akademi’inde öğrenci yetiştirmek üzere; polislik mesleğinin gerektirdiği bilgi, disiplin ve bedeni kabiliyete haiz, Milli Eğitim Temel Kanunu hükümlerine göre, Emniyet Genel Müdürlüğü’ne bağlı, lise seviyesinde parasız yatılı ve resmi üniformalı polis kolejleri açılır.” ifadesiyle düzenlenmiştir. İlk mezunlarını 1941 yılında verdikten sonra çeşitli nedenlerle 1950 yılında kapatılan Polis Koleji, 8 yıl aradan sonra 1958 yılında kolej mezunlarının meslekte daha başarılı oldukları göz önünde bulundurularak yeniden eğitim ve öğretime başlamıştır. Polis Koleji Müdürlüğü, kurulduğu 1938 yılından 2008-2009 yılına kadar toplam 7774 kişi mezun etmiştir.²⁰²

Polis Koleji eğitim öğretim bakımından Milli Eğitim Bakanlığı’na bağlı olarak fen müfredat programı uygulayan lise dengi bir okuldur.²⁰³ Polis Kolejlerinde, yabancı dil ağırlıklı lise öğretim programlarına uygun olarak İçişleri Bakanlığı’na hazırlanan ve

²⁰² Ankara Polis Koleji, <http://www.poliskoleji.k12.tr>, (Erişim Tarihi:29.04.2012.)

²⁰³ Ahmet Yurdaer, **Polis Akademisinde Verilen Uygulamalı Eğitimin Değerlendirilmesi**, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 1998, s.10.

Milli Eğitim Bakanlığınca onaylanan haftalık ders çizelgesi uygulanmaktadır.²⁰⁴

1985 yılında İzmir, İstanbul ve Afyon'da Polis Kolejleri açılarak kolej sayısı 4'e çıkmış, 1988 yılında Afyon Polis Koleji kapatılmış ve öğrencileri Adana ve Kayseri'de yeni açılan kolejlere aktarılmıştır. 1988 yılı itibariyle sayısı 5 olan Polis Kolejlerinden Adana, Kayseri ve İzmir Polis Kolejleri 1992 yılında; İstanbul Polis Koleji ise 1994 yılında kapatılmış ve bu okullar Polis Okulu olarak eğitimlerine devam etmişlerdir. 25 Mayıs 2002 tarih ve 24765 sayılı Resmi gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren yönetmelikle de Polis Kolejine kız öğrencilerin alınması sağlanmıştır.²⁰⁵

2004/7935 sayılı kararı ile doğrudan merkeze bağlı taşra teşkilatı olarak Bursa Polis Koleji'nin açılmasına karar verilmiş olup 2005 – 2006 Eğitim Öğretim döneminden itibaren Bursa Polis Koleji de eğitim-öğretim faaliyetine devam etmektedir.²⁰⁶

1.2. Polis Meslek Eğitim Merkezleri (POMEM)

Hizmet öncesinde polis meslek eğitimi veren kurumlardan biri de 07.05.2005 tarihinde çıkarılan yönetmeliğe göre kurulan polis meslek eğitim merkezleridir (POMEM).²⁰⁷ Bu kurumlarda da eğitim-öğretim parasız, yatılı ve üniformalı olup öğrencilerin iâşe, ibate ve sağlık giderleri ile diğer istihkakları devletçe karşılanır. En az dört yıllık yüksek öğretim kurumundan veya bunlara denkliği Yüksek Öğretim Kurulu tarafından kabul edilen yurt dışındaki yüksek öğretim kurumlarından mezun olan, herhangi bir öğretim kurumundan disiplinsizlik nedeniyle çıkarılmamış olan Türk vatandaşları burada polislik öncesi mesleki eğitim için başvurabilir. Günümüzde 9 ayrı yerde polis meslek eğitim merkezi bulunmaktadır. Polis meslek eğitim merkezlerinde

²⁰⁴ Özcan Karaman, “*Polis Eğitimi*”, **Türkiye’de Devlet Toplum ve Polis**, (Ed),Hasan Hüseyin Çevik ve Turgut Göksu, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2002, s. 256.

²⁰⁵ Ozan Çalışal, **Polis Meslek Yüksek Okullarındaki Uygulamalı Eğitimlerin Polis Memuru Adaylarının Mesleki Gelişimindeki Yeri Ve Önemi: Ege Bölgesi Örneği**, Polis Akademisi, Güvenlik Bilimleri Enstitüsü, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2007, s.22.

²⁰⁶ **Bursa Polis Koleji**, <http://www.bursapoliskoleji.k12.tr>, (Erişim Tarihi:29.04.2012.)

²⁰⁷ **Polis Meslek Eğitim Merkezleri Kuruluş, Görev Ve Çalışma Yönetmeliği**, Onay Tarihi:07.05.2005

yaptırılacak her seviyedeki eğitim-öğretim aşağıda belirtilen esaslara uyularak yürütülür:²⁰⁸

a) Her türlü eğitim faaliyetinde ve etkinlikte öğrencilere mesleki davranış alışkanlıkları kazandırmak esastır.

b) Eğitim-öğretim faaliyetleri; sınıflarda, laboratuvarlarda, uygun görülen diğer tesislerde, araştırma, uygulama çalışmaları, inceleme gezileri ve seminerler düzenlemek suretiyle uygulanır.

c) Ders konularında yer almayan ve öğrencilerin öğrenmesinde fayda umulan konularda konferans, seminer, sempozyum, panel ve diğer eğitim etkinlikleri düzenlenir.

Polis meslek eğitim merkezlerinde eğitimlerini başarı ile tamamlayanlar, Genel Müdürlük kadrolarına aday polis memuru olarak atanırlar.

1.3. Polis Akademisi

Polis Akademisi Türkiye'deki en eski lisans eğitimi veren yüksek okullardan birisidir. Atatürk polisin eğitimine ne kadar çok önem verdiğini göstermiş ve bu doğrultuda 3201 sayılı Emniyet Teşkilatı Kanununun 18. maddesi gereğince orta ve üst kademe yöneticilerini yetiştirmek üzere, bir yıllık meslek içi yüksek okul olarak 6 Kasım 1937 yılında kurulmuştur.²⁰⁹ Polis Enstitüsü'ndeki eğitim, Milli Eğitim Bakanlığı Talim Terbiye Kurulu kararıyla 1940 yılında 2 yıllık, 1962 yılında 3 yıllık yüksek okullar içerisine alınmış olup 1980 yılından itibaren öğretim süresi 4 yıla çıkarılmıştır.²¹⁰

Türk Polis teşkilatının en önemli eğitim kurumu olan Polis Akademisi ile ilgili

²⁰⁸ EGM, Eğitim Daire Başkanlığı, <http://www.egitim.pol.tr>, (Erişim Tarihi:29.04.2012.)

²⁰⁹ Ali Birinci, A.g.m., s.16.

²¹⁰ Polis 2000, APK Dairesi Başkanlığı Yayınları, E.G.M. Basımevi Ankara 2000 s.23.

olarak öncelikle bazı kavramları açıklanması gerekmektedir.

Polis Akademisi 1982 Anayasası'nın 132. maddesi ve Yükseköğretim Kanunu'nun 2. maddesi gereğince ayrı bir kanuni yapıya kavuşturulmuş ve 6 Aralık 1984 tarihinde 3087 sayılı Polis Yüksek Öğretim Kanunu ile Polis Akademisi adını alıp 4 yıllık Lisans düzeyinde eğitim-öğretim veren bir yükseköğretim kurumu haline getirilmiştir. Emniyet Teşkilatı'nın ihtiyaç duyduğu diğer branşlardaki personel ihtiyacını karşılamak amacıyla 3201 sayılı Emniyet Teşkilatı Kanunu kapsamında 1989 yılında değişiklik yapılarak 1991 yılından itibaren Fakülte Yüksekokullar(F.Y.O) adı altında öğrenci alınmaya başlanmıştır. Polis Akademisi; 25 Nisan 2001 tarih ve 4652 sayılı kanunla, Polis Üniversitesi anlayışıyla yeniden yapılandırılmıştır. Bünyesinde eğitim hizmeti veren Güvenlik Birimleri Fakültesi, Güvenlik Birimleri Enstitüsü, 28 polis meslek yüksek okulu ve fakülte ve yüksek okullar bölümü ile üniversite statüsünde kavuşturulmuştur.²¹¹

Polis Akademisi'nin amacı; bilimsel özerkliğe sahip, bünyesinde fakülte enstitü ve meslek yüksekokulları bulunan bir yükseköğretim kurumu olarak Emniyet Teşkilatı'nın memur, amir ve yönetici ihtiyacını karşılamak, ön lisans, lisans, lisansüstü eğitim-öğretim yapma bilimsel araştırma, yayın ve danışmanlık yapmaktır.

Akademinin görevi bu kanunda belirtilen amaç nitelik ve Emniyet Genel Müdürlüğü'nün görev ve sorumluluklarına uygun olarak;

a) Temel bilimler ve sosyal bilim alanlarından birinde lisans düzeyinde bilgi ve beceriye sahip, mezuniyetten sonra verilebilecek görevleri yapabilecek, emrindeki personel veya birimi eğitebilecek ve yönetebilecek düzeyde emniyet teşkilatına amir ve yönetici yetiştirmek,

b) Başkanlığın bünyesinde kurulacak fakülte, enstitü veya enstitülerde emniyet hizmetleri sınıfından en az lisans düzeyinde eğitim-öğretim görmüş amir ve yöneticilerle, aynı eğitim ve öğretim düzeyindeki diğer kişilere, bilgi bilim dalında lisansüstü eğitim-öğretim vermek,

²¹¹ Polis Akademisi Başkanlığı, <http://www.pa.edu.tr>, (Erişim Tarihi:29.04.2012.)

c) Ön lisans düzeyinde eğitim-öğretim yapan Polis Meslek Yüksek Okullarında polis memuru yetiştirmektir.

1.4. Güvenlik Bilimleri Fakültesi

Polis Akademisi; 9 Mayıs 2001 tarih ve 24397 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 4652 sayılı Polis Yüksek Öğretim Kanunu ile üniversite yapısına dönüştürülmüştür. 1984 yılında 4 yıllık lisans eğitimine geçen Polis Akademisi, lisans eğitimi işlevini bünyesinde bulunan Güvenlik Bilimleri Fakültesi'ne devretmiştir.

Güvenlik Bilimleri Fakültesinin öğrenci kaynağı farklı ortaöğretim kurumlarıdır. Fakültenin esas kaynağı polis kolejidir. Polis Koleji'ni bitiren öğrenciler sınavsız olarak fakülteye alınırlar. Bu kaynaktan gelen öğrenciler, polis akademisi öğrencilerinin çoğunluğunu oluştururlar. İkinci olarak liseyi bitirmiş olan kız ve erkeklerden üniversite sınavında belirli bir puan almış olanlar başvurabilirler. Üçüncü kaynak olarak emniyet teşkilatı mensuplarından şehit ve malul olanların çocuklarından üniversite sınavında belli bir puan almış olanlar başvurabilirler. Dördüncü kaynak da yabancı devletlerle yapılacak ikili anlaşmalara bağlı olarak yabancı uyruklu öğrencilerden oluşmaktadır. Bu öğrencilerin Güvenlik Bilimleri Fakültesine kabul edilmeleri İçişleri Bakanlığı'nın onayı ile olur. Türk öğrencilerle birlikte aynı dersleri alırlar. Türk öğrencilere uygulanan kurallara uyarlar mezun olunca kendi ülkelerinin polis teşkilatlarında çalışırlar.²¹²

Ayrıca Emniyet Teşkilatının çeşitli birimlerde uzman personelin istihdam edilmesi için EGM adına eğitimlerini sürdürmek üzere üniversitelerin çeşitli fakültelerinden öğrenci alınmaktadır. EGM adına Fakülte ve Yüksek Okullarda (F.Y.O) okuyan öğrencilerin barınma ve giderleri karşılanarak ve fark dersleri de Güvenlik Bilimleri Fakültesi tarafından verilerek fakülte öğrencisi olarak okutulmakta ve mezun

²¹² Ali Erkan Alaç, Fatih Balcı, "Türk Polis Eğitimi", **Polis Eğitim Sistemleri**(Ed. A.Kaptı, S. Gültekin), Polis Akademisi Yayınları, Ankara, Ocak-2012, s.39.

edilmektedir.²¹³

Birinci ve ikinci sınıfı başarı ile tamamladıktan sonra, öğrenimlerini süresi içerisinde tamamlayamayan öğrenciler, istekleri halinde polis memuru olarak durumlarına uygun teşkilat kadrolarına atanırlar. Lisans eğitiminde son sınıfa geçen öğrencilerin öğrenimleri, genel müdürlükçe belirlenecek ihtisas bölümlerinde tamamlatılır. Fakülte öğrencileri dekanlıkça uygun görülen konularda inceleme ve araştırma yapar ve tez hazırlarlar. Araştırma sırasında ilgili birim yöneticileri gizlilik dereceli bilgiler hariç her türlü kolaylığı göstermek zorundadırlar. Tez sorumlularınca yeterliliği onaylanmayanların tezlerindeki yetersizlikler giderilinceye kadar mezuniyet işlemleri ertelenir.

Güvenlik Bilimleri Fakültesi'nde birinci sınıftan ikinci sınıfa ve ikinci sınıftan üçüncü sınıfa geçen öğrenciler zorunlu olarak uygulamalı eğitime katılırlar. Uygulamalı eğitimde; Silah Bilgisi ve Atış, Sabah Sporu ve Beden Eğitimi, Yakalama ve Suçlu Taşıma Teknikleri, İlk Yardım, Motor, Toplumsal Olaylar ve Yüzme Dersleri, uygulamalı olarak ve beceri kazandıracak şekilde yaptırılır.

Fakülte dördüncü sınıfa geçen ve uygulamalı mesleki eğitime katılan öğrencilerin uygun görülen birimlerde görevleriyle ilgili olarak yapılan işlemleri öğrenmek ve amirlik vasıfları kazanmalarını sağlamak maksadıyla, dekanlığın teklifi üzerine, Başkanlığın uygun görüşü ile Genel Müdürlüğün onaylayacağı illerde en az bir ay süre ile mesleki eğitim yapar. Mesleki eğitime katılan öğrencilere silah ve fiili görev verilmez. Mesleki eğitime katılan öğrenciler gözlemci durumundadırlar.

1.5. Polis Meslek Yüksek Okulları

Polis meslek yüksek okulları, Emniyet Teşkilatının ihtiyacı olan polis memurlarına mesleki ilk eğitimi vermek ve yetiştirmek üzere Polis Akademisi

²¹³ Ali Erkan Alaç, Fatih Balcı, A.g.m., s.29.

Başkanlığına bağlı 2 yıl süreli ön lisans düzeyinde eğitim ve öğretim veren parasız yatılı ve üniformalı eğitim kurumlarıdır. Yüksek okullardaki eğitimi başarı ile bitiren öğrenciler Emniyet Teşkilatının birimlerine polis memuru olarak atanırlar.²¹⁴ Sonraki bölümde polis meslek yüksek okulları geniş olarak ele alınacaktır.

2.Hizmet İçi Eğitim

Günümüzde insan yaşamını etkileyen unsurlar günden güne artmaktadır. Bunlardan en önemlileri, teknolojik, ekonomik ve sosyal gelişmeler ve bunların oluşturdukları sorunlardır. İnsanın içinde bulunduğu topluma uyum sağlayabilmesi için öğretim kurumlarını da gerekli bilgi, beceri ve alışkanlıklar kazandırılır. Bilimsel nitelik taşıyan gelişmeler, öğretim kurumlarında yapılan eğitimin ilerisinde değişik amaçlı programları gerektirmektedir. Süratle değişen bir toplumu ve mesleğin gereklerini önceden görmüş oldukları öğrenim ile karşılamakta zorluk çeken personelin hizmet içinde yetiştirilmelerinin zorunluluğu gün geçtikçe artmaktadır. Özellikle emniyet teşkilatı çevresinde de her an sürekli ve hızlı gelişmeler olmaktadır. Suç ve suçlu ile ilgili unsurlar sürekli değişmekte, toplumsal değerler ve anlayışlar farklılaşmakta, toplumun polisten beklentileri her geçen gün artmaktadır. Teşkilat personelinin bu gelişmeleri sürekli takip etmesi önem arz etmektedir.²¹⁵ Bu nedenle hizmet içi eğitim süreci devreye girmektedir.

Türk Emniyet Teşkilatında hizmet içi eğitim veren kuruluşlar; Güvenlik Bilimleri Enstitüsü, Daire Başkanlıkları, İl Eğitim Şube Müdürlükleridir.²¹⁶

²¹⁴ Esra Çetin Özden, **Polis Meslek Yüksek Okulu Öğrencilerinde Algılanan Stres Düzeyi İle Stresle Başa Çıkma Stilleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi**, Selçuk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Konya, 2010, s. 46.

²¹⁵ Emin Semiz, Erten Gökçe, *"Polis Eğitimi"*, **21. Yüzyılda Polis**, Emniyet Genel Müdürlüğü Basımevi, Ankara, 1998, s.5.

²¹⁶ Mehmet Sarı, **Emniyet Teşkilatının Eğitim Sürecinde Tarihsel Çevre İle İlgili Yeni Yaklaşımlar**, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara, 2007, s.62.

2.1.Güvenlik Bilimleri Enstitüsü

Polis Akademisi Başkanlığı'na bağlı olarak 2547 sayılı Yüksek Öğretim Kanununda belirtilen esas ve usullere göre akademinin ihtiyaç ve gereklerine uygun olarak lisansüstü eğitim-öğretim yapacak enstitüler kurulabilir. Güvenlik Bilimleri Enstitüsü polis eğitiminin yapısal değişikliklerinden en önemli olanlarındandır. Yurt içinde ve yurt dışında meydana gelen sosyal, kültürel ve mesleki değişimleri takip ve kontrol altına alabilen polis yöneticilerinin akademik ve mesleki çalışmalar yapabilmeleri için kurulmuştur ve bu yönü ile hizmet içi eğitim birimi olarak değerlendirilebilir. İlgili bilim dallarında lisansüstü eğitim öğretim yapmak, emniyet teşkilatı için öğretim elemanı yetiştirmek, bilimsel araştırma, inceleme ve yayın faaliyetlerinde bulunmak, akademik danışmanlık hizmetleri yapmak, bilimsel toplantı, sempozyum, konferans, seminer düzenlemek, güvenlik personeline, ihtiyaç duyduğu alanlarda uzmanlık ve yönetim misyonu kazandırmak amacı ile eğitim-öğretim vermek Güvenlik Bilimleri Enstitüsü'nün amaçları arasında yer almaktadır. Güvenlik Bilimleri Enstitüsü'nün öğrenci kaynakları esas olarak Polis Akademisi, Polis Akademisi tarafından Emniyet Genel Müdürlüğü adına diğer üniversitelerde okutulan Fakülte Yüksek Okul (FYO) mezunlarıdır. Ayrıca Harp Okulları, Hukuk, Siyasal Bilgiler, İktisadi ve İdari Bilimler, Fen Edebiyat Fakültelerinin Sosyoloji ve Psikoloji Bölümü, Eğitim Bilimleri Fakültesi, İletişim Fakültesi, Felsefe ve Tarih bölümü mezunu olan öğrenciler de yüksek lisans eğitimine başvurabilmektedir.²¹⁷

Güvenlik Bilimleri Enstitüsünde aşağıda belirtilen anabilim dallarında dersler işlenmektedir.²¹⁸

1. Adli Bilimler Anabilim Dalı
2. Suç Araştırmaları Anabilim Dalı
3. Ceza Adaleti Anabilim Dalı
4. Uluslararası Güvenlik Anabilim Dalı

²¹⁷ Polis Akademisi, Güvenlik Bilimleri Enstitüsü, <http://www.pa.edu.tr>, (Erişim Tarihi:28.04.2012.)

²¹⁸ Polis Akademisi, Güvenlik Bilimleri Enstitüsü, <http://www.pa.edu.tr>, (Erişim Tarihi:28.04.2012.)

5. Güvenlik Stratejileri ve Yönetimi Anabilim Dalı
6. Ulaşım Güvenliği ve Yönetimi Anabilim Dalı

2.2. Daire Başkanlıkları

Eğitim Dairesi Başkanlığı

Eğitim Daire Başkanlığı'nın görevi Emniyet Teşkilatı personelini yetiştirmek, görev, yetki ve sorumlulukları konusunda bilgilerini artırmak, hizmetin verim ve niteliğini yükseltmek, personeli üst görevlere hazırlamak, çalışma metot ve sistemlerinin geliştirilmesi yönünde ilgi ve istek uyandırmak, personelin dinamizmini artırmak amacıyla yapılacak eğitimleri düzenlemektedir.²¹⁹

Bu bağlamda:

- a) Emniyet Teşkilatı personeline, vatandaşa verilen güvenlik hizmetinin verim ve kalitesini yükseltecek şekilde eğitim veren,
- b) Eğitim plan ve programlarını Emniyet Teşkilatı'nın ilgi, ihtiyaç ve beklentileri doğrultusunda hazırlayan,
- c) Eğitimlerde personele gerekli olan bilgi, beceri ve davranışları en üst düzeyde kazandıran,
- d) Uluslararası düzeyde polis eğitimi verebilen,
- e) Emniyet Teşkilatı personelinin değişen dünya şartlarına en kısa zamanda uyumunu sağlayan,
- f) Emniyet Teşkilatı personelinin, kurum içi, kurum dışı ve yurtdışında yetiştirilmelerini temin ederek, Teşkilata eğitimli personel kazandıran,

²¹⁹ Eğitim Dairesi Başkanlığı Kuruluş, Görev ve Çalışma Yönetmeliği, Tarihi: 29.11.2006

g) Hizmet içi eğitimde ileri teknik ve yöntemlerin kullanılmasına yönelik yurtiçi ve yurtdışında araştırmalar yapan,

h) Eğitici kadrosu yetiştirerek, eğitimlerini bu kadroyla gerçekleştiren,

i) Eğitimlerin tüm Emniyet Teşkilatı personeline aynı oranda ulaştırılmasını sağlamak temel görevleri arasındadır.²²⁰

Ayrıca Eğitim Dairesi Başkanlığınca Polis Akademisi Başkanlığı ile birlikte Meslek İçi Yöneticilik Eğitimi Kursları da düzenlenmektedir. Rütbe terfi sınavlarında başarılı olan Başkomiserler ile 3. Sınıf Emniyet Müdürleri meslek içi yöneticilik eğitim kursuna katılırlar. Rütbe terfi ile ilgili sınavların yapılması, soruların basımı, dağıtımı, saklanması ile ilgili iş ve işlemler, Eğitim Dairesi Başkanlığınca yürütülür. Yöneticilik Eğitim Kursu, sınıf ortamında Ankara'da veya uzaktan eğitim yoluyla düzenlenir. Eğitim kursları Rütbelere göre ayrı ayrı düzenlenir. Başkomiserlik'ten emniyet amirliğine terfi edecek orta kademe yöneticilik kursuna, 3. sınıf emniyet müdürlüğünden 2. sınıf emniyet müdürlüğüne terfi edecek emniyet personeli yüksek kademe yöneticilik kursuna katılmaya hak kazanır.²²¹

Kaçakçılık Ve Organize Suçlarla Mücadele Dairesi Başkanlığı

Organize suç örgütlerinin gücü ve günümüz demokratik toplumlarına yönelttiği tehdidin büyüklüğü yadsınamayacak bir gerçektir. Dünyadaki her tür gelişmeyi yakından takip eden ve dolayısı ile suç işleme becerilerini her geçen gün arttıran daha gelişmiş bir duruma getiren uluslararası suç grupları vardır. Çok güçlü uluslararası bağlantılara sahip organize suç gruplarıyla mücadele etmek durumunda bulunan ülkeleri bir yandan nitelikli kanun uygulayıcı personel yetiştirmeye; diğer yandan ortak mücadele yöntemleri belirlemek amacıyla uluslararası işbirliğinin sağlanması için etkili girişimlerde bulunmaya mecbur kılmaktadır.²²²

Bu bağlamda aşağıda belirtilen sebeplerle Birleşmiş Milletler öncülüğünde ve

²²⁰ EGM, Eğitim Daire Başkanlığı, <http://www.egitim.pol.tr>, (Erişim Tarihi:29.04.2012.)

²²¹ Emniyet Genel Müdürlüğü Rütbe Terfi Sınav Sorularının Hazırlanması Ve Meslek İçi Yöneticilik Eğitimine Dair Yönerge, İçişleri Bakanlığı, Tarih:04.04.2005.

²²² EGM, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Dairesi Başkanlığı, <http://www.kom.gov.tr>, (Erişim Tarihi:29.04.2012.)

Türkiye – Birleşmiş Milletler Uyuşturucu ve Suç Ofisi(UNODC) işbirliği çerçevesinde, 26.06.2000 tarihinde Ankara’da Emniyet Genel Müdürlüğü Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı’na bağlı olarak ülkemizin ilk uluslararası nitelikli mücadeleci kurum akademisi olan; “Türkiye Uluslararası Uyuşturucu ve Organize Suçlarla Mücadele Akademisi (TADOC)” kurulmuştur.²²³ Türkiye Uluslararası Uyuşturucu ve Organize Suçlarla Mücadele Akademisi’nin kuruluş amaçları şunlardır.²²⁴

- Türkiye’nin ulusal ve uluslararası düzeyde uyuşturucu ve psikotrop maddelerin yasadışı üretim, kullanım ve kaçakçılığına karşı süregelen kararlı mücadelesini eğitim sahasında da sürdürmek,
- Organize suç gruplarıyla mücadeleyi, bilimsel veriler ışığında sürekli ve sağlıklı kılabilmek,
- Bölgesel ve uluslararası işbirliğinin kurulması, sürdürülmesi ve geliştirilmesi için uygun bir zemin oluşturmak,
- Değişik ülkelerden ve ülkemizdeki farklı kurumlardan gelen kursiyerleri kaynaştırma yoluyla, anılan suçlarla mücadele alanında sosyal bir network kurmak, dolayısıyla uluslararası işbirliğinin güçlenmesine katkıda bulunmaktır.

Bilgi İşlem Daire Başkanlığı

Bilgi İşlem Daire Başkanlığı Emniyet Teşkilatı tarafından yürütülen hizmetlerde görevin hızlı, güvenli ve etkin bir biçimde yerine getirilmesinin sağlanması için bilişim desteği vermektedir. Emniyet Teşkilatı’nın bilişim alanında ihtiyaç duyduğu tüm hizmetlere destek veren, bilgi ve teknolojiyi en üst düzeyde kullanarak üretime dönüştüren, dinamik, yenilikçi, değişime açık, ulusal ve uluslar arası düzeyde çalışmalar yapan bir birim olarak çalışmaktadır. Bilgi İşlem Daire Başkanlığı hem kendi hizmetleri hem de ülke geneli bilişim ve teknolojik hizmetler ve uygulanan projeler için yoğun bir

²²³ EGM, **Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele 2011 Raporu**, Kom Yayınları, Aydoğan Ofset, Ankara, Mart 2012, s.67.

²²⁴ EGM, **Türkiye Uluslararası Uyuşturucu ve Organize Suçlarla Mücadele Akademisi**, <http://www.tadoc.gov.tr>, (Erişim Tarihi:29.04.2012.)

şekilde hizmet içi eğitim programları yürütmektedir.²²⁵

Asayiş Dairesi Başkanlığı

Günümüzde hizmetler açısından ‘insan’ unsurunun öne çıkması ve ‘kaliteli örgütler kaliteli bireylerden oluşur’ düşüncesinin bir uzantısı olarak; Emniyet Genel Müdürlüğü Asayiş Daire Başkanlığı’nın hizmet içi eğitim programlarını, ‘Mesleki Teknik Bilgi, Hukuk Bilgisi, Bireysel Nitelikleri Geliştirme’ olarak üç aşamada düzenlemesi bilgi toplumu polisliğinde insan unsurunun ön plana çıktığını vurgulamaktadır.

1998 yılından bu güne yeniden tanımlanan hizmet konularına uygun olarak Suç Araştırma ve Soruşturması Eğitim Şube Müdürlüğü (SASEM) adı ile daha geniş bir perspektif ile çalışmalarına devam etmektedir. Suç Araştırma ve Soruşturması Eğitim Şube Müdürlüğünün hedefleri aşağıda belirtilen hususlar çerçevesinde belirlenmiştir. Söz konusu hedefler şöyledir:²²⁶

- Polisin, olay yeri incelemesi ve bilimsel soruşturma konularındaki eğitim seviyesini geliştirmek. Yerel, mobil ve merkezi sistemle asayiş birimlerinde görev yapan bütün personele eğitim vermek,
- Tüm polisler için hukuk, teknik bilgi-beceri, davranış bilimleri, beden dili, suçlu psikolojisi, grup dinamiği ve stres yönetimi konularında çağın getirdiği yenilikler doğrultusunda eğitim vermek,
- Ülkemiz ve yurt dışındaki teknik ve hukuki gelişmeleri takip ederek teşkilata adapte etmek,
- Görev alanına giren hizmetlerde araştırma ve geliştirme faaliyetleri gerçekleştirmek,
- İkili anlaşmalar çerçevesinde adli bilimler ve çevik kuvvet şube müdürlükleri konusunda çeşitli ülkelerle temasa geçerek eğitim işbirliğine gitmek,

²²⁵ EGM, Bilgi İşlem Daire Başkanlığı, <http://www.egm.gov.tr>. (Erişim Tarihi:29.04.2012.)

²²⁶ EGM, Asayiş Daire Başkanlığı, <http://www.asayis.pol.tr>, (Erişim Tarihi:29.04.2012.)

- Polisin yaptığı hazırlık tahkikatını bilimsel gerçekler paralelinde teknik yöntemlerle yürüttüğünü kamuoyuna tanıtmak,
- Talep halinde K.K.T.C, Orta Asya Türk Cumhuriyetleri, Balkan Ülkeleri, Orta Doğu Ülkeleri ve diğer ülkelerin emniyet teşkilatları ile eğitim işbirliğine gitmektir.

Trafik Eğitim Araştırma Daire Başkanlığı

Trafik personelinin, hizmet içi eğitimlerine yönelik, temel geliştirme ve eğitim faaliyetlerinin türünü, amaçlarını, kapsamını, süresini belirlemek ve personelin etkin ve verimli hizmet üretmesini sağlamayı amaçlamaktadır. 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 5. maddesinde değişiklik yapan ve 17 Ekim 1996 tarihinde yürürlüğe giren 4199 Sayılı Kanun ile Emniyet Genel Müdürlüğü'ne bağlı olarak kurulmuştur.²²⁷

Trafik Eğitim Araştırma Daire Başkanlığı'nın temel görevleri aşağıda belirtilmiştir.²²⁸

- Trafik hizmetlerinde ihtiyaç duyulan personelin yetişmesi amacıyla, hizmet içi eğitim faaliyetlerini düzenlemek ve gerektiğinde temel eğitimin yapılabilmesi için ilgili kuruluş ve birimlerle koordine kurmak,
- Trafik polisinin yurtdışı eğitim, araştırma ve incelemeleri ile ilgili teklif ve önerilerde bulunmak ve bu amaçla yurtdışına gidecek personelin işlemlerini takip etmek,
- Sürücü ve yayalara yönelik çeşitli eğitim çalışmaları düzenlemek, düzenletmek ve sonuçlarını değerlendirmek,
- Trafik eğitimi konusunda yazılı ve görsel materyallerin tasarım, yapım, dağıtım ve muhafazası işlemlerini yürütmek,
- Trafik eğitimi konusunda basın ve yayın kuruluşlarıyla işbirliği

²²⁷2918 Sayılı Karayolları Trafik Kanunu, Resmi Gazete, Yayımlandığı Tarih: 18.10.1983.

²²⁸EGM, Trafik Eğitim Ve Araştırma Daire Başkanlığı, <http://www.trafik.gov.tr>,(Erişim Tarihi:29.04.2012.)

yapılmasını sağlamak,

- Trafikle ilgili konularda istatistikî bilgileri hazırlamak ve değerlendirmek, ilgili birimler, kurum ve kuruluşlar ile şahıslara göndermektir.

2.3. İl Eğitim Şube Müdürlükleri

İl Emniyet Müdürlükleri personelinin çağdaş gelişimler ışığında bilgi ve becerilerinin artırılması amacı ile sürdürülebilir eğitiminin sağlanması il eğitim şube müdürlüklerinin görevidir. Personelin eğitim ihtiyaçlarının ve önceliklerinin tespit edilmesi, kurs, seminer konferans vb. faaliyetlerin hazırlanması, uygulanan eğitim programlarının değerlendirilmesi, uygulamalı eğitimler için programlar geliştirilmesi, eğitim konusunda diğer kuruluşlarla koordinasyon sağlanması görevleri arasında sayılabilir. İlin gereksinimleri paralelinde suç potansiyelinin irdelenmesi, suç ortaya çıkmadan önlenmesi ve personelin kişisel gelişimi ile mesleki bilinç düzeyinin artırılması için personelin çalışmakta olduğu ilin yerin de özellikleri dikkate alınarak İl Eğitim Şube Müdürlükleri tarafından eğitimler düzenlenmektedir.²²⁹

²²⁹ EGM Hizmet İçi Eğitim Yönetmeliği, Resmi Gazete Tarihi:09.05.2003, Sayısı:25103.

III. POLİS MESLEĞİNİN ANA KAYNAĞI OLARAK POLİS MESLEK YÜKSEK OKULLARI

A.OKULLARIN KURULUŞU

Polis Meslek Yüksek Okulları; Emniyet Teşkilatı'na Polis memuru yetiştirmek üzere 2001 yılında 4652 sayılı Polis Yüksek Öğretim Kanunu ile Polis Akademisi'ne bağlı 2 yıllık ön lisans düzeyinde eğitim-öğretim veren parasız, yatılı ve üniformalı eğitim-öğretim kurumlarıdır. Türkiye' de 20 Polis Meslek Yüksek Okulu 2001 yılında, 5 Polis Meslek Yüksek Okulu 2003 yılında, 3 Polis Meslek Yüksek Okulu ise daha sonraki yıllarda eğitim-öğretim vermeye başlamıştır. Günümüzde ülkemizin her bölgesine dağılmış bir şekilde 28 Polis Meslek Yüksek Okulu eğitim öğretim vermektedir.²³⁰

Polis Meslek Yüksek Okulları'nda Eğitim-Öğretim yılı Ekim ayının ikinci haftası başlar. Öğretime başlama tarihinden önce birinci sınıf öğrencilerine en az 15 gün süreyle intibak eğitimi verilir. Dönemler arasında 2 haftalık sömestr izni verilir. İki öğretim yılı arasında Polis Akademisi tarafından belirlenen takvime göre uygulamalı eğitim yaptırılır. Uygulamalı eğitim dışında kalan süre yaz tatili olarak kullanılır. Yüksek okullardaki eğitimi başarı ile bitiren öğrenciler, Emniyet Teşkilatı'nın birimlerine 'Aday Polis Memuru' olarak atanırlar.

Polis Meslek Yüksek Okullarının amacı, öğrencilerini;

- Atatürk ilke, inkılâpları ve Atatürk Milliyetçiliğine bağlı,
- Devletin ülkesi ve milleti ile bölünmez bütünlüğüne duyarlı,
- Türkiye Cumhuriyeti Devleti'ne karşı ve görev ve sorumluluklarını bilen ve bunları davranış haline getiren,

²³⁰Polis Akademisi Başkanlığı, <http://www.pa.edu.tr>, (Erişim Tarihi:30.04.2012.)

- Türk milletinin milli, ahlaki, insani, manevi ve kültürel değerlerini taşıyan, Türk olmanın şeref ve sorumluluğunu duyan,
- Toplum yararını şahsi menfaatinin üstünde tutan aile, ülke ve millet sevgisiyle dolu,
- Emniyet Teşkilatı'nın ilerlemesine yardımcı olabilecek nitelikte ilmi, mesleki, teknik bilgi ve beceri sahibi,
- Polis olmanın şeref, gurur ve şuurunu taşıyan ve polis üniformasının gerektirdiği saygınlığı taşıyabilen,
- Hizmetin görülmesi esnasında karşılaşılabilecek sorunları Anayasa'da belirlenen Cumhuriyet'in nitelikleri doğrultusunda çözme ve takip kabiliyeti gelişmiş,
- Mesleki kültürün ortak maddi ve manevi değerlerini benimseyen,
- Beden, zihin, ruh, ahlak ve duygu bakımından dengeli ve sağlıklı şekilde gelişmiş,
- Hizmetin kanunlara uygun olarak yapılması ve arzu edilen neticeye ulaşması için inançlı ve şuurlu bir şekilde meslek disiplininin gerektirdiği tavır ve davranışları gösteren,
- Sorumluluklarını yüklenilme şuuruna ve başarılı görevler yapabilme yeteneğine sahip,
- İnsan haklarına saygılı, polis halk ilişkilerine duyarlı, Polis Meslek Etik Kurallarına bağlı, meslek mensubu olarak yetiştirmektir.²³¹

²³¹ Polis Akademisi, PMYO Yönetim Birimleri Kuruluş, Görev ve Çalışma Yönetmeliği, (Onay Tarihi: 19.04.2005)

B. POLİS MESLEK YÜKSEK OKULLARININ YÖNETİM YAPISI ve YÖNETİCİLERİN ÖZELLİKLERİ

Polis Meslek Yüksek Okulları'nın etkin olan yönetim organları aşağıda başlıklar halinde açıklanacaktır.

1. Polis Meslek Yüksek Okulları Yönetim Yapısı

1.1. Polis Meslek Yüksek Okulu Müdürü

Yüksek okul müdürü öğrencilerin polis meslek yüksek okullarının amaçları doğrultusunda yetişmelerini temin eder. Yürürlükteki kanun, tüzük ve yönetmelikleri Genel Müdürlüğün, Akademi Başkanının ve Yüksek Öğretim Kurullarının da tavsiyelerini de dikkate alarak vereceği direktiflere göre Yüksek okulun eğitim, yönetim ve ilmi araştırma faaliyetlerini yürüten öğretim bölümleriyle yönetim birimleri arasında koordinasyonu sağlar. Her eğitim-öğretim yılı sonunda, eğitim-öğretim, bilimsel araştırma ve yayın faaliyetleri hakkında Polis Akademisi Başkanı'na rapor verir. Gerekli gördüğü hallerde yüksekokulda görevli öğretim elemanlarının Yüksekokuldaki görevlerine son verilmesi veya görev yerlerin değiştirilmesi hususunda Akademiye teklifte bulunur. Yönetmelikle belirlenen kurallara başkanlık eder, alınan kararları uygular. Yüksekokul Müdürü yukarıda belirlenen görevlerin düzenli bir şekilde yerine getirilmesinde gözetim ve denetimin yapılmasında takip ve kontrol edilmesinde ve sonuçlarının alınmasında başkana karşı birinci dereceden sorumludur²³²

²³² Polis Akademisi, PMYO Yönetim Birimleri Kuruluş, Görev ve Çalışma Yönetmeliği, Onay Tarihi: 19.04.2005.

1.2. Polis Meslek Yüksek Okulu Eğitim Öğretim Kurulu

Yüksekokul Eğitim Öğretim Kurulu, Yüksekokul Müdürünün Başkanlığı'nda, Yüksekokul Müdür Yardımcıları ve kadrosundaki öğretim elemanları ve ek ders görevlilerinin tamamından oluşur. Eğitim -öğretim kurulu her öğretim yılının başında ve sonunda toplanarak;

- Yüksek okulun eğitim-öğretim, ilmi araştırma ve yayım faaliyetlerinin esasları hakkında görüş bildirmek, öğrencilerin çalışma ve yetişme durumlarına ilişkin tedbirleri görüşmek,
- Yüksek okulda okutulacak dersler, haftalık ders saatleri ve müfredat programları ile yıllık eğitim-öğretim programı ilkeleri hakkında görüş bildirmek,
- Eğitim-öğretim faaliyetlerinin genel değerlendirmesini yapmak ile görevlidir.²³³

1.3. Polis Meslek Yüksek Okulu Şube Müdürlükleri

Şube Müdürlükleri; kendilerine bağlı birimler arasında işbirliğini sağlarlar. Çalışmaları denetler ve hizmetlerin düzenli bir şekilde yürütülmesini temin ederler. Çalışan personellerinin hizmeti uygulama biçimini, göreve geliş ve görevden ayrılış saatlerini, mevzuata uygun hareket edip etmediklerini kontrol ederler. Çalışma şartlarının iyileştirilmesi, basitleştirilmesi ve verimin artırılması amacıyla çalışmalar yaparlar. Polis Meslek Yüksek Okulu Şube Müdürlükleri aşağıda sıralanmıştır:

- Eğitim Şube Müdürlüğü,
- Öğrenci İşleri Şube Müdürlüğü,

²³³ Polis Akademisi, PMYO Yönetim Birimleri Kuruluş, Görev ve Çalışma Yönetmeliği, Onay Tarihi: 19.04.2005.

- Personel Şube Müdürlüğü,
- İdari ve Mali İşler Şube Müdürlüğü,
- Koruma Şube Müdürlüğü,
- Destek Hizmetleri Şube Müdürlüğüdür.

Polis Meslek Yüksek Okulu Şube Müdürlüklerinden Öğrencilerin eğitim-öğretim süreci ile doğrudan ilgili olan iki şube müdürlüğü bulunmaktadır. Bu şubeler; Eğitim Şube Müdürlüğü ve Öğrenci İşleri Şube Müdürlüğü'dür. Diğer Şube Müdürlükleri kurum işleyişinde yardımcı konumunda görevlerini sürdürürler. Çalışmamızla ilgili olarak Eğitim Şube Müdürlüğü ve Öğrenci İşleri Şube Müdürlüğü anlatılacaktır.

Eğitim Şube Müdürlüğü

Eğitim şube müdürlüğü, polis meslek yüksek okulu öğrencilerinin resmi işlemlerinin pek çoğunu takip eden, öğrencilerin polis meslek yüksek okuluna giriş sınavı aşamalarından, eğitim aşamasına, özlük işlemlerinden, ara sınav ve final sınavlarının yapılmasına ve okulu bitirip okuldan ilişik kesme aşamasına kadar tüm eğitim ve öğretim sürecinde aktif olarak rol oynar. Eğitim şube müdürlüğü ayrıca;

- Haftalık ders programını ve günlük zaman çizelgelerini hazırlar,
- Eğitimle ilgili gezi, konferans, seminer ve paneller düzenler,
- Eğitim öğretimle ilgili her türlü istatistikleri tutar.
- Eğitim öğretimle ilgili tüm materyalleri arşivler, bakım ve temizliğini yapar,
- Sınav plan ve programlarını yapmak ve uygulamasını takip eder,
- Sınav sonuçlarını yayınlar,
- Öğrencilerle ilgili gerekli bilgilerin kayıtlarını tutar,

- Eğitim ve araştırmada her türlü bilgiyi derlemek değerlendirmek kayıtlarını tutar.²³⁴

Öğrenci İşleri Şube Müdürlüğü

Öğrenci İşleri Şube Müdürlüğü Polis Meslek Yüksek Okulu öğrencilerinin sağlam bir karaktere, mesleğin gerektirdiği bilinçli bir disipline sahip olmaları için gerekli ortamı hazırlar. Öğrencilerin sosyal aktivitelerini planlamak, törenlerin icrasını yapmak, Öğrencilerin derslere devamını kontrol etmek, vb. her türlü faaliyeti yerine getirmekle görevlidir.²³⁵ Öğrenci İşleri Şube Müdürlüğü ayrıca;

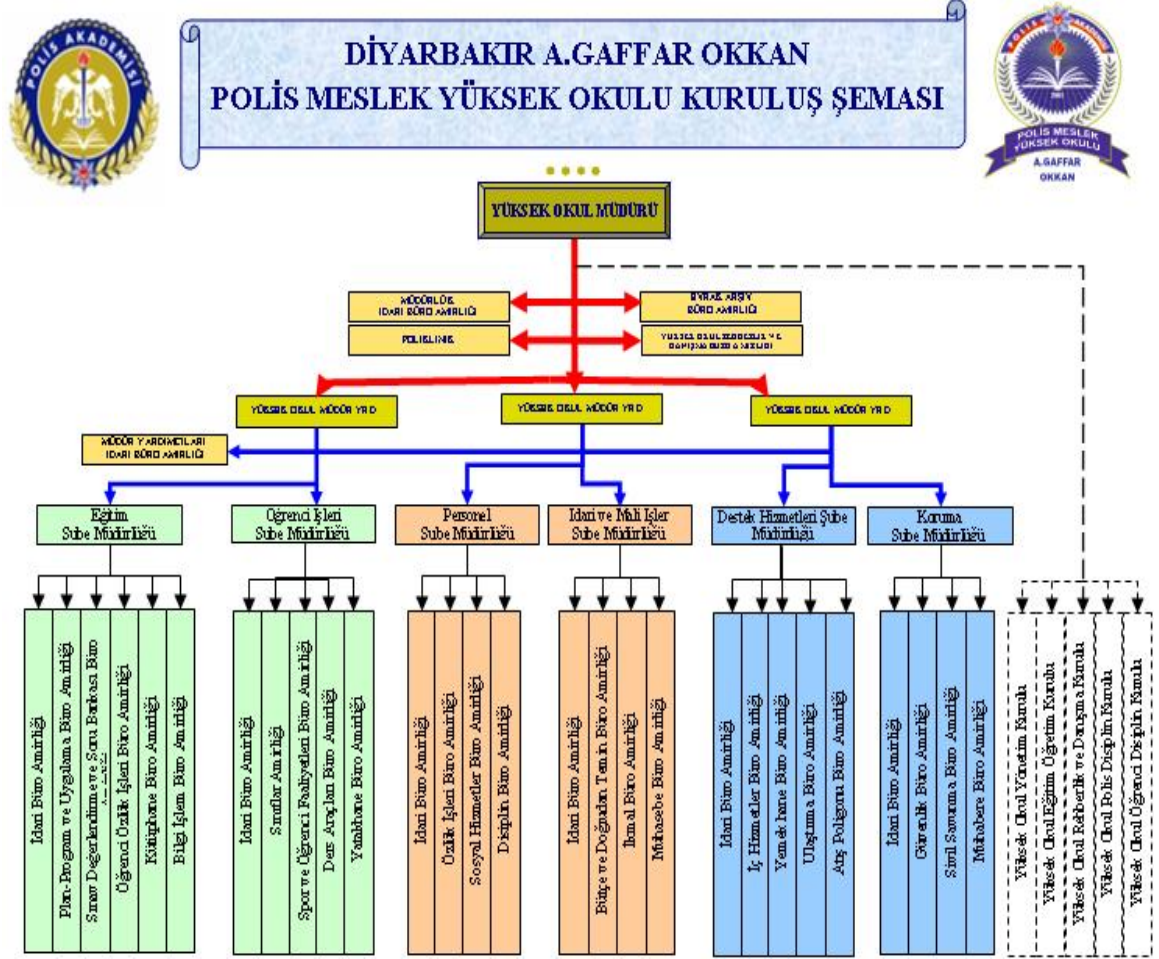
- Öğrencilerin yüksek okul içinde ve dışındaki tutum ve davranışlarını izler,
- Öğrencilerin her türlü müracaatlarıyla ilgilenir,
- Öğrencinin disiplin kurallarına, emir ve talimatlara uygun hareket etmelerini sağlar,
- Öğrencilerin mesleki, fikri ve edebi çalışmalarını değerlendirir, Öğrencilerin boş zamanlarını değerlendirmeleri amacıyla planlama yapar,
- Öğrencileri mesleki beceriler yapabilecek gerekli fiziksel ve zihni yeterliğe ulaştırmak için çeşitli sportif, kültürel ve sosyal faaliyetler organize eder,
- Her türlü araç gereç ve materyalleri sağlar, öğrencilerin ders kitaplarını temin eder,
- Eğitim ve öğretimin verimli bir şekilde sürdürülebilmesi için özel dersane ve laboratuvarları donatır,
- Yardımcı eğitim araçlarını sağlayarak öğrencilerin mesleki bilgilerini artırır, öğrencilerin beden, ruh sağlığını ve moralini yüksek seviyede tutar ve

²³⁴ Polis Akademisi, PMYO Yönetim Birimleri Kuruluş, Görev ve Çalışma Yönetmeliği, Onay Tarihi: 19.04.2005.

²³⁵ Polis Akademisi, PMYO Yönetim Birimleri Kuruluş, Görev ve Çalışma Yönetmeliği, Onay Tarihi: 19.04.2005.

problemleriyle ilgilenir.

Şekil 3: Polis Meslek Yüksek Okullarının Kuruluş Şeması.²³⁶

3. Polis Meslek Yüksek Okulu Yöneticilerinin Özellikleri

Resmi gazetede 09.05.2001 tarihinde yayınlanan 4652 sayılı Polis Yüksek Öğretim Kanunu'nda "Polis meslek yüksek okulu, emniyet teşkilatının 'polis memuru'

²³⁶ Polis Akademisi, PMYO Yönetim Birimleri Kuruluş, Görev Ve Çalışma Yönetmeliği, (Onay Tarihi: 19.04.2005), A. Gaffar Okkan Polis Meslek Yüksek Okulu Ayrıntılı Brifing, Diyarbakır, Haziran 2012, s.3.

ihtiyacını karşılamak üzere ön lisans düzeyinde eğitim-öğretim ve uygulama yapan yüksek öğretim kurumu” haline dönüştürülmüştür. Aynı kanuna göre polis okulları Polis Akademisi’ne bağlı birer meslek yüksek okulu haline getirilmiştir. Polis Akademisi Emniyet Teşkilâtı’nın memur, amir ve yönetici ihtiyacını karşılamak üzere ön lisans, lisansüstü eğitim-öğretim, bilimsel araştırma, yayın ve danışmanlık yapan, bünyesinde fakülte, enstitü ve polis meslek yüksek okulları bulunan bilimsel özerkliğe sahip yüksek öğretim kurumu olarak tanımlanmıştır.²³⁷

Başta müdür ve diğer polis meslek yüksek okulu yöneticileri çok önemli ve kritik bir görev icra etmekte, polis teşkilatının temel unsuru olan polis memurlarını yetiştirmektedirler. Bu nedenle söz konusu görevi yapacakların eğitim, öğretim ve pedagojik formasyon gibi bazı niteliklere sahip olmaları gerekmektedir. Oysa Türkiye’deki polis meslek yüksek okullarına bu kapsamda atanan kişilerin tam manasıyla bu niteliğe sahip olduğu söylenemez. Çünkü emniyet teşkilatında görevli herhangi bir birinci sınıf emniyet müdürü polis meslek yüksek okulu yöneticisi olarak atanabilmektedir. Okul yöneticileri atama ile göreve geldikleri için okul içerisinde bütün yetkilere sahiptirler. Bu durumda atanan kişi okuldaki personel (polis memuru, sıralı polis amirleri, öğretmen emniyet müdürü, kadrolu öğretim görevlisi) tarafından benimsenirse okulda yöneticilik vasfı dışında liderlik vasfı da kazanmış olur. Aksi takdirde lider olarak kabul görmezler.

Genellikle okul yöneticileri atandıkları okullarda iki çeşit güçten istifade ederler. Bunlardan biri kişisel güç diğeri de örgütsel güçtür. Zekâları ve aldıkları eğitimin kendilerine kazandırmış olduğu özellikler liderliğin kişisel yönünü, hiyerarşi içerisinde örgüt tarafından kendilerine verilmiş olan güç ise örgütsel gücü oluşturur.²³⁸

Polis Meslek Yüksek Okulları’nda yöneticilik yapmak sanıldığı kadar kolay değildir. Başlı başına zorlukları olan yöneticilikte esas olan çalışmak değil, maiyetindekileri çalıştırmak ve onlara işi benimsetmektir. Okul yöneticisi, emrinde görev yapan bütün personeli ile bütünleştirebilme kabiliyetine sahip olmalı, herkese kurumsal aidiyet kazandırabilecek becerilere sahip olmalıdır.

²³⁷ Ö. Duman, **A.g.e.**, s.32.

²³⁸ Ö. Duman, **A.g.e.**, s.32.

Fakat birçok polis meslek yüksek okulu yöneticisinin temel şikâyeti, kurumunda çalışanların yeteneklerinden tam anlamıyla yararlanamaması şeklindedir. Polis meslek yüksek okullarında çalışan personelden özellikle öğretmen emniyet müdürü rütbesinde bulunanlar isteyerek bu göreve gelmediklerinden (kadro sıkıntısı sebebiyle zorunlu olarak atandıklarından) bu kişilerde meslek heyecanı ve başarılı olma arzusu yoktur veya yitirilmiştir. Aynı zamanda başarı elde etmek için motivasyonları da bulunmamaktadır. Bu kişilerin iş yaşamında sürekli bir monotonluk ve isteksizlik hâkimdir.²³⁹

Polis meslek yüksek okullarında yönetimi temsil eden polis meslek yüksek okulu müdürü haricindeki diğer yöneticilerin de atanmasında herhangi bir eğiticilik kariyeri veya akademik statü aranmamaktadır. Emniyet Genel Müdürlüğü tarafından objektif bir ölçü konulmadan şark atama sırası gelmiş olan herhangi bir personel bu göreve atanabilmektedir. Bu durum da aynen öğretmen emniyet müdürü rütbesinde olan 2. Sınıf emniyet müdürleri gibi atama ile polis meslek yüksek okullarına gelen diğer personel için de isteksiz çalışma ve görev yapma gibi durumlar ortaya çıkabilmektedir.²⁴⁰

Ayrıca Emniyet Genel Müdürlüğü tarafından rütbeli personel ataması yapılırken personeli yetiştiren okullar da dikkate alınmamaktadır. Personelin polis koleji ve polis akademisi gibi okullarda uzun süreli bir meslek eğitiminden geçmiş olması veya polis meslek yüksek okullarından mezun olduktan sonra komiser yardımcılığı kursu sonrasında rütbe almış olması farklı bir kıstas olarak değerlendirilmemektedir. Bu durum da polis meslek yüksek okullarında her ne kadar yüksek standartlarda eğitim verilmeye çalışılsa da bazı uygulamalarda farklılığa sebebiyet verebilmektedir.

Türkiye'nin batısındaki illerde çok aktif birimler olan Asayiş, Terörle Mücadele, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele gibi şubelerde çalışan personel kendi isteği dışında yani tercih dışı olarak polis meslek yüksek okullarında görevlendirilebilmektedir. Bu durum daha önceden aktif yerlerde çalışmakta olan personel için bir ölçüde kızağa çekilmiş olma psikolojisi oluşturmaktadır. Eğitim kurumlarının “geri hizmet yeri”, bir nevi “cezalandırma yeri” olarak görülmesi, aktif görevden alınan kişilerin eğitim

²³⁹ Nevzat Sönmez, “*Polis Eğitiminde Dikkat Edilmesi Gereken Temel Esaslar*”, **Polis Dergisi**, Yıl- 9, Sayı 34, 2003, s.260.

²⁴⁰ M. Akyüz, **A.g.e.**, s.58.

kurumlarında görevlendirilerek cezalandırılmaları anlayışı, rastgele kişilerin polis meslek yüksek okullarında görevlendirilmeleri üst yönetime küskün kişilerden oluşan okul kadroları oluşturmaktadır.²⁴¹

Eğitimin olmazsa olmazı nitelik ve nicelik açısından yeterli eğitim kadrosuna sahip olmaktır. polis meslek yüksek okullarında bulunan eğitici personel ne kadar nitelikli ise yetiştirilecek olan personel de o derece nitelikli olacaktır. Dolayısıyla Emniyet Teşkilatı da sahip olduğu okul kadroları oranında güçlü ve nitelikli olacaktır; ancak polis meslek yüksek okulları kadrolarının durumu herhangi bir il emniyet müdürlüğü kadrosu ile aynı niteliktedir. Polis meslek yüksek okullarında görevlendirilecek personel de eğitim açısından bir kıstas aranmadan ataması yapılmaktadır. Bu durum polis meslek yüksek okullarının verimliliğini olumsuz olarak etkilemektedir.²⁴²

C. POLİS MESLEK YÜKSEK OKULLARINDA EĞİTİM ÖĞRETİM SÜRECİ

1.Polis Meslek Yüksek Okullarına Giriş

Polis meslek yüksek okullarına başvurular her yıl üniversite sınavlarının ilk kademesi olan Yükseköğretime geçiş sınavı sonuçlarının açıklanmasının ardından Mayıs-Haziran aylarında yapılmaktadır. Lise ve dengi okul mezunu, 18 yaşını doldurmuş ve 26 yaşından gün almamış adaylar polis meslek yüksek okullarına öğrenci adayı olarak başvurabilmektedir.²⁴³

Başvurusu kabul edilmiş olan adaylar; polis meslek yüksek okulları aday

²⁴¹ M. Akyüz, **A.g.e.**, s.58.

²⁴² M. Akyüz, **A.g.e.**, s.58-59.

²⁴³ Polis Akademisi İnternet Sitesi, <http://www.pa.edu.tr>, (Erişim Tarihi:03.07.2012.).

değerlendirme ve seçme kurulları tarafından mülakat sınavına alınırlar. Kurullar; yüksek okul müdürü başkanlığında, eğitimden sorumlu müdür yardımcısı, öğrenci işleri şube müdürü, eğitim şube müdürü, en az iki öğretim elemanı ile birlikte en az 1 doktor ve bir psikologun katılımıyla oluşturulur.²⁴⁴

Başarılı olan adaylar yeterlik ve yarışma sınavı şeklinde sayısal ve sözel olarak düzenlenmiş 100 soruluk teste tabi tutulurlar. Kesin başarı listesi ile sınavı kazanan adayların geçici kayıtları yapılır ve daha sonra bu öğrenciler üç haftalık intibak eğitimine tabi tutulurlar. İntibak eğitimi sürecinde polislik mesleğinin temel kuralları öğretilir. Toplu hareket edebilme alışkanlığı ve yanaşık düzen eğitimi verilir. Bu eğitimdeki temel amaç gerekli vasıflara sahip olmayan, uyum sağlayamayan, disiplin kurallarına uymakta zorlanan adayların elenmesidir. İntibak eğitimi sürecinde ayrıca tüm öğrenci adaylarının kapsamlı bir sağlık kurulu raporu aldırılır. Sağlık problemi olmayan ve intibak eğitimini başarıyla tamamlayan adaylar kesin kayıt yapılarak polis meslek yüksek okulu öğrencisi olurlar.²⁴⁵

2.Polis Meslek Yüksek Okullarında Eğitim-Öğretim

Polis meslek yüksek okullarında eğitim ve öğretim Emniyet Genel Müdürlüğü tarafından hazırlanan ve bakan onayı ile yürürlüğe giren müfredata göre yürütülmektedir. Müfredatta yer almamakla birlikte eğitim için faydalı görülen farklı konularda konferanslar düzenlenmektedir. Programlar; sınıf, laboratuvar ve uygulama çalışmaları ve inceleme gezileri yaptırarak gerçekleştirilmektedir. Uygulama çalışmaları öğretim elemanının gözetiminde sınıf, laboratuvar, ilgili birim, örnek karakol veya özel dersanelerde yaptırılmaktadır.

Polis Meslek Yüksek Okulları'nda öğrencilere yaptırılacak her türlü eğitim ve öğretim etkinliğinde öğrencilerin mesleki davranış alışkanlıkları kazanmaları esastır.

²⁴⁴ Polis Meslek Yüksek Okulları Giriş Yönetmeliği, Resmi Gazete Sayısı: 26879, Resmi Gazete Yayın Tarihi: 17.5.2008.

²⁴⁵ Yılmaz Denктаş, **A.g.e.**, s. 38.

Yüksek okulda öğretim süresi sınıf geçme esası ile iki öğretim yılı olup öğrenimlerini tamamlayamayanlara bir öğretim yılı ek süre tanınır. Her öğretim yılı iki dönem, her dönem ise en az 14 haftadan oluşur.

Yüksek okulda haftada en çok 30 saat ders yapılır. Dersler öğleden önce 4, öğleden sonra 2 saat olmak üzere günlük 6 saattir. Çarşamba ve cuma günleri öğleden sonra ve hafta sonları ders yapılmaz. Ders süresi 45 dakika olup, her ders arasında 15 dakika dinlenme süresi verilir.

Ertesi gün ders yapılacaksa akşamları en az bir ders saati etüt yapılır. Öğrenciler yüksek okula yatılı olarak devam etmek zorundadırlar. Bir öğretim yılında mazeretsiz olarak 20 ders günü veya 120 ders saatinden fazla eğitim ve öğretime katılmayanlar ile kabul edilebilir mazereti olsa bile bir öğretim yılında eğitim öğretim yapılan tüm ders saatlerinin 1/3'ünü aşan sürede öğrenime devam imkânı bulamayanlar başarısız sayılırlar. Yüksek okulda sınavlar; ara sınavları, yılsonu sınavı, bütünleme ve mazeret sınavlarından oluşur. Sınavlar yazılı, test, uygulamalı, ödev veya sözlü şeklinde yapılabilir. Bir günde en çok iki dersin sınavı yapılabilir. Sınavlar 100 tam not üzerinden değerlendirilir ve kesirli notlar en yakın tam nota dönüştürülür. Bir ders için her yarıyıldan en az bir ara sınavı ile bir yılsonu sınavı yapılır. Başarı notu ara sınav notlarının toplamının ara sınav sayısına bölümünden elde edilen puanın %40 ile yılsonu sınavında alınan notun %60'ı toplanarak elde edilir. Herhangi bir dersten başarılı olmak için bu şekilde hesaplanan notun ve dönem sonu sınav notunun en az 60 olması gerekir. Yılsonu sınavında 60'ın altına düşen öğrenciler bütünleme sınavında en az 70 puan almak zorundadır. Yüksek okulda verilen derslerin sınavında 100-85 arası not pekiyi, 84-70 arası not iyi, 69-60 arası not orta, 59-0 arası zayıf not olarak değerlendirilir. Ders başarı notlarının toplamının ders sayısına bölümünün %80'i ile disiplin notunun %20 sinin toplamı mezuniyet başarı derecesini gösterir.²⁴⁶

Yıl içi eğitimleri ile uygulamalı eğitimlerini başarıyla bitirerek ikinci sınıfa geçmeye hak kazanan öğrenciler; yaz tatilinde, gerçek polislik uygulamalarını yerinde görmek, gözlem yapmak ve deneyim kazanmak amacıyla, Emniyet Genel Müdürlüğü'nün uygun göreceği il ve ilçelerde, bir ay süreyle "Uygulamalı Mesleki

²⁴⁶ Polis Meslek Yüksek Okulları Eğitim-Öğretim Yönetmeliği, Resmi Gazete Sayısı: 26970, Resmi Gazete Yayın Tarihi: 17.8.2008.

Eğitime" tabi tutulmaktadır. Birinci yılını tamamlayan öğrencilere Akademi tarafından belirlenen takvime göre yaz ayında staj eğitimi yaptırılır. Staj eğitimi dışında kalan günler yaz tatili sayılır. Yüksekokulu başarı ile tamamlayan öğrencilere Polis Meslek Yüksek Okulu ön lisans diploması verilerek durumlarına uygun kadrolara atanırlar. Yüksekokulu ilk 10 başarı derecesinde bitiren öğrencilere Emniyet Genel Müdürlüğü'nce belirlenen kadrolar çerçevesinde istediği kadroya aday Polis Memuru olarak gitme fırsatı sunulur.²⁴⁷

3. Polis Meslek Yüksek Okullarında Okutulan Dersler

İki eğitim-öğretim yılında yirmi iki farklı ders verilmektedir. Bu derslerden bir kısmı ya sadece birinci sınıfta ya da sadece ikinci sınıfta verilmekte, bazıları ise hem birinci sınıfta hem de ikinci sınıfta verilmektedir. Birinci sınıfta on altı, ikinci sınıfta ise on beş ders görölmektedir. "Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi", "Yabancı Dil", "Ceza Hukuku", İnsan Hakları Kamu Hürriyetleri", "Beden Eğitimi-Yakın Savunma", "Silah Bilgisi ve Atış", "Polisin Görev ve Yetkileri-Meslek Etiği" ve "Ceza Muhakemesi Hukuku" dersleri ise iki yıl boyunca verilmektedir.²⁴⁸

Polis Meslek Yüksek Okulunda üç ana ders grubu bulunmaktadır.²⁴⁹Bunlar;

- **Mesleki ve Fiziksel Uygulamalara Yönelik Olan Dersler:** Silah bilgisi ve atış, polis savunma taktikleri, polisliğe giriş, beden eğitimi, mesleki yazışma, mesleki yabancı dil vb. dersler,
- **Mevzuat Dersleri:** Hukuk başlangıcı, ceza hukuku, disiplin hukuku, devlet güvenliği, adli soruşturma vb. dersler,
- **Her Yüksekokulda Standart olarak okutulan dersler:** Türk Dili,

²⁴⁷ Polis Meslek Yüksek Okulları Eğitim-Öğretim Yönetmeliği, Resmi Gazete Sayısı: 26970, Resmi Gazete Yayın Tarihi: 17.8.2008.

²⁴⁸ Çalışal, Ozan, **A.g.e.**, s. 27.

²⁴⁹ A. Gaffar Okkan Polis Meslek Yüksek Okulu, Ayrıntılı Brifing, Diyarbakır, Haziran 2012, s.14.

Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi, Yabancı Dil vb. derslerdir.

Tablo 1: 2011–2012 Eğitim-Öğretim Döneminde 1. Sınıflarda Okutulan Dersler

1.SINIF GÜZ DÖNEMİ			
	Ders Adı	Ders Saati	Akts Kredisi
1	Polisliğe Giriş	2	2
2	Ceza Hukuku	3	3
3	Hukuk Başlangıcı	2	3
4	Silah Bilgisi	3	4
5	Polis Savunma Taktikleri	4	4
6	Beden Eğitimi	2	2
7	Disiplin Hukuku	2	3
8	Bilgisayar	2	3
9	Atatürk İlkeleri Ve İnkılâp Tarihi	2	2
10	Türk Dili	2	2
11	Devletin Yapısı Ve Nitelikleri	2	2
1.SINIF BAHAR DÖNEMİ			
1	Polisin Görev Ve Yetkileri	3	3
2	Ceza Muhakemesi Hukuku	3	3
3	Mesleki Yazışma	2	2
4	Silah Bilgisi Ve Atış	3	5
5	Polis Savunma Taktikleri	4	5
6	Beden Eğitimi	2	2
7	Önleyici Polis Hizmetleri	2	3
8	İngilizce	2	3
9	Atatürk İlkeleri Ve İnkılâp Tarihi	2	2
10	Türk Dili	2	2
11	Rehberlik Uygulamaları	1	0

Polis Meslek Yüksek Okulunda 2011-2012 Eğitim Öğretim yılında birinci ve ikinci sınıflarında okutulan dersler tablo olarak sunulmuştur.²⁵⁰

²⁵⁰ A. Gaffar Okkan Polis Meslek Yüksek Okulu, Ayrıntılı Brifing, Diyarbakır, Haziran 2012, s.14.

Tablo 2: 2011–2012 Eğitim-Öğretim Döneminde 2. Sınıflarda Okutulan Dersler

2.SINIF GÜZ DÖNEMİ			
Sıra no	Ders adı	Ders saati	Akts kredisi
1	İnsan Hakları	2	3
2	Davranış Bilimleri	2	3
3	Olay Yeri Koruma Ve Kriminalistik	3	4
4	Silah Bilgisi Ve Atış	4	5
5	Polis Savunma Taktikleri	4	5
6	Beden Eğitimi	2	2
7	Adli Soruşturma Ve Yazışma	2	2
8	İngilizce	2	2
9	Temel Trafik Bilgisi	2	2
10	Mesleki Uygulamalar	2	2
11	Rehberlik Uygulamaları	1	0
2.SINIF BAHAR DÖNEMİ			
1	Devlet Güvenliği	2	3
2	Toplum Psikolojisi	2	2
3	Halkla İlişkiler Ve İletişim	2	3
4	Silah Bilgisi Ve Atış	4	5
5	Polis Savunma Taktikleri	4	5
6	Beden Eğitimi	2	2
7	Bilgisayar Ve Yazışma	2	2
8	Mesleki İngilizce	2	2
9	İlk Yardım Bilgisi	2	2
10	Okul-Kadro Uygulamaları	2	2
11	Polis Etiği	2	2

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM:

POLİS MESLEK YÜKSEK OKULU ÖĞRENCİLERİNİN OKUL YÖNETİM ALGISI ÜZERİNE BİR ALAN ARAŞTIRMASI

Çalışmanın bu bölümünde Polis Meslek Yüksek Okulu öğrencilerinin okul yönetimi algılarını ölçmeye yönelik olarak yürütülen bir alan araştırması ve bu araştırmadan elde edilen bulgulara yer verilecektir.

A. ARAŞTIRMA HAKKINDA GENEL BİLGİLER

1. Diyarbakır A. Gaffar Okkan Polis Meslek Yüksek Okulu Hakkında Temel Bilgiler

A.Gaffar Okkan Polis Meslek Yüksek Okulu 04.06.1990 tarihinde Diyarbakır Polis Okulu Müdürlüğü olarak şehir merkezinde bulunan kampüsünde eğitim ve öğretime başlamıştır. Diyarbakır Emniyet Müdürü Ali Gaffar Okkan' ın 24 ocak 2001 tarihli terör eylemi ile şehit edilmesinden sonra İçişleri Bakanlığının 30.01.2001 tarihli onayı ile okulun adı "A.Gaffar Okkan Polis Okulu Müdürlüğü" olarak değiştirilmiştir. 4652 sayılı Polis Yüksek Öğretim Kanunundaki polis okullarının polis meslek yüksek okullarına dönüştürülmesine dair değişiklik sonrası 2001/2999 sayılı Bakanlar Kurulu kararı ve 11.10.2001 tarihli İçişleri Bakanı onayı ile okulun adı "A. Gaffar Okkan Polis Meslek Yüksek Okulu Müdürlüğü" olarak değiştirilmiştir. Halen Silvan yolu 12. kilometresinde bulunan yeni okul kampusunda 886 öğrenci ile eğitim-öğretim

faaliyetlerine devam etmektedir.²⁵¹

Okulda 29' u polis meslek yüksek okulu müdüründen komiser yardımcısına kadar çeşitli rütbelerde yönetici personel olmak üzere, 80 polis memuru, 44 teknisyen yardımcısı, 1 psikolog, 1 hemşire, 4 öğretim görevlisi emniyet müdürü, 4 okutman olarak toplam 164 personel bulunmaktadır. Ayrıca eğitim- öğretim faaliyetleri 34 kurum içinden, 13 öğretim görevlisi Dicle Üniversitesinden ve 20 öğretim görevlisi Diyarbakır Emniyet Müdürlüğü'nden olmak üzere çoğunluğu akademik kariyerli toplam 67 öğretim görevlisi tarafından yerine getirilmektedir. Okulda eğitim-öğretim faaliyeti dönemlik dersler şeklinde yapılmakta ve ders müfredatında olmayan konularla ilgili olarak ders dışı eğitim faaliyetleri olarak çeşitli kurs ve etkinlikler düzenlenmekte bunun yanında güncel ve her öğrenciyi ilgilendireceği değerlendirilen konularda konferans ve seminerler düzenlenmektedir.²⁵²

2. Araştırmanın Problemi

Polis meslek yüksek okulları 09.05.2001 tarihinde Resmi Gazetede yayımlanan 4652 sayılı kanunla kurulmuştur. Bu kanunda polis meslek yüksek okullarının kuruluş amacı polis teşkilatına memur yetiştirmek olarak belirtilmiştir. Türk Polis Teşkilatının polis kaynağı büyük ölçüde polis meslek yüksek okullarıdır. Polis memuru yetiştiren iki farklı eğitim kurumu olarak ülkemizde 28 adet polis meslek yüksek okulu (PMYO), 9 adet polis meslek eğitim merkezi (POMEM) olduğuna göre teşkilatın polis memuru kaynağı çoğunlukla polis meslek yüksek okulları olmaktadır.

Polis meslek yüksek okullarından mezun olup, polis teşkilatına katılan polis memurları vatandaşlarla doğrudan muhatap olmaktadır. Günün her anı ve hemen her konuda vatandaşlarla bire bir ilişki içerisinde olan polis memurlarının hizmet

²⁵¹ A. Gaffar Okkan Polis Meslek Yüksek Okulu Ayrıntılı Brifing, Diyarbakır, Haziran 2012, s.4.

²⁵² A. Gaffar Okkan Polis Meslek Yüksek Okulu Ayrıntılı Brifing, Diyarbakır, Haziran 2012, s.32-37.

sürecindeki tutum ve davranışları Polis meslek yüksek okullarında aldıkları eğitim ve öğretim düzeyi ile doğrudan ilişkilidir. Polis meslek yüksek okullarındaki eğitim-öğretimin niteliği ne kadar fazla ise oradan mezun olup teşkilata dâhil olan polis memurlarının vatandaşlara yaklaşımı da o ölçüde iyi olur.

Bu nedenle polis teşkilatının esas memur kaynağını oluşturan polis meslek yüksek okullarının çağa uygun eğitim ve öğretim verebilmesi, çağın teknolojilerini eğitim ve öğretim sürecinde kullanabilmesi ve güvenlik hizmetlerinden yararlanacak tüm tarafların etkin, verimli ve memnuniyet düzeyi yüksek bir kamu hizmeti ile buluşabilmesi için polis meslek yüksek okullarının yönetim kadrosuna büyük görev düşmektedir. Çağımızdaki baş döndürücü gelişme ve değişimlere ayak uyduramayan özellikle yönetici konumundaki personel, hızla geride kalarak eğitim sistemindeki gelişmelere engel bir şekilde çalışmalarını sürdürecekler ve polis teşkilatının hizmet kalitesinin düşmesine doğrudan katkı sağlayacaklardır.

Yukarıda tanımlandığı şekliyle bir eğitim ve öğretim anlayışı çerçevesinde polis memuru yetiştirmek amacıyla kurulan polis meslek yüksek okulları zaman zaman bu işlevlerini yerine getiremedikleri gerekçesiyle doğrudan veya dolaylı olarak eleştirilmektedir. Aslında bu eleştirilerin büyük kısmı memurların vatandaşla yaşadıkları olumsuz ilişkilerden kaynaklanmaktadır. Özellikle olumsuz eleştiriler Polis meslek yüksek okullarına da bir şekilde yansımaktadır.

Polis memurlarının eğitiminde en büyük yere sahip olan polis meslek yüksek okullarında verilen eğitimin niteliği de çoğu zaman hem polis teşkilatı içerisinde hem de polis teşkilatının hizmet sunduğu geniş halk kitlesi tarafından beğenilmemekte ve polis meslek yüksek okullarında etkili bir eğitim verilmediği dile getirilmektedir. Bu durumda polis meslek yüksek okullarında özellikle yönetici kadrosunda görev yapan personelin hem kişisel gelişim açısından, hem de sosyal, psikolojik, teknolojik, örgüt yönetimi teknikleri, liderlik açılarından kendilerini geliştirmeleri gerekmektedir. Polis Meslek Yüksek Okulları'nın yönetim kadrosunda bulunan personelin kendisinden beklenen hizmeti sergilememesi profesyonel rol tanımlarına uygun tutum ve davranışları ortaya koyamaması büyük bir problem olarak görülmektedir.

Kısaca belirtilen bu bilgiler çerçevesinde bu çalışmada Polis meslek yüksek

okullarının polis memuru yetiştirmedeki rolü, yeterli hizmet verip veremedikleri, öğrenilmeye çalışılacaktır. Ayrıca bu okullarda eğitim-öğretim hizmeti alan öğrencilerin okul yönetimine dair düşüncelerinin belirlenmesi de amaçlanmaktadır.

3. Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın genel amacı, yürütülecek bir alan araştırması ile A. Gaffar Okkan Polis Meslek Yüksek Okulu'nda öğrenimine devam eden öğrencilerden bazı veriler elde etmek ve bu verilerden yararlanarak özelden Diyarbakır genelde ise Türkiye'deki polis meslek yüksek okullarının mevcut yönetim sisteminin öğrenciler tarafından nasıl algılandığını ortaya koymaktır.

Bu genel amaç çerçevesinde, kamu hizmetinin alıcısı olarak değerlendirilen öğrencilerin polis meslek yüksek okullarının mevcut yönetim sistemlerinin etkinliği ve hizmet anlayışı ile ilgili olumlu ve olumsuz düşünceleri belirlenmeye çalışılmıştır.

Anket verilerinden elde edilen bulgularla; polis meslek yüksek okullarının mevcut yönetim yapısı ve olumlu olarak tespit edilen özellikleri ortaya çıkarılarak bu uygulamaların daha belirgin bir şekilde görülmeleri sağlanacaktır. Ayrıca olumsuz olarak tespit edilen yönleri belirlemek suretiyle kötü uygulamaların ortadan kaldırılması ve mevcut yönetim sistemlerinin etkinliğini artırmaya yönelik yeni önerilerin oluşturulması amaçlanmaktadır.

Bu çalışmanın amaçlarından biri de polis meslek yüksek okullarında eğitim-öğretim kalitesinin artırılarak nitelikli polis memurlarının yetiştirilmesi ve böylece ülkemiz iç güvenliğinde en önemli kurum olan Türk Polis Teşkilatı'nın sunduğu hizmet kalitesinin iyileştirilmesine katkıda bulunulmasıdır.

4. Araştırmanın Önemi

İlgili olan yazın incelendiğinde daha önce de polis meslek yüksek okulları veya polis meslek eğitim merkezlerinin biri veya birkaçını kapsayan benzer çalışmaların yapıldığı görülmektedir. Ancak bu çalışmaların çoğu öğrencileri konu alınmıştır. Bazı çalışmalar da eğitim müfredatı incelenmiştir. Ayrıca polis teşkilatı içerisinde görev yapan personeli konu alıp, yapılan hizmetlerden, stres durumlarına kadar farklı konularda birçok çalışma vardır. Ancak Emniyet Teşkilatı eğitim kurumları yöneticilerini çalışmanın odağına alan buna benzer çalışma sayısı çok değildir. Bu çalışma ile bu alandaki eksikliğin giderilmesine katkı sağlanması hedeflenmektedir.

Dünya genelinde olduğu gibi Türk Polis Teşkilatının eğitim sisteminde de gelişmeler ve değişimler meydana gelmektedir. Cumhuriyetin ilk yıllarında polis memurları askerliğini jandarma olarak yapan kişiler arasından doğrudan seçilmekteydi. Daha sonraları polis memuru olarak görev yapacak olan personel göreve başlamadan önce meslek eğitim verilmiş, bu eğitimde süre önce altı ay olarak belirlenmiş daha sonra sekiz aya çıkarılmıştır. Günümüzde ise polis memurlarının meslek öncesi eğitimi standart ön lisans eğitimi olarak belirlenmiştir. Bu kapsamda iki yıl süreli meslek eğitimi veren polis meslek yüksek okulları açılmıştır.

Polis meslek eğitiminde gerek süre gerekse kurum bazında meydana gelen bu değişme tek başına yeterli değildir. Bu değişime ek olarak kendilerini iyi yetiştirmiş yöneticilere ihtiyaç bulunmaktadır. Ancak bu şekilde çağın gereklerine uygun eğitim verilebilir ve polis memuru yetiştirilebilir. Hem öğrencilerin hem de polis meslek yüksek okullarındaki öğrencilerin kendini geliştirmesi yönetimin yakın ilgi ve desteğine bağlıdır.

Bu çalışma ile polis eğitim sisteminin içerisinde büyük önem taşıyan yönetim kadrosunun niteliği ve yönetimin hizmet anlayışının iç hizmet alıcısı olarak polis meslek yüksek okulu öğrencileri tarafından nasıl algılandığının görülmesi amaçlanmaktadır.

4. Araştırmanın Varsayımları

Bu çalışmaya başlarken ve anket soruları hazırlanırken, aşağıdaki varsayımlar temel alınmıştır:

- a. Polis meslek yüksek okulu Yöneticileri öğrencilerin sorunlarıyla ilgilenirler.
- b. Polis meslek yüksek okulu öğrencileri okul yöneticilerine güven duyarlar.
- c. Polis meslek yüksek okulu müfredatı öğrencilerin gelişimini sağlayacak şekilde hazırlanmıştır.
- d. Polis meslek yüksek okulu yönetim sistemi polis teşkilatının ilk kademe personeli olan polis memurlarının mesleki bilgi ve beceri açısından nitelikli personel olarak yetiştirilmelerinde yeterli derecede etkin olamamaktadır.
- e. Polis meslek yüksek okulu yönetiminin aşırı merkeziyetçi olması, hiyerarşi ve kırtasiyeciliği önemsemesi gibi nedenler öğrencilerde okul yönetim algısının olumsuz olmasına yol açmaktadır.

6. Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu tez çalışmasında aşağıdaki sınırlılıklar esas alınmıştır.

1. Bu çalışma Diyarbakır ilinde bulunan Ali Gaffar Okkan Polis Meslek Yüksek Okulu personeli ve öğrencileri ile sınırlıdır.
2. Bu çalışmada ele alınacak olan psikolojik değişkenler, uygulanacak ölçüm araçlarının güvenilirlik ve geçerlik boyutları ile sınırlıdır.

3. Sosyal bilimler alanında yapılan çalışmaların tamamen deneyselliğe oturtulamamasından kaynaklanan sınırlılık, bu çalışma için de geçerlidir.

4. Bu çalışma 2011-2012 Eğitim-öğretim yılı esas alınarak yapılmaktadır.

7. Araştırmanın Yöntemi

7.1. Araştırma Modeli

Polis meslek yüksek okulu öğrencileri ve polis meslek yüksek okulu yönetim sistemine dair daha önce yapılmış çalışma olup olmadığı araştırılmıştır. Bu araştırmayı yaparken YÖK tez merkezine üye olunarak, “Emniyet Teşkilatı”, “polis meslek yüksek okulu”, “polis meslek eğitim merkezi”, “polis ve güvenlik hizmetleri” vb. konularıyla ilgili doksan adetten fazla Yüksek lisans ve doktora çalışması temin edilerek incelenmiştir. Konuyla ilgili geniş bir yazın taraması yapılarak, yerli ve yabancı kaynaklara ulaşılarak konu kavramsal boyutta tartışılmıştır. Polis meslek yüksek okulu kütüphanesi, Polis Akademisi kütüphanesi, EGM kütüphanelerinde kaynak tarama ve temin etme çalışması yapılmıştır. Ayrıca internet kanalıyla sipariş verilerek farklı yayınevlerinden çalışmayla ilgili çeşitli kaynak kitaplar temin edilmiştir.

Tez önerisi hazırlanıp onay alınarak çalışmaya başlanmıştır. Sadece kavramsal ve kuramsal çerçevenin çalışma için yeterli olmadığı belirlenmesi üzerine teorik çalışmaya ek olarak anket çalışmasının da yapılması faydalı görülmüş ve çalışmaya başlanmıştır.

Anket çalışmasında soruların hazırlanması için internette inceleme yapılmıştır. Bu inceleme neticesinde Milli Eğitim Bakanlığının “mebk12.meb.gov.tr ve www.mebarsiv.com”, internet sitelerinin yanında, “www.belgeler.com”, “www.anketix.com”, “www.egitimhane.com”, “www.ilketkinlik.com” ve “www.ogretmensitesi.info” internet sitelerinde geniş çaplı araştırma yapılarak çalışmada kullanılacak olan anket

soruları bu araştırmalarda yer alan sorular yardımıyla hazırlanmıştır. Ayrıca 20 kişilik bir denek grubuyla yönetim algısı üzerine mülakat yapılmış, mülakat sonucunda elde edilen veriler de anket sorularının hazırlanmasında kullanılmıştır. Ortaya ıkarılan anket çalışması ölçme değerlendirme uzmanlarının görüşüne sunulurak son halini almıştır. 62 kişilik bir gruba geçerlilik-güvenilirlik testi uygulanmıştır. Anket alışması öğrencilerin A. Gaffar Okkan Polis Meslek Yüksek Okulu yönetim sistemini;

- İdari Hizmetler Yönetimi,
- Eğitim Hizmetleri Yönetimi,
- Sosyal Hizmetler Yönetimi,

Yönleriyle nasıl algılandıklarına ilişkin mevcut durumu ortaya çıkarmaya yönelik olarak yapılmıştır. Bu alışma tanımlayıcı /betimleyici bir çalışmadır ve ankete öğrencilerin hemen hepsi (%96,16)'sı katıldığı için istatistiksel bir yöntem/paket program kullanma gereği duyulmamıştır. Veriler Microsoft Office uygulamalarından Excel'de tablolaştırılmış ve yorumlanmıştır.

7.2. Araştırmanın Evren ve Örneklemi

Çalışmanın amaç ve sınırlılıklar başlıklarında da belirtildiği üzere, alan araştırması A. Gaffar Okkan Polis Meslek Yüksek Okulu öğrencilerinin okul yönetim sistemine dair algılarının belirlenmesi amacıyla hazırlanmıştır.

Bu çerçevede alan araştırmasının kapsamı Diyarbakır A. Gaffar Okkan Polis Meslek Yüksek Okulu öğrencileri ile sınırlandırılmıştır. Araştırmada A. Gaffar Okkan Polis Meslek Yüksek Okulu öğrencilerinin tamamı ile anket çalışması yapılmıştır. Bu çerçevede 887 öğrenciye anket formu gönderilmış, 853 tanesinden yanıt alınmıştır.

7.3. Veriler ve Toplanması

Tez çalışmasında polis meslek yüksek okulu öğrencilerinin sosyal ve ailevi durumlarını ortaya koymak için ön çalışma yapılmıştır. Bu ön çalışma sonrasında polis meslek yüksek okulu öğrencilerinin sosyal ve ailevi durumu belirlenmiştir. Öğrencilerin sosyal ve demografik durumları öğrencilerin algılarını etkileyen etmenler hakkında bilgi sahibi olmamızı sağlayacaktır. Kısaca öğrencilere bir şey sormadan önce onları tanımamızı sağlayacaktır. Öğrencileri tanımamız çalışmanın ana teması “Polis meslek yüksek okulu öğrencilerinin okulu yönetim sistemine algısı” olan anket sonuçlarını değerlendirmeye yardımcı unsur olarak çalışmaya fayda sağlayacaktır.

Araştırmada öğrencilerin A.Gaffar Okkan Polis Meslek Yüksek Okulu yönetim sistemini; “İdari Hizmetler Yönetimi”, ”Eğitim Hizmetleri Yönetimi”, “Sosyal Hizmetler Yönetimi”, alanlarında mevcut durumu ortaya çıkarmaya yönelik anket verileri analiz edilmiştir.

8. Alan Araştırması Çerçevesinde Anketin Uygulanması

Konuyla ilgili daha önce yapılmış benzer nitelikte anket çalışmaları incelenmiş eğitim bilimcisi, yönetim bilimcisi ve ölçme değerlendirme uzmanlarının da görüş ve katkıları alınarak, A.Gaffar Okkan Polis Meslek Yüksek Okulu öğrencilerinin yönetim hakkında düşüncelerini ölçen bilimsel nitelikte anket soruları derlenerek güvenilirlik ve geçerlilik testine uygulanmak üzere hazır hale getirilmiştir. Ayrıca anket soruları üzerinde 20 öğrenci ile mülakat yapılarak soruların yerindeliği belirlenmiştir. Hazırlanan anket formu, “*on-lineanket.gen.tr*” internet sitesine yüklenmiş ve ardından ön ankete (test anketi) katılacak kişiler rastgele belirlenmiştir.

Anket tüm öğrencilere uygulamadan önce deneme amaçlı olarak 10 - 20 Nisan 2012 tarihleri arasında 62 kişinin katılımıyla bir pilot çalışma yapılmıştır. Yapılmış olan

pilot anket çalışması verileri esas alınıp SPSS istatistik programı kullanılarak anket sorularına geçerlilik testi uygulanmıştır. Test sonucunda 10'ar sorudan oluşan üç bölüm ayrı ayrı test edilmiş ve geçerlilik oranı her bir bölüm için %80 ve daha yüksek bir oranda olduğu görülmüştür. Daha sonra aynı sorular üzerine SPSS programı uygulamalarından olan faktör analizi testi uygulaması yapılmıştır. Üç bölümden toplam 10 sorunun faktör analizi değerlerini saptırdığı görülerek 1. Bölümden 3 (5,6 ve 9. sorular), 2. Bölümden 4 (12, 14, 18 ve 19. sorular), 3. Bölümden 3 (22, 26 ve 30. sorular), toplamda 10 soru anket formundan çıkarılmıştır. Faktör analizi yapıldıktan sonra anket tekrar gözden geçirilerek alan uzman görüşü alınmış ve gerekli düzeltmeler yapıldıktan sonra ankete son şekli verilmiştir.

Anket iki ana bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde A.Gaffar Okkan Polis Meslek Yüksek Okulu öğrencilerinin sosyal ve demografik özelliklerini tespit etmeye yönelik 9 soruya yer verilmiştir.

İkinci bölümde ise A.Gaffar Okkan Polis Meslek Yüksek Okulu öğrencilerinin Okul yönetim sistemini; idari hizmetler yönetimi, eğitim hizmetleri yönetimi, sosyal hizmetler yönetimi, alanlarında ölçmeye yönelik olarak toplam 20 soru belirlenmiştir.

İkinci bölümün son sorusu “Farklı görüş ve önerileriniz varsa lütfen yazınız:” şeklinde ucu açık olarak planlanmış, anket soruları arasında yer verilmeyen ancak ankete katılan öğrencilerin belirtmek istedikleri hususlara yer verebilmelerine imkân sağlanmıştır. Bu sorunun yanıtlanmasından elde edilen farklı verilerin çalışmamıza ayrı bir katkı sağlayacağı düşünülmüştür.

Katılımcılardan her bir önermenin tanımladığı faktörlerin yeterlilik durumunu belirtmeleri beklenmiştir. Yeterlilik görüşleri “Kesinlikle Katılıyorum (5), Katılıyorum (4), Kararsızım (3), Katılmıyorum (2) ve Kesinlikle Katılmıyorum (1)” olmak üzere 5 değişik derecelendirmede ele alınmıştır. Ayrıca bir önermeye cevap vermeyenlerin o önermesi “Yanıt Yok” şeklinde değerlendirilmiş, bir önermeye birden fazla cevap verenin o önermesi “Geçersiz” sayılmıştır.

Anket verileri incelendiğinde bazı sorulara farklı sayıda katılımcının cevap verdiği görülmüştür. “1. soruya 853, 2. 6. ve 7. sorulara 856, 3. ve 4. sorulara 854, 5.

soruya 865, 8. soruya 861, 9. soruya 867 ve 10. ile 30. soru arasında bulunan sorulara 853 kişi cevap vermiştir”. Ankete katılanların her soruyu cevaplama zorunda olmadıkları ve kendi iradeleri ile ve başkasının müdahaleleri olmadan soruları cevapladıkları için tüm soruları cevaplamış olan 853 kişi ankete katılan kişi sayısı olarak ele alınmıştır. Katılan kişi sayısının farklı olduğu bölüm anketin birinci bölümü olan “Polis Meslek Yüksek Okulu öğrencilerinin Sosyal ve Demografik özellikleri” kısmında olduğu için çalışmanın amacı üzerinde fazla bir etkisi bulunmamaktadır. Bu durumu da dikkate alarak çalışmamıza katılan kişi sayısı olarak anketin tüm sorularını cevaplamış olan 853 kişi katılımcı sayısı olarak değerlendirilecektir. 1-10 Mayıs 2012 tarihleri arasında 887 kişiden oluşan PMYO öğrencileri ankete atılımları hususunda teşvik edilmiş ve öğrencilerin % 96.16’ sı (854 öğrenci) anket çalışmasına ilgi göstermiştir. Anket çalışması sonucu elde edilen bulgular izleyen sayfalarda ayrıntılı olarak verilmiştir.

B. ARAŞTIRMA BULGULARININ ÇÖZÜMÜ VE YORUMLANMASI

Soruların isteneni ölçüp ölçmediğini anlamak için 10 - 20 Nisan 2012 tarihleri arasında 62 öğrencinin e-mail adreslerine anket soruları gönderilerek bir pilot çalışma yapılmıştır. 52 kişinin cevaplama ile elde edilen sonuçlar, SPSS programında gerçekleştirilen testler sonrasında hazırlanan anketin geçerli ve güvenilir bir anket olduğunu göstermiştir. Bunun üzerine 1 -10 Mayıs 2012 tarihleri arasında 887 kişiden oluşan PMYO öğrencileri ankete katılım konusunda teşvik edilmiş ve ankete öğrencilerin %96.16'sı (854 kişi) ilgi göstermiştir. Elde edilen bulgular izleyen sayfalarda ayrıntılı olarak verilmiştir.

1. PMYO Öğrencilerinin Sosyal ve Demografik Özellikleri İle İlgili Bulgular

Tablo 3-Ankete Katılanların Cinsiyet Dağılımı

Cinsiyet	Sayı	Yüzde
Kadın	5	0,59%
Erkek	848	99,41%
TOPLAM	853	100,00%

Ankete katılanların tamamına yakını erkektir. Aslında Diyarbakır Ali Gaffar Okkan Polis Meslek Yüksek Okulunda bulunan öğrencilerin tamamı erkektir ve okulda bayan öğrenci bulunmamaktadır. Cinsiyetini kadın olarak tanımlayan 5 kişinin soruyu yanlış anladıklarından yanlış seçeneği işaretledikleri veya başka nedenlerle yanlış seçeneği işaretledikleri tahmin edilmektedir.

Tablo 4-Ankete Katılanların Yaş Dağılımı

Yaş Aralığı	Sayı	Yüzde
16-18	4	0,47%
18-22	524	61,43%
22-24	325	38,10%
TOPLAM	853	100,00%

Polis Meslek Yüksek Okulları Giriş Yönetmeliğinde bulunan “Sınavın yapıldığı yılın Ekim ayının ilk günü itibarıyla askerliğini yapmayan erkekler ile bayan adaylar için 18 yaşını tamamlamış ve 24 yaşından gün almamış olmak, askerlik hizmetini yapmış erkek adaylar için ise 26 yaşından gün almamış olmak.” ifadesi ile öğrencilerin yaş sınırları belirlenmiştir.²⁵³ Bu sebeple yaşı 16'dan aşağı olanlar ile 26'dan yukarı olanlar ankete dâhil edilmemiştir. Tablo 2'de görüldüğü gibi, ankete katılan öğrencilerin neredeyse tamamı olan %99.18'i 18 ile 26 yaş arasındadır.

²⁵³ Polis Meslek Yüksek Okulları Giriş Yönetmeliği, Yayınlandığı Resmi Gazete Tarihi: 17.05.2008

Tablo 5-Ankete Katılanların Okudukları Sınıf Dağılımı

Okudukları Sınıf	Sayı	Yüzde
1	441	51,70%
2	412	48,30%
TOPLAM	853	100,00%

Ankete katılan öğrencilerin okudukları sınıfa göre dağılımı birbirine yakındır (yaklaşık %52 / %48). Bu durum her yıl okula alınan öğrenci sayısı konusunda Polis Akademisi Başkanlığınca belirlenen kontenjan sayısı ile açıklanabilir. Polis Meslek Yüksek Okullarının kapasitesine göre her yıl Polis Akademisi Başkanlığı tarafından kontenjan belirlenmekte ve belirlenen sayılara göre yine Polis Akademisi Başkanlığı tarafından öğrenci planlaması yapılmaktadır.

Tablo 6-Ankete Katılanların Bitirdikleri Son Okul Dağılımı

Son Bitirilen Okul	Sayı	Yüzde
Lise	796	93,32%
Ön Lisans	46	5,39%
Lisans	11	1,29%
TOPLAM	853	100,00%

Öğrencilerin büyük çoğunluğunun (%93.32) lise mezunu olması beklenen bir

durumdur. Öğrenci adayı olarak başvurabilmek için 4652 sayılı Polis Yüksek Öğretim Kanunu 10'uncu maddesine göre öğrenciler “Lise ve dengi okul mezunu olmalı veya Lise 4. Sınıfta okuyor olmak” şartı bulunmaktadır.²⁵⁴ Polis meslek yüksek okullarına başvuru şartlarının lise ve dengi okul olmasına rağmen az da olsa ön lisans ve lisans mezunlarında tercihi arasında yer aldığı görülmektedir. Bu durum ön lisans ve lisans mezunlarının daha önce mezun oldukları okullardan sonra iş imkânı bulamamış olmalarının etkisi olduğu söylenebilir. İkinci bir tercih olarak polis meslek yüksek okullarını seçerek bu okullardan mezun olduğunda, polis memuru olarak atanmak başka bir ifade ile iş garantisi ön lisans ve lisans mezunlarının polis meslek yüksek okullarını tercih etme sebebi olarak açıklanabilir.

Tablo 7-Ankete Katılanların Babalarının Meslekleri

Baba Mesleği	Sayı	Yüzde
Devlet Memuru	180	21,10%
İşçi	200	23,56%
Polis	61	7,50%
Çiftçi	130	15,36%
Esnaf	100	11,72%
Diğer	182	20,76%
TOPLAM	853	100,00%

Polis meslek yüksek okulu öğrencilerinin büyük bölümünün (%77.84) baba mesleklerinin ekonomik yönden nispeten dar gelirli grup olan işçi, memur, çiftçi ve

²⁵⁴ Polis Yüksek Öğretim Kanunu, Kanun No:4652, Yayınlandığı Resmi Gazete Tarihi: 09.05.2001

esnaf olduğu görülmektedir. Baba mesleği olarak polislik mesleğini devam ettirmek isteyip tercih edenlerin oranı %7.50'lik bir kısmı oluşturmaktadır. Bu sonuçlara göre polislik mesleğini tercih eden adayların büyük bir çoğunluğunun orta ve dar gelirli aile fertleri arasından olduğu, yüksek gelir düzeyine sahip aile fertlerinin polislik mesleğini tercih etmedikleri görülmektedir.

Tablo 8-Ankete Katılanların Annelerinin Meslekleri

Anne Mesleği	Sayı	Yüzde
Ev Hanımı	790	92,61%
Devlet Memuru	23	2,81%
Diğer	40	4,58%
TOPLAM	853	100,00%

Polis meslek yüksek okulu ğrencilerinin büyük çoğunluğunun (%92.61) anne mesleğinin ev hanımlığı olması, polis meslek yüksek okulu öğrencileri (ebeveynin ekonomik ve eğitim durumları gibi değişkenler) hakkında bilgi vermektedir. Öğrencilerin annelerinin sadece %7.73' bir işte çalışmaktadır.

Tablo 9-Ankete Katılanların Ailelerinin Gelir Durumu

Ailenin Aylık Geliri	Sayı	Yüzde
0-1000 TL Arası	295	34,58%
1000-1500 TL Arası	214	25,09%
1500-2000 TL Arası	206	24,15%
2000-2500 TL Arası	85	9,96%
2500 TL Üzeri	53	6,22%
TOPLAM	853	100,00%

Bu soruyu cevaplayan öğrencilerin sayısı 856'dır. Öğrencilerin üçte birlik kısmını oluşturan % 34.58'lik bir dilimin 1000 liranın altında bir gelire sahip olduğu görülmektedir. Gelir dilimi yükseldikçe, bu gelire sahip öğrencilerin oranı da düşmektedir. Veriler 2500 lira ve üzeri gelire sahip öğrenci ailesi sayısını % 6.57 olarak göstermektedir. Bu verileri Türkiye İstatistik Kurumu'nun 2011 yılı Türkiye hane halkı ortalama yıllık(21.293 TL) ve aylık(1.774 TL) geliri karşılaştırdığımızda polislerin ailelerinin yaklaşık %60'ının Türkiye ortalamasının altında, olduğu söylenebilir.²⁵⁵ Bu duruma göre Polis Meslek Yüksek Okulu öğrencilerinin aileleri gelir düzeyi açısından orta ve dar gelirli aile grubundan oluşmaktadır.

²⁵⁵ Türkiye İstatistik Kurumu 2011 verileri, www.tuik.gov.tr, (Erişim Tarihi:11.08.2012.)

Tablo 10-Ankete Katılanların Kardeş Sayısı

Kardeş Sayısı	Sayı	Yüzde
1	195	22,86%
2	275	32,71%
3	202	23,68%
4	112	13,13%
5	30	3,05%
6 veya 6 Üzeri	39	4,57%
TOPLAM	853	100,00%

Türkiye'de 2011 yılı itibariyle aile başına düşen çocuk sayısı 2.01 idi.²⁵⁶ Bu durumda Polis Meslek Yüksek Okulu öğrencilerinin ortalama 1 kardeşlerinin olması beklenirdi. Oysa yapılan ankette Polis Meslek Yüksek Okulu öğrencilerinin sadece %22.86'sının 1 kardeşi var. Öğrencilerin %45'inin kalabalık bir ailenin üyesi (3 kardeş ve üzeri) olduğu görülüyor ama yarıdan fazlasının kardeş sayısı 2 veya 1'dir. PMYO öğrencileri kardeş sayıları açısından Türkiye ortalamasına yakındır.

²⁵⁶ Türkiye istatistik kurumu 2011 verileri, www.tuik.gov.tr, (Erişim Tarihi:11.08.2012.)

Tablo 11-Ankete Katılanların Doğdukları Bölgelere Göre Dağılımı

Doğdukları Şehrin Bölgesi	Sayı	Yüzde
Akdeniz Bölgesi	144	16,48%
Doğu Anadolu Bölgesi	15	1,76%
Ege Bölgesi	182	21,69%
Güney Doğu Anadolu Bölgesi	41	4,76%
İç Anadolu Bölgesi	293	34,44%
Karadeniz Bölgesi	103	12,08%
Marmara Bölgesi	75	8,79%
TOPLAM	853	100,00%

Polis Meslek Yüksek Okulu öğrencileri en çok İç Anadolu Bölgesi'nde yer alan illerde doğan (%34.47), en az ise Doğu Anadolu Bölgesi'nde yer alan illerde doğan (%1.76) kişilerden oluşmaktadır. Nüfus oranları göz önüne alındığında Doğu Anadolu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerinden nispeten az oranda öğrenci sayılarının olduğu dikkat çekmektedir. Bu durum Polis Akademisi tarafından öğrenci planlaması yapılırken Marmara, Ege ve İç Anadolu bölgelerinden olanları Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerindeki okullara, Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgeleri kaynaklı öğrenciler ise diğer bölgelerde bulunan Polis Meslek Yüksek Okullarına planlamaları yapılması olarak açıklanabilir. Ayrıca Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölge halkının farklı nedenlerle polislik ve askerlik gibi meslekleri seçmek istemedikleri gibi bir sonuç da çıkarılabilir.

2. Polis Meslek Yüksek Okulu Öğrencilerinin Okul Yönetimi Algısı İle İlgili Bulgular Ve Değerlendirme

Çalışmanın en önemli bölümünü oluşturan anket uygulamasının bu bölümünde özetle öğrencilerden PMYO yönetimini değerlendirmeleri istenilmiştir. Değerlendirmeler iç hizmet alıcısı olarak öğrencilerin; PMYO yöneticilerinin mevcut durumlarını, uygulamadaki aksaklıkları/iyi yönleri, hizmet anlayışı vb. konularda bilgi edinilmesini sağlayacağı için önem arz etmektedir.

Tablo 12-İhtiyaç Duyduğunda Okul Yöneticileriyle Görüşebilirim

Seçenekler	Sayı	Yüzde
Kesinlikle Katılıyorum	90	10,55%
Katılıyorum	261	30,60%
Kararsızım	121	14,19%
Katılmıyorum	205	24,03%
Kesinlikle Katılmıyorum	176	20,63%
TOPLAM	853	100,00%

Bu sonuçlara göre öğrencilerin ihtiyaç duyduğunda okul yöneticileri ile görüşmelerine ilişkin yarıya yakın bir kısmının pozitif yaklaşımlarının olsa da kararsızlar ile olumsuz düşünenlerin sayısı birlikte değerlendirildiğinde, öğrencinin ihtiyaç duyduğunda yönetimle görüşmesine yönelik iletişim kanallarında sorun olduğu söylenebilir. Bu doğrultuda yönetimin bütün öğrencilerinin algılarına uygun, herkese

eşit mesafede bir yönetim anlayışı ortaya koymadığı şeklinde bir sav ileri sürülebilir. Ancak Polis Meslek Yüksek Okulu öğrencilerinin meslek hiyerarşisi içerisinde hareket etme zorunlulukları olduğundan, ilk kademe yöneticileri olan Komiser Yardımcısı rütbesindeki Sınıf Komiserleri dikkate alınmamış, okul yöneticileri olarak sadece üst kademe yöneticileri “Polis Meslek Yüksek Okulu Müdürü ve Şube Müdürleri” olarak değerlendirmişlerdir. Aslında Polis Meslek Yüksek Okulunda öğrencilerinin tüm problemlerinin çözülebilmesi için uygun ortam bulunmaktadır. Fakat öğrenciler problemlerini ilk kademe amirden başlayarak dile getirmek zorundadır. Öğrenciler her istediklerinde üst kademe yöneticilerle görüşmemektedir. Sınıf komiserlerinin çözebileceği problemleri daha üst kademelere iletmek hiyerarşi sisteminde uygun görülmemektedir. Sorunlar veya istekler kademeli olarak alt kademe yöneticilerde çözülmez ise orta ve üst kademe yöneticilere iletilmektedir. Ankete katılan öğrenciler bu soruyu değerlendirirken hiyerarşik sistem uygulamalarını katı uygulamalar olarak değerlendirmiştir.

Tablo 13-Okul Yöneticileri Önerilerimizi Dikkate Alır, Sorunlarımızın Çözümüne Gayret Gösterir

Seçenekler	Sayı	Yüzde
Kesinlikle Katılıyorum	67	7,85%
Katılıyorum	256	30,01%
Kararsızım	191	22,39%
Katılmıyorum	200	23,45%
Kesinlikle Katılmıyorum	139	16,30%
TOPLAM	853	100,00%

Bu soruya verilen yanıtlara göre öğrencilerin büyük bir bölümü okul yöneticilerinin öğrencilerden gelen öneri ve teklifleri dikkate almadığı, sorunların çözümünde gerekli gayret ve çabayı göstermediklerini düşünmektedir.

Ankete katılan Polis Meslek Yüksek Okulu öğrencileri sorun ve istekleri olarak her türlü isteklerini ve sorunlarını dile getirdikleri bu isteklerinden bazılarının polis Akademisi Başkanlığı tarafından belirlenmiş olan okul kurallarına aykırı istekler olabilmektedir.²⁵⁷ Mesela etütlerin kaldırılması ve etüt saatlerinin serbest zaman olarak değerlendirmeye imkân verilmesi, okul içerisinde resmi kıyafet ve ayakkabı giyme yerine eşofman, spor ayakkabı veya sivil kıyafetler gibi farklı kıyafet giyme, şapka takılmaması, sakal tıraşının serbest olması gibi benzer istekler olabilmektedir.

Okul yönetimi tarafından karşılanması mümkün olmayan istekler olabildiği gibi Polis Meslek Yüksek Okulunun bulunduğu coğrafi bölgenin ve Diyarbakır ilinin

²⁵⁷ Polis Akademisi Başkanlığı, Öğrenci Tutum ve Davranış Yönergesi, Tarihi: 30.03.2007.

kendine has özelliklerinden dolayı da okul yönetimi öğrenci isteklerine olumlu cevap veremediği durumlar söz konusu olabilmektedir. Mesela il merkezinde hafta sonu gerçekleşecek olan miting, gösteri yürüyüşü gibi olaylar sebebi ile öğrenciler bazı hafta sonlarında çarşı iznine çıkartılmamaktadır. Bu durum doğal olarak öğrenciler açısından isteklerinin idareciler tarafından dikkate alınmadığı şeklinde değerlendirilebilmektedir.

Tablo 14-Okul Yöneticilerine Güvenirim

Seçenekler	Sayı	Yüzde
Kesinlikle Katılıyorum	72	8,45%
Katılıyorum	284	33,29%
Kararsızım	219	25,67%
Katılmıyorum	143	16,76%
Kesinlikle Katılmıyorum	135	15,83%
TOPLAM	853	100,00%

Bu sonuçlar yönetime güven kavramı yönüyle değerlendirildiğinde öğrencilerinin bütününe içine alan bir güven ortamının yerleşmediği söylenebilir. Ankete katılan öğrencilerin okulda buldukları süre içerisinde Ali Gaffar Okkan Polis Meslek Yüksek Okulunda iki kez polis meslek yüksek okulu müdürü ataması yapılmış olup okul üç ayrı polis meslek yüksek okulu müdürü tarafından yönetilmiştir. Her ne kadar kanun, tüzük ve yönetmelikler çerçevesinde yönetim gerçekleşmekte ise de yönetici değişikliklerinden kaynaklanan bir idareci için en önemli konu öğrencilerin derslerindeki başarısı iken diğer bir idareci için spor alanında başarı daha önemli olması

gibi uygulama farklılıkları olabilmektedir. Bu tutum farkı öğrencilerin okul idarelerine olan güvenlerini olumsuz yönde etkilemiştir.

Tablo 15-Okul Yöneticileri Öğrenci Konseyi Veya Tüm Öğrencilerle Sorun Ve İsteklerimizi Öğrenmeye Yönelik Genel Toplantılar Yapar

Seçenekler	Sayı	Yüzde
Kesinlikle Katılıyorum	146	17,12%
Katılıyorum	436	51,11%
Kararsızım	104	12,19%
Katılmıyorum	91	10,67%
Kesinlikle Katılmıyorum	76	8,91%
TOPLAM	853	100,00%

Bu sonuçlar okul yöneticilerinin öğrenci konseyi ve öğrencilerle sorun ve istekleri öğrenmeye yönelik toplantıların yapılmasına ilişkin büyük çoğunluğunun olumlu görüş bildirdiği söylenebilir. Bu anlamda okul yönetiminin öğrenci konseyi ve öğrencilerle yaptığı toplantılardan yeteri kadar öğrencilerin sorun ve isteklerini öğrenmeye çalışmaktadır.

Ancak 11. Soruya verilen cevaplar ile bu soruya verilen cevaplar karşılaştırıldığında aralarında anlamlı bir ilişki çıkmaktadır. Öğrenciler sorun ve isteklerini öğrenmeye yönelik kendileri ile yeteri kadar toplantı yapıldığını düşünmesine rağmen 11.Soruda okul yönetimi önerilerimizi dikkate alır, sorunlarımızın çözümüne gayret gösterir anlayışında olumsuz görüş bildirmiştir. Aralarında anlamlı bir ilişki çıkan bu iki sorunun değerlendirilmesinde, sorun ve isteklerin öğrenilmesine yönelik

yeteri derecede toplantının yapıldığı ancak, sorunların çözümünde gerekli gayretin gösterilmediğine yönelik bir algının varlığı söylenebilir.

Tablo 16-Hata Yaptığımızda Okul Yöneticileri İyi Niyetle Ve Hoşgörü İle Bizleri Yönlendirmektedir

Seçenekler	Sayı	Yüzde
Kesinlikle Katılıyorum	42	4,92%
Katılıyorum	182	21,34%
Kararsızım	184	21,57%
Katılmıyorum	212	24,85%
Kesinlikle Katılmıyorum	233	27,32%
TOPLAM	853	100,00%

Tabloya göre öğrencilerin yarısından fazlasının okul yöneticilerini iyi niyetli ve hoşgörülü olarak kendilerini yönlendirmediklerini düşünmektedir. Dörtte birlik bir kısmın dışında okul yöneticilerinin öğrenci hata yaptığına iyi niyet ve hoşgörü sınırı dışında tutum ve davranış sergilediklerine inanmaktadır. Ali Gaffar Okkan Polis Meslek Yüksek Okulunda yöneticilerin hata yapan öğrencilere yaklaşımlarının iyi niyet ve hoşgörü çerçevesinde olup olmadığı hususunda dikkate değer bir nokta da Polis Meslek Yüksek Okulundan bu güne kadar disiplinsizlik nedeni ile hiçbir öğrencinin okulla ilişkisinin kesilmemiş olmasıdır. Okul yöneticileri hata yapan öğrencilere karşı iyi niyetli ve hoşgörülü davranmalar her sene disiplin suçları sebebi ile okuldan ilişkileri kesilen öğrenciler olması gerekirdi. Ayrıca polislik mesleğinin doğasında var olan mesleki disiplin sistemi sivil mesleklere göre daha katı bir uygulama olması zorunlu bir durumdur. Bunun için Polisler için devlet memuru olarak 657 sayılı Devlet Memurları

Kanunu'na göre görev yapmalarına ilave olarak farklı bir disiplin tüzüğü olan Emniyet Örgütü Disiplin Tüzüğü'ne göre disiplin esasları uygulanmaktadır.²⁵⁸ Ayrıca Polis Akademisi Başkanlığı Öğrenci Disiplin Yönetmeliğinde de öğrencilerin yapmış olduğu hatalarda idarecilerin davranış tarzı belirlenmiştir. Mesela kopya çeken öğrencinin yönetmeliğe göre alması gereken ceza “Eğitim kurumundan bir veya iki yarıyıl için uzaklaştırma” cezasıdır.²⁵⁹ Bu ve bunun gibi öğrencilerin disiplin suçları karşılığı alacakları cezalar yönetmelikle belirlenmiş olup bu hususlarda yüksek okul idarelerinin takdir yetkisi bulunmamaktadır.

Tablo 17-Okul Yöneticileri Ödüllendirme Ve Cezalandırmalarda Tarafsız Ve Adil Davranırlar

Seçenekler	Sayı	Yüzde
Kesinlikle Katılıyorum	47	5,52%
Katılıyorum	194	22,74%
Kararsızım	154	18,05%
Katılmıyorum	190	22,27%
Kesinlikle Katılmıyorum	268	31,42%
TOPLAM	853	100,00%

Bu sorudan çıkan sonuçlara göre öğrencilerin dörtte birlik bir kısmı dışında büyük çoğunluğun okul yöneticilerini tarafsız ve adil olarak algılamadıkları görülmektedir. Polis meslek yüksek okullarında bulunan hiyerarşi sisteminde öğrenciler de yer almaktadır ve hiyerarşi, Birinci Sınıf öğrencileri ile İkinci Sınıf öğrencileri arasında da bir ast-üst pozisyonu oluşturmaktadır. Polis Akademisi Öğrenci Disiplin Yönetmeliği 40. Maddesinde “Üst sınıfı tarafından verilen yazılı ve sözlü emirleri

²⁵⁸ Emniyet Örgütü Disiplin Tüzüğü, Resmi Gazete Yayın Tarihi:24.04.1979

²⁵⁹ Polis Akademisi Öğrenci Disiplin Yönetmeliği, Onay Tarihi:28.02.2007

yerine getirmemek, geç getirmek, geç getirilmesine sebep olmak,” eylemi birinci sınıf öğrencileri için disiplin suçu olarak tanımlanmıştır. Bu suçun cezası “Hafta Sonu İzinsizliği” olarak belirlenmiştir.²⁶⁰ Bu durumda Polis Meslek Yüksek Okulu yöneticilerinin ödüllendirme ve cezalandırma işlemlerinde öğrencilere taraflı davranıyorlar gibi algılanmış olması normal olarak değerlendirilebilir.

Tablo 18-Okul Yöneticileri Okul İle İlgili Karar Ve Uygulamalarda Devamlı Görüşümüze Başvurur

Seçenekler	Sayı	Yüzde
Kesinlikle Katılıyorum	28	3,28%
Katılıyorum	134	15,72%
Kararsızım	150	17,58%
Katılmıyorum	289	33,88%
Kesinlikle Katılmıyorum	252	29,54%
TOPLAM	853	100,00%

Bu tablo öğrencilerin yarısından fazlasının okul yöneticilerinin okul ile ilgili karar ve uygulamalarda devamlı görüşümüze başvurur fikrine katılmadıklarını göstermektedir. Sadece küçük bir bölüm olumlu görüş bildirmiştir. Polis Meslek Yüksek Okulunda genel olarak birçok uygulama “Akademik takvim, yapılacak törenler gibi” önceden belirlenmiş olup standart uygulamalardır. Öğrencilere sorulabilecek olan bazı uygulamalarda da okulun bulunduğu ilden kaynaklanan problemler olabilmektedir. Mesela öğrenciler sosyal, kültürel ve sportif faaliyetlerin artırılmasını talep etmektedir ancak ilde Dicle Üniversitesinden başka muadil okul olmamasından yeterli sosyal

²⁶⁰ Polis Akademisi Öğrenci Disiplin Yönetmeliği, Onay Tarihi:28.02.2007

faaliyet yapılamamaktadır. Örnek olarak A.Gaffar Okkan Polis Meslek Yüksek Okulu'nun futbol takımı, basketbol takımı, güreş takımı gibi birçok spor dalında lisanslı öğrencileri olmasına rağmen, il genelinde spor müsabakaları yapabileceği muadil spor takımları bulunmamaktadır.

Ayrıca öğrencilerin bir takım talepleri de yine ilden kaynaklanan sebeplerle okul yöneticileri tarafından yerine getirilememektedir. Batı illerinde normal olarak karşılanabilecek öğrencilerin hafta sonu izninden dönüş saatinin 21.00-22.00 saatlerinde olması, çarşamba ve cuma günleri öğleden sonra çarşı iznine çıkma ve bunun gibi makul istekler, Diyarbakır'da bulunan bir okul için uygun olmamaktadır. Zira 2008 ve 2011 yıllarında Polis Meslek Yüksek Okulu servislerine terör örgütü tarafından bombalı ve silahlı eylem düzenlenmiş, ilk eylemde 5 okul personeli şehit olmuş, ikinci eylemde 4 okul personeli yaralanmıştır. Polis meslek yüksek okulu yöneticileri öğrenci taleplerini değerlendirirken doğal olarak güvenlik problemini göz önüne alarak olumsuz cevaplar verebilmektedir. Bu durum ankette öğrencilerin üzerinde kendi taleplerinin dikkate alınmadığı, talepleri dikkate alınsa da olumlu cevap verilmediği şeklinde değerlendirilmiştir.

Tablo 19-Okulda Edindiğim Bilgilerin Günlük Hayatta Ve/Veya Daha Sonraki Meslek Hayatımda İşime Yarayacağını Düşünüyorum

Seçenekler	Sayı	Yüzde
Kesinlikle Katılıyorum	164	19,23%
Katılıyorum	379	44,43%
Kararsızım	137	16,06%
Katılmıyorum	109	12,78%
Kesinlikle Katılmıyorum	64	7,50%
TOPLAM	853	100,00%

Ankete katılan öğrencilerin büyük çoğunluğu okulda edindiği bilgilerin günlük hayatta ve/veya daha sonraki meslek hayatında işine yarayacağını düşünmektedir. A.Gaffar Okkan Polis Meslek Yüksek Okulunda, yüksek okul eğitimi yanında yoğun bir şekilde mesleki eğitim de verilmektedir. Polis meslek yüksek okulu öğrencileri diğer meslek yüksek okulları öğrencileri gibi mezun olduktan sonra kamu personeli seçme sınavı gibi sınavlara girerek memuriyete başlamamakta, mezun olur olmaz polis memuru olarak ataması yapılmaktadır. Bu sebeple A.Gaffar Okkan Polis Meslek Yüksek Okulunda hem eğitim “education” hem meslek öğretimi “training” eş zamanlı olarak ve etkin bir şekilde verilmektedir. Anket katılımcıları da A.Gaffar Okkan Polis Meslek Yüksek Okulunda aldıkları eğitimin etkinliği konusunda olumlu değerlendirme yapmışlardır.

Tablo 20-Okulumuzda Derslerin İşlenişinde Farklı Yöntemler Kullanılmaktadır

Seçenekler	Sayı	Yüzde
Kesinlikle Katılıyorum	84	9,85%
Katılıyorum	335	39,28%
Kararsızım	165	19,34%
Katılmıyorum	198	23,21%
Kesinlikle Katılmıyorum	71	8,32%
TOPLAM	853	100,00%

Öğrencilerin büyük çoğunluğu Okulda derslerin işlenişinde farklı yöntemler kullanıldığı görüşündedir. Polis Meslek Yüksekokulları Eğitim-Öğretim Yönetmeliği beşinci maddesinde eğitim-öğretimin uygulanma esasları belirtilmiştir. Bu maddeye göre, "Eğitim ve öğretim faaliyetleri; sınıflarda, laboratuvarlarda, uygun görülen diğer tesislerde, uygulama çalışmaları, inceleme gezileri, araştırma ve seminer yaptırmak suretiyle yapılır" ve "Ders konularında yer almayan ve öğrencilerin öğrenmesinde fayda görülen konularda; konferans, seminer, sempozyum ve diğer eğitim etkinlikleri düzenlenir." ifadeleri ile eğitim-öğretim hizmetlerinin yapılış şekli belirlenmiş olup Polis Meslek Yüksekokullarında yönetmelik çerçevesinde uygulama yapılmaktadır.²⁶¹ Ankete katılan öğrencilerin çoğunluğu da bu konuda olumlu görüş belirtmişlerdir.

²⁶¹ Polis Meslek Yüksek Okulları Eğitim-Öğretim Yönetmeliği, Resmi Gazete Tarihi:17.08.2008

Tablo 21-Sınıfta Öğretim Üyelerine Karşı Görüş Ve Önerilerimi Rahatlıkla Dile Getirebiliyorum

Seçenekler	Sayı	Yüzde
Kesinlikle Katılıyorum	216	25,32%
Katılıyorum	386	45,26%
Kararsızım	95	11,14%
Katılmıyorum	96	11,25%
Kesinlikle Katılmıyorum	60	7,03%
TOPLAM	853	100,00%

Ankete katılan öğrencilerin büyük çoğunluğu sınıfta öğretim üyelerine karşı görüş ve önerilerini rahatlıkla dile getirebildiklerini düşünmektedirler. Polis meslek yüksek okullarında öğrencilerin tamamının yatılı olması ve okullardaki hiyerarşi sebebi ile bu soruya olumsuz olarak cevap verenlerin çoğunluk olması beklenebilirdi. Ancak Ali Gaffar Okkan Polis Meslek Yüksek Okulunda Dicle Üniversitesi kadrosundan gelen öğretim üyelerinin bulunması, ayrıca İl Emniyet Müdürlüğü kadrosundan gelen eğitimcilerin öğrenciler tarafından okul hiyerarşi sisteminin dışındaymış gibi algılanması sebebi ile öğrencilerin büyük çoğunluğu sınıfta öğretim üyelerine karşı görüş ve önerilerini rahatlıkla dile getirebildiklerini belirtmektedir.

Tablo 22-Okulumuzda Ders Kitapları İşlenen Konuya Uygun Olarak Seçilmiştir

Seçenekler	Sayı	Yüzde
Kesinlikle Katılıyorum	141	16,53%
Katılıyorum	405	47,48%
Kararsızım	127	14,89%
Katılmıyorum	108	12,66%
Kesinlikle Katılmıyorum	72	8,44%
TOPLAM	853	100,00%

Tabloya göre öğrencilerin büyük çoğunluğu Polis Meslek Yüksek Okulunda ders kitaplarının işlenen konuya uygun olarak seçildiğini düşünmektedirler. Polis meslek yüksek okullarında diğer yüksek öğretim kurumları gibi öğretim üyesine göre kitap belirlenmemektedir. Ders kitapları her yıl Polis Akademisi tarafından uzman komisyonlarca güncel olarak hazırlanıp, basılıp, her öğrenciye ücretsiz olarak verilmektedir. Kitapların tamamı ders müfredatlarına uygun olarak hazırlandığı için bu konuda öğrenciler problem yaşamamaktadırlar. Anket sorusuna verilmiş olan cevaplarda da öğrencilerin bu değerlendirmeleri açıkça görülmektedir.

Tablo 23-Okulumuzda Sınıfta Veya Farklı Eğitim Alanlarında (Atış Poligonu, Pentatlon, Spor Salonu, Kondisyon Salonları vb.) Yeterli Araç Gereç Bulunmaktadır.

Seçenekler	Sayı	Yüzde
Kesinlikle Katılıyorum	127	14,89%
Katılıyorum	313	36,69%
Kararsızım	108	12,66%
Katılmıyorum	169	19,81%
Kesinlikle Katılmıyorum	136	15,95%
TOPLAM	853	100,00%

Öğrencilerin yarısından fazlası Polis Meslek Yüksek Okulunda sınıfta veya farklı eğitim alanlarında (Atış Poligonu, pentatlon, Spor salonu, Kondisyon Salonları vb.) yeterli araç gereç bulunduğunu düşünmektedirler. Ancak yarıya yakını da olumsuz görüş bildirmiş veya çekimser kalmışlardır.

Ali Gaffar Okkan Polis Meslek Yüksek Okulunda 23 sınıf, 1 ilk yardım dershanesi, 2 silah dershanesi, 2 bilgisayar dershanesi, 1 spor salonu, 2 kondisyon salonu, 2 ateşli silah 1 havalı silah olmak üzere 3 atış poligonu, 1 pentatlon sahası, 1 çim futbol sahası, 1 halı saha, biri açık alanda olmak üzere 2 basketbol sahası, ikisi açık alanda olmak üzere 3 voleybol sahası, 1 tenis kortu, 1 minyatür kale futbol Sahası, 1 paintbol alanı bulunmaktadır. Ancak öğrenci sayısı dikkate alındığında mevcut olan tesis yetersiz kalabilmektedir. Yarıya yakın katılımcının olumsuz görüş belirtmesinin sebebi budur. Ankete katılan öğrencilerin çoğunluğu tesisler ve araç gereçlerin kısmen yeterli olduğunu belirtmişlerdir.

Tablo 24- Okulumuzun Spor Alanları Uygulamalı Derslerde Yararlanabileceğim Şekildedir

Seçenekler	Sayı	Yüzde
Kesinlikle Katılıyorum	134	15,71%
Katılıyorum	378	44,31%
Kararsızım	107	12,54%
Katılmıyorum	140	16,41%
Kesinlikle Katılmıyorum	94	11,03%
TOPLAM	853	100,00%

Katılımcıların yarısından fazlası Polis Meslek Yüksek Okulunda spor alanlarının uygulamalı derslerde yararlanabilecek şekilde olduğunu düşünmektedirler. Ancak bir kısmı olumsuz görüş bildirmiş veya çekimser kalmışlardır. Polis Meslek Yüksek Okulunda futbol, basketbol, voleybol sahaları bulunmaktadır. Bu sahalara ilave olarak, aikido salonu, güreş salonu, pentatlon sahası gibi spor alanları da bulunmaktadır. Normal şartlarda üç veya dört sınıf aynı saatlerde beden eğitimi ve polis savunma taktikleri derslerine girseler dahi 180-200 kişinin aynı anda farklı alanlarda spor yapabilmesi için yeterli spor alanı bulunmaktadır. Ancak bazen soyunma odaları yetersiz kalmaktadır. Ankete olumsuz görüş bildiren öğrenciler soyunma odalarının yetersizliği, vakit sıkıntısı sebebiyle duş alma imkânının kısıtlı olması gibi gerekçelerle olumsuz görüş bildirmişlerdir.

Tablo 25-Okulumuzun Bahçesi, Spor Salonu vb. Alanları Ders Dışında da Yararlanabileceğim Şekilde Düzenlenmiştir

Seçenekler	Sayı	Yüzde
Kesinlikle Katılıyorum	177	20,75%
Katılıyorum	407	47,72%
Kararsızım	96	11,25%
Katılmıyorum	105	12,31%
Kesinlikle Katılmıyorum	68	7,97%
TOPLAM	853	100,00%

Öğrenciler A.Gaffar Okkan Polis Meslek Yüksek Okulu'nda bahçe, spor salonu vb. alanların ders dışında da yararlanabilecek şekilde düzenlendiğini düşünmektedirler. Ancak bir kısmı olumsuz görüş bildirmiş veya çekimser kalmışlardır. Polis Meslek Yüksek Okulunda ders dışı saatlerde öğrencilerin spor yapabilmesi için gerekli alanlar oluşturulmuştur. Ancak öğrenci sayısının fazlalığı nedeni ile her öğrenci istediği faaliyeti yapmakta sıkıntı yaşayabilmektedir. Ankete olumsuz görüş bildiren kısım bu sıkıntılardan dolayı olumsuzluğu belirtmişlerdir.

Tablo 26-Okulumuz Yatakhane Si Temiz Ve Bakımlıdır

Seçenekler	Sayı	Yüzde
Kesinlikle Katılıyorum	97	11,37%
Katılıyorum	337	39,51%
Kararsızım	154	18,05%
Katılmıyorum	153	17,94%
Kesinlikle Katılmıyorum	112	13,13%
TOPLAM	853	100,00%

Bu tabloya göre öğrencilerin çoğunluğu Polis Meslek Yüksek Okulu yatakhane sinin temiz ve bakımlı olduğunu düşünmektedirler. Ancak olumsuz görüş bildiren veya çekimser kalanlar da bulunmaktadır. Ali Gaffar Okkan Polis Meslek Yüksek Okulunun yatakhane sinde bulunan 120 koğu ş ranza, yatak, dolap sayısı ve kalitesi açısından yeterli ve iyi durumdadır. 120 koğu ştan 80 adedinin zemini ahşap parke ile kaplıdır. Koğu şlar, koridorlar, ıslak zeminler günlük olarak paspasla temizlenmekte, koridor ve merdivenler ayda bir sabunlu suyla yıkanmaktadır. Ankete katılanlar çoğunlukla yatakhanelerin temiz ve bakımlı olduğu belirtilmesine rağmen koğu şlarda kalan öğrenci sayısı fazla olduğu için olumsuz görüş bildiren öğrenciler bulunmaktadır.

Tablo 27-Okulumuzun Kantininde İhtiyaç Duyduğum Şeyleri Bulabiliyorum

Seçenekler	Sayı	Yüzde
Kesinlikle Katılıyorum	174	20,40%
Katılıyorum	455	53,34%
Kararsızım	79	9,26%
Katılmıyorum	86	10,08%
Kesinlikle Katılmıyorum	59	6,92%
TOPLAM	853	100,00%

Polis meslek yüksek okulu öğrencileri okul kantininde ihtiyaç duyduğu şeyleri bulabildiğini düşünmektedirler. Ancak olumsuz görüş bildiren veya çekimser kalan öğrenciler de vardır. Polis meslek yüksek okulu öğrencilerinin çoğunluğu okul kantininde ihtiyaçlarına cevap verdiğini düşünürken bir kısmının olumsuz görüş belirtmesinde okul kantininde sigara gibi ürünlerin satılmamasının etkisi olduğu değerlendirilmektedir; çünkü A. Gaffar Okkan Polis Meslek Yüksek Okulu kantininde öğrencilerin günlük ihtiyaç duyacakları ürünlerin yanında, pastane reyonu, kafeterya, pide salonu gibi yerler de bulunmaktadır. Okul idaresi bir dönem öğrencilerin isteği ile kantine manav reyonu da eklemiş ancak talep yetersizliği sebebiyle bir süre sonra manav reyonu kapatılmıştır. Ankete katılan öğrenciler çoğunlukla kantini yeterli olarak değerlendirmektedirler.

Tablo 28-Okulumuzda Sosyal Ve Kültürel Faaliyetler Düzenlenmektedir

Seçenekler	Sayı	Yüzde
Kesinlikle Katılıyorum	75	8,79%
Katılıyorum	281	32,94%
Kararsızım	143	16,76%
Katılmıyorum	185	21,69%
Kesinlikle Katılmıyorum	169	19,82%
TOPLAM	853	100,00%

Bu soruya yanıt veren öğrencilerin yarısından azı Polis Meslek Yüksek Okulunda sosyal ve kültürel faaliyetler düzenlendiğini düşünmektedirler. A. Gaffar Okkan Polis Meslek Yüksek Okulu'nda sosyal ve kültürel faaliyetler düzenlenmekle birlikte, Diyarbakır'da Dicle Üniversitesi harici beraber sosyal, kültürel ve sportif faaliyet yapılabilecek başka okul olmamasından dolayı sıkıntı yaşanmaktadır. Yapılan sosyal faaliyetler il içi ve il dışı gezileri, sınıf piknik organizasyonları, sınıflar arası spor turnuvaları gibi, genellikle okul içerisinde veya okul personeli ile birlikte yapılabilmektedir. Bölgenin durumu ve başka muadil okul bulunmaması sebebi ile sosyal ve kültürel faaliyetler düzenlense bile batı bölgelerinde bulunan polis meslek yüksek okullarına göre daha yetersiz kalmaktadır. Anket sonucunda da sosyal ve kültürel faaliyetlerin yetersizliği öğrenciler tarafından net olarak belirtilmiştir.

Tablo 29-İlgi Duyduğum Sportif Faaliyeti Okulumuzda Yapma İmkânı Buluyorum

Seçenekler	Sayı	Yüzde
Kesinlikle Katılıyorum	106	12,43%
Katılıyorum	386	45,25%
Kararsızım	94	11,02%
Katılmıyorum	148	17,35%
Kesinlikle Katılmıyorum	119	13,95%
TOPLAM	853	100,00%

Öğrenciler Polis Meslek Yüksek Okulunda İlgi duyduğu sportif faaliyeti yapma imkânı bulunduğunu düşünmektedirler; ancak olumsuz görüş bildiren veya çekimser kalanlar da vardır. Polis Meslek Yüksek Okulunda öğrenciler bazı imkânların varlığına dayalı sporlar ”yüzme, binicilik gibi” haricinde tüm sporları yapabilmektedir; ancak öğrenci sayısı fazla olduğu için her öğrenci istediği zaman istediği sporu yapma imkânı bulmakta zorlanmaktadır. Ankete katılan öğrenciler de çoğunlukla istedikleri sporu yapabildiklerini belirtmişlerdir.

Tablo 30-Katılacağımız Kulüpleri (Mesleki Kulüpleri Ve Sosyal Kulüpleri) İstek Ve Yeteneklerimiz Doğrultusunda Seçeriz

Seçenekler	Sayı	Yüzde
Kesinlikle Katılıyorum	91	10,66%
Katılıyorum	348	40,80%
Kararsızım	128	15,01%
Katılmıyorum	158	18,52%
Kesinlikle Katılmıyorum	128	15,01%
TOPLAM	853	100,00%

Ankete katılanlar, Polis Meslek Yüksek Okulun'da katılacağı kulüpleri (Mesleki kulüpleri ve sosyal kulüpleri) istek ve yetenekleri doğrultusunda seçtiklerini düşünmektedirler; ancak yarıya yakını olumsuz görüş bildirmiş veya çekimser kalmışlardır. Polis Meslek Yüksek Okulun'da öğrenciler bilgi, beceri ve isteklerine göre sosyal ve mesleki kulüplere seçilmektedir. Gönüllülük esasına göre bu kulüplerde faaliyet yapabilirler. Kulüplere alınma veya kulüplerden ayrılma konusunda idare tarafından bir zorlama olmamaktadır. Özellikle mesleki kulüplerde başarılı faaliyetleri olan öğrenciler okul yönetimi tarafından mezuniyet tarihine yakın mesleki kulüple ilgili birimlere yönlendirilebilmektedir. Bilgi İşlem Kulübünde başarılı çalışmalarını yapan öğrencilerin, Bilgi İşlem Dairesi Başkanlığına veya illerde Bilgi İşlem Şubelerinde çalışmalarının tavsiye edilmesi ve bu öğrencilere referans olunması gibi uygulamalar olmaktadır.

Tablo 31-Okulumuzda Yangın Ve Doğal Afet, Terör Saldırısı vb. Olumsuz Durumlara Karşı Gerekli Güvenlik Önlemler Alınır

Seçenekler	Sayı	Yüzde
Kesinlikle Katılıyorum	163	19,11%
Katılıyorum	361	42,32%
Kararsızım	131	15,36%
Katılmıyorum	96	11,25%
Kesinlikle Katılmıyorum	102	11,96%
TOPLAM	853	100,00%

Tabloya göre öğrencilerin yarısından fazlası Polis Meslek Yüksek Okulunda yangın ve doğal afet, terör saldırısı vb. olumsuz durumlara karşı gerekli güvenlik önlemlerinin alındığını düşünmektedirler. Ancak bir kısmı olumsuz görüş bildirmiş veya çekimser kalmışlardır. Polis meslek yüksek okullarında mevzuat gereği olarak zaten yangın ve doğal afet, terör saldırısı vb. olumsuz durumlara karşı gerekli güvenlik önlemleri alınmaktadır. Ankette olumsuz görüş bildiren kısım A. Gaffar Okkan Polis Meslek Yüksek Okulu'nun Diyarbakır'da bulunması sebebi ile olumsuz görüş bildirdikleri değerlendirilmektedir. Zira 2008 ve 2011 yıllarında Polis Meslek Yüksek Okulu servislerine terör örgütü tarafından bombalı ve silahlı eylem düzenlenmiş, ilk eylemde 5 personel şehit olmuş, ikinci eylemde 4 personel yaralanmıştır. Her ne kadar tüm tedbirler alınmış olsa da öğrenciler üzerinde bu olayların psikolojik etki oluşturduğu için tedbirlerin yeterliliği hususunda olumsuz görüş bildirmiş oldukları değerlendirilmektedir.

Anket soruları tamamlandıktan sonra katılımcılara varsa görüş ve düşüncelerini yazmaları istenilmişti:

Anket çalışmasına katılan 530 öğrenci diğer sorulara vermiş oldukları cevapları yeterli görerek bu soruya yanıt vermemiş olup 323 öğrenci soruyu cevaplamıştır. Bu öğrencilerin en çok yazdığı konular aşağıda yer almaktadır.

Katılımcılar tarafından farklı görüş ve öneri olarak en çok sınıf komiserlerinin yapılan hizmet açısından yetersizliğini belirtilmiştir. Bu durum Sınıf Komiseri statüsünde olan Komiser Yardımcısı rütbesindeki görevlilerin “yöneticilik, eğitim, empati, vb. alanlarda” yeterli eğitim almalarının gerekli olduğunu ortaya çıkarmıştır.

Ayrıca Polis Meslek Yüksek Okulu’nda sosyal ve sportif aktivitelerin yetersiz olduğu, bu aktivitelerin artırılması ve mesleki uygulamalara yönelik sportif çalışma alanlarının “paintball, havalı silahlar atış poligonu, uzakdoğu sporları ile ilgili salonlar, kondisyon salonu, yüzme havuzu gibi” oluşturulması ve var olan alanların da geliştirilmesi gerektiği üzerinde durmuşlardır. Ankete katılanların üzerinde durduğu diğer bir husus, A. Gaffar Okkan Polis Meslek Yüksek Okulunun diğer polis meslek yüksek okullarına göre daha kısıtlı imkânlarla sahip olduğu ve imkânların iyileştirilmesi yönünde Polis Meslek Yüksek Okulu idaresi tarafından çalışmalar yapılmasının gerekli olduğu şeklindedir. Katılımcılar polis meslek yüksek okulunda sosyal etkinliklerin yapıldığı ancak yeterli olmadığı, diğer yüksek öğretim kurumlarında olduğu gibi şenlikler yapılmadığı, sanatçıların okula getirilmediği moral gecesi, bahar şenlikleri gibi etkinliklerin yetersiz olduğu polis meslek yüksek okulu yönetiminin sosyal etkinliklerin artırılması için ayrıca bir çalışma yapmalarının gerekliliği üzerinde durmuşlardır.

Ankete katılan öğrenciler dersler ve düzenlenen konferanslara ilave olarak kişisel gelişim ile ilgili çeşitli kursların “beden dili, çeşitli müzik aletleri kullanımı, bölgesel dil (kürtçe, zazaca vb.), halk oyunları, fotoğrafçılık, bilgisayar” düzenlenerek ders dışı faaliyetlerin etkinliğinin artırılması yönünde polis meslek yüksek okulu idaresi tarafından çalışma yapılması hususunu belirtmişlerdir.

Polis meslek yüksek okullarının tamamının aynı standartlara sahip olmaları gerektiği belirtilmiş ayrıca A. Gaffar Okkan Polis Meslek Yüksek Okulunda hiyerarşinin katı olarak uygulandığını, katı hiyerarşiden dolayı öğrencilerin yöneticilere taleplerini yeterince iletemedikleri bu sebeple idarecilerin iyi niyetli olmalarına rağmen öğrenci problemlerini yeterli olarak algılayıp çözümleyemedikleri hususları

belirtilmiştir.

Son olarak katılımcılar başta polis meslek yüksek okulu müdürü olmak üzere, öğrenci işleri şube müdürü ve diğer yöneticilerin daha iyi hizmet verebilmek için gayretli bir çalışma yürüttükleri, zamanla okulda birçok eski uygulamanın değiştirildiği ve öğrencilerin gelişimi için idarecilerin sürekli bir çalışma içerisinde bulunduğunu belirtmektedirler. Bu anket çalışmasının da daha iyiyi oluşturma çabası olduğundan bahisle polis meslek yüksek okulu müdürü, öğrenci işleri şube müdürü ve diğer yönetim kadrosuna özellikle çalışmalar için “teşekkür ederim, sağ olun, her şey daha güzel olacak” gibi ifadelerle polis meslek yüksek okulu yönetimine teşekkür etmişlerdir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Polis teşkilatı tarafından yerine getirilen hizmetler güvenlik mühendisliği olarak da değerlendirilmektedir. Bireyler ve toplumlar sürekli değişim ve gelişim içerisinde olduklarından hareketle, güvenlik hizmetlerinde etkinlik, verimlilik, profesyonelleşme ve yüksek nitelikli hizmet sunumu polisin eğitim kalitesinin artırılması ile mümkün olacaktır.²⁶² Polis meslek yüksek okullarında eğitim kalitesinin artırılması, yönetici pozisyonunda bulunan personelin davranışları, uygulamaları, kararları, günlük ve geleceğe yönelik vizyonlarında oluşacak gelişmelerle doğru orantılı olacaktır. Çalışmamız öğrenci algılarını tespit ederek yönetim sürecinin her aşamasına katkı sağlamayı amaçlamıştır.

Çalışmamızda öncelikle kavramlar üzerinde durularak, yönetim, güvenlik ve güvenlik ihtiyacı bağlamında polis teşkilatı anlatılmıştır. Daha sonra polis meslek eğitimi ve polis eğitim kurumları özellikle çalışmanın ana temasını oluşturan polis meslek yüksek okulları kapsamlı olarak incelenmiş ve her yönüyle açıklanmaya çalışılmıştır.

Çalışmanın son bölümünde ise; A. Gaffar Okkan Polis Meslek Yüksek Okulu öğrencilerinin sosyal ve demografik özellikleri ile yüksek okul yöneticilerine dair algıları belirlenmiş, belirlenen algılar üzerine değerlendirme yapılmış ve aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır.

A. Gaffar Okkan Polis Meslek Yüksek Okulu öğrencileri genel olarak şu özelliklere sahiptir:

- Okulun tüm öğrencileri erkektir,
- Öğrencilerin neredeyse tamamı 18-24 yaş aralığında bulunmaktadır,
- Birinci ve ikinci sınıf öğrenci sayıları birbirine yakındır,
- Öğrencilerin çoğunluğu lise mezunu olmasına rağmen az da olsa ön

²⁶² Mehmet Sarı, A. g. e., s.118.

lisans ve lisans mezunu öğrenciler de bulunmaktadır,

- Öğrenciler genel olarak devlet memuru, işçi, çiftçi, esnaf ve polis çocuklarından oluşmaktadır,
- Öğrencilerin çoğunluğunun annesi ev hanımı olup, az da olsa anneleri devlet memuru veya farklı mesleklere sahip öğrenciler bulunmaktadır,
- Öğrencilerin büyük çoğunluğu orta veya dar gelirli ailelerden gelmektedir,
- Polis meslek yüksek okulu öğrencileri genel olarak iki veya daha fazla kardeşe sahiptirler,
- Polis meslek yüksek okulu öğrencileri çoğunlukla İç Anadolu, Ege, Akdeniz, Karadeniz ve Marmara coğrafi bölgelerinden gelmişlerdir.

A. Gaffar Okkan Polis Meslek Yüksek Okulu öğrencilerinin okul yönetim sisteminin ile ilgili algıları; İdari Hizmetler Yönetimi, Eğitim Hizmetleri Yönetimi, Sosyal Hizmetler Yönetimi konularında uygulanmış olan anket çalışması neticesinde aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır;

Polis meslek yüksek okulu öğrencilerinin ihtiyaç duyduğunda yöneticilerle görüşmesine yönelik iletişim kanallarında sorun yaşanmaktadır. Bu doğrultuda yönetimin bütün öğrencilerinin algılarına uygun herkese eşit mesafede bir yönetim anlayışı ortaya çıkaramadığı görülmektedir. Bu sonucu belirtirken öğrencilerin idareciler ile görüşmesi için hiyerarşik olarak ilk kademe amirleri olan sınıf komiserleri ile görüşmekte bir problemleri bulunmadığı, öğrencilerin sınıflar amiri, öğrenci işleri şube müdürü ve üst kademe yöneticilerle görüşmelerinde problem olduğu belirlenmiştir. Bu durumda öğrencilerin, okul idarecileri ile görüşmelerine yönelik iletişim kanallarındaki tıkanmanın daha çok sınıf komiserlerinin üst kademe idarecilere problemleri götürmekte çekimser kalmaları sebebiyle oluştuğu değerlendirilmektedir.

Yüksek okul yöneticileri; öğrencilerin idarecilere öneri, istek ve şikâyetlerini iletmeleri için gerekli olan “öneri, istek ve şikâyet kutuları, öğrenci konseyi

oluşturulması ve belirli aralıklarla toplantıların yapılması, sınıf sorumluları belirli aralıklarla toplantıların yapılması, üst sınıflardan seçilen etüt sorumluları ile sorumlu oldukları sınıflar hakkında yapılan toplantılar gibi” iletişim kanallarını oluşturmuşlardır. Bu bağlamda iletişim kanalları idareciler tarafından oluşturulmuştur. Ancak, öğrenciler idareciler tarafından önerilerini dikkate alıp, öğrenci sorunlarının çözümüne gayret göstermediğini düşünmektedirler. Ayrıca öğrencilerin idareye güven oranının yüksek oranda olmadığı belirlenmiştir.

Öğrenciler hata yaptıklarında Yüksek okul idarecilerinin kendilerini iyi niyetle yönlendirmeleri hususunda olumsuz görüş bildirmişlerdir. Buna bağlı olarak idarecilerin ödüllendirme ve cezalandırma uygulamalarında tarafsız ve adil olmadıklarını düşünmektedirler; ancak Polis Akademisi Öğrenci Disiplin Yönetmeliğinde de belirtildiği gibi birinci sınıf öğrencileri ile ikinci sınıf öğrencileri arasında ast-üst ilişkisi bulunmakta bu sebeple ankete katılan öğrencilerin yarısından fazlası birinci sınıf öğrencilerinden oluştuğu için ankette daha çok birinci sınıf öğrencilerinin algıları ön plana çıkmıştır.²⁶³ Ayrıca yüksek okul Yöneticilerinin okul ile ilgili karar ve uygulamalarda devamlı öğrencilerin görüşlerine başvurması konusunda da olumsuz görüş bildiren öğrencilerin sayısı çoğunluktadır. Ancak polis meslek yüksek okulu resmi bir kurum olması sebebiyle Polis Akademisi ve Yüksek Öğretim Kurumu tarafından önceden belirlenmiş kurallara göre yönetilmektedir. Bu durumda yüksek okul yöneticilerinin okul yönetimi ile ilgili aldıkları tüm karar ve uygulamaları öğrencilerin görüşüne bağlı olarak almaları mümkün olmamaktadır. Anket sonucu olarak öğrenciler tarafından bu uygulama yetersiz olarak değerlendirilmiştir.

Polis meslek yüksek okulu öğrencilerinin çoğunluğu okulda edindiği bilgilerin günlük hayatlarında veya daha sonraki meslek hayatlarında işlerine yarayacağı görüşündedirler. Derslerin işlenişinde farklı yöntemler kullanıldığı hususunda genel olarak yüksek oranda bir katılım mevcuttur. Zaten Polis Meslek Yüksek Okulları Eğitim Ve Öğretim Yönetmeliğinde Eğitim ve öğretim faaliyetleri; sınıflarda, laboratuvarlarda, uygun görülen diğer tesislerde, uygulama çalışmaları, inceleme gezileri, araştırma ve seminer yaptırmak suretiyle yapılır ifadesi yer almaktadır.²⁶⁴ Anket katılımcıları farklı

²⁶³ Polis Akademisi Öğrenci Disiplin Yönetmeliği, Onay tarihi:28.02.2007

²⁶⁴ Polis Meslek Yüksek Okulları Eğitim-Öğretim Yönetmeliği, Onay tarihi:17.08.2008

yöntemler kullanarak derslerin daha ilgi çekici hale getirilmesi polis meslek yüksek okulu idaresi tarafından desteklendiğini belirtilmektedir.

Öğrenciler sınıflarda öğretim üyelerine karşı görüş ve önerilerini rahatlıkla dile getirebildikleri görüşündedir. Aslında polislik mesleğinden kaynaklanan hiyerarşik yapı içerisinde yer alan öğrencilerin bu konuda farklı düşünceleri beklenebilirdi. Ancak, okulun kadrolu öğretim görevlileri, polis meslek yüksek okuluna Dicle Üniversitesi ve İl Emniyet Müdürlüğü kadrolarından gelen yurt içi ve yurt dışında yüksek lisans ve doktoralarını tamamlamış öğretim görevlilerinin öğrencilerin sınıf içinde isteklerini rahatlıkla dile getirmelerinde katkıları fazladır. Öğrenciler tarafından ders kitapları işlenecek konulara uygun olarak seçildikleri hususunda görüş birliği mevcuttur.

Sınıflarda veya atış poligonu, pentatlon sahası, spor salonu, kondisyon salonu gibi farklı eğitim alanlarında yeterli araç gereç bulunduğu konusunda öğrencilerden bir kısmı olumsuz görüştedir. Yine yakın sorular olan “Okulumuzun spor alanları uygulamalı derslerde yararlanabileceğim şekildedir.” ve “Okulumuzun bahçesi, spor salonu vb. alanları ders dışında da yararlanabileceğim şekilde düzenlenmiştir.” İfadelerine verilen cevaplardaki öğrenci görüşleri de paraleldir. Aslında bina, spor alanı ve malzeme olarak yeterli olmasına rağmen, öğrenci sayısındaki fazlalık, ayrıca meslek içi kurs olarak Komiser Yardımcılığı Kursunun da Ali Gaffar Okkan Polis Meslek Yüksek Okulunda verilmesi tesis ve malzemeleri yetersiz duruma düşürmektedir. Öğrencilerin olumsuz görüş bildirmelerinin veya kararsız kalmalarının sebebi budur.

Ankete katılan öğrencilerin çoğunluğu yatakhanelerini temiz ve bakımlı bulmaktadırlar. Ayrıca okul kantininde ihtiyaç duydukları bütün malzemeleri bulabildiklerini belirtmektedirler.

Öğrenciler A. Gaffar Okkan Polis Meslek Yüksek Okulunda sosyal ve kültürel faaliyetler düzenlendiğini fakat bu etkinliklerin yetersiz olduğunu belirtmektedirler. Yüksek Okulun Diyarbakır’da olmasının sosyal ve kültürel faaliyetlerin yetersiz olmasında en büyük etken olduğu söylenebilir. Diyarbakır ilinde Dicle Üniversitesinden başka yüksek öğretim kurumu bulunmaması ve ilde veya yakın illerde bulunan diğer yükseköğretim kurumları ile birlikte sosyal ve kültürel faaliyet düzenleme sıkıntı olabilmektedir. Bu durum öğrenci görüşünü olumsuz yönde etkilemektedir.

Katılımcılar ilgi duydukları sportif faaliyetleri yapma imkânı bulduklarını düşünmektedirler. Ayrıca katılacakları kulüpleri istek ve yetenekleri doğrultusunda seçtiklerini belirtmektedirler. Polis Meslek Yüksek Okulunda yangın ve doğal afet, terör saldırısı vb. olumsuz durumlara karşı gerekli güvenlik önlemi alındığı konusunda çoğunlukla olumlu düşünmektedirler. Ancak bu konuda olumsuz görüş bildirenler de azınlıkta kalsa da mevcuttur. 8 Ekim 2008 ve 11 Eylül 2011 tarihlerinde iki defa Yüksek okulun Personel servisine yönelik terör saldırısı gerçekleşmiş olup ilkinde beş personel şehit olmuş, ikincisinde dört personel yaralanmıştır. Ankete katılan öğrenciler üzerinde bu olayların etkisi vardır. Bu etkilenme sebebi ile öğrenciler bu soruyla ilgili olumsuz görüş bildirmişlerdir çünkü ankete katılanların yarısından fazlası ikinci olay sırasında okulda öğrenci olarak bulunmaktaydılar.

Ayrıca polis meslek yüksek okulları, çoğunlukla kent merkezinden uzak veya izole edilmiş, kendi başlarına farklı mekânlara konuşlandırılmış okullardır. Bunun doğal sonucu olarak polis adaylarının birbirlerinden etkilenerek mesleki sosyalleşmeye öğrencilik yıllarından başladıkları düşünülebilir.

Polis meslek yüksek okullarında eğitim gören polis adayları, okula adımlarını attıkları ilk günlerden itibaren toplumdan fiziki ve sosyal olarak uzaklaştığı için mesleki sosyalleşme sürecini büyük ölçüde öğrencilik yıllarında tamamlamaktadırlar. Eğitim süresinin uzunluğu bu değişim sürecine de zemin hazırlayan diğer önemli bir etken olduğu düşünülmektedir.

2001 Yılına kadar polis okullarında 9 ay süre ile polis memuru adaylarına meslek öncesi eğitim verilmekte idi. 2001 yılında Emniyet Teşkilatı eğitim sisteminde devrim niteliğinde bir uygulama başlatılarak, polis okulları, 4652 sayılı Polis Yüksek Öğretim Kanunu ile polis meslek yüksekokullarına dönüştürüldü ve eğitim-öğretim süresi 2 yıla çıkartıldı.²⁶⁵ Bu uygulamanın amacı daha bilgili, daha kültürlü ve mesleki açıdan daha donanımlı iki yıllık üniversite mezunu polis memurlarını halkın hizmetine sunmaktı. Ancak çalışmamıza esas olan varsayımlarımızda belirtmiş olduğumuz ve anket çalışmamızın da aynı sonucu desteklediği gibi; fiziki imkânsızlıklar, yöneticilerin yeterli eğitim formasyonuna sahip olmamaları vb. nedenlerle polis meslek yüksek

²⁶⁵ **Polis Yüksek Öğretim Kanunu**, Kanun No:4652, Resmi Gazete Yayın Tarihi:09.05.2001.

okulları yönetim sistemi, polis memurlarının nitelikli personel olarak yetişmelerinde yeterli derecede etkin olamamaktadırlar.

Ayrıca varsayımlarımızda belirtilen; öğrenci sorunlarının hızlı ve tatmin edici bir seviyede çözülemediği, PMYO idarecilerinin hizmet anlayışlarının öğrencilerin beklentilerini karşılamadığı, PMYO yönetim yapısının merkezi yönetim anlayışında ve katı hiyerarşik bir yapılanma içinde olduğundan yönetim algısında problemler yaşandığı ve PMYO idarelerinin sosyal ilişkiler bağlamında nitelikli bireyler yetiştirmede etkin olmadığı konularıyla, anket çalışmasında çıkan sonuçlar arasında paralel bulgular elde edilmiştir.

Polis Meslek Yüksek Okulunda komiser ve komiser yardımcısı rütbesinde bulunan sınıf komiserlerinin öğrencilerin mesleğe hazırlanmasında çok önemli rolleri bulunmaktadır. Sınıf komiserlerinin sürekli öğrenciler ile iletişim halinde olmaları, onları denetlemeleri, öğrencilerin meslek disiplini, meslek etiğini içselleştirmelerine yardımcı olmaları gerekir. Ancak sınıf komiserlerine verilen diğer idari görevler, öğretim üyesi eksikliğinde sınıf komiserlerinin ders görevlisi olarak değerlendirilmesi vb. durumlardan kaynaklı olarak sınıf komiserleri öğrencilere gerektiği kadar vakit ayıramamaktadır. Bu durum hem okullarda disiplin problemleri oluşmasını, hem de mezuniyet sonrasında öğrencilerin kadroya adapte olmalarını güçleştirmektedir.

Polis Meslek Yüksek Okullarında eğitim-öğretim süreci tamamlanan Polis Memurlarının kişisel gelişimlerini tamamlamış nitelikli bireyler olarak yetiştirilmelerinde etkin bir idari sistem bulunmadığı varsayımı da anket çalışması sonucu ile paralellik arz etmektedir.

Polis meslek yüksek okullarında idarecilik yapan personel daha iyi hizmet verebilmek için yoğun bir şekilde mesai harcamasına rağmen, bürokratik sıkıntılar, okulların bulunduğu ilden/bölgeden kaynaklanan sıkıntılar, eğitim-öğretim müfredatının ve ders dışı eğitim faaliyetlerinin yetersizliği gibi olumsuzluklardan dolayı mezun olan öğrenciler nitelikli polis memuru olarak göreve başlayamamaktadırlar. Bu durum hem Emniyet teşkilatı personeli hem de vatandaşlarımız tarafından eleştirilmektedir.

Sonuç olarak; Osmanlı İmparatorluğu'nun son dönemlerinde açılan ilk polis

okullarından bu güne devletimiz bir takım okullar açarak polislerin eğitimleri için çalışmıştır. Çağın şartlarına uygun, toplumsal beklentileri bilen, bilimsel ve teknolojik gelişmelere ayak uyduran, insan haklarına saygılı polisler, polis eğitim kurumlarındaki nitelikli eğitim vasıtasıyla yetiştirileceklerdir. Modern polisler, geçmişten ders alan, bugünü değerlendirebilen ve geleceğe dair hedefler belirleyebilen kişiler olacaktır.

Kaliteli bir eğitim hizmeti sağlayabilmek için, eğitimin tüm unsurlarını bir araya getirmek gereklidir. Öğrenciler, fiziki ortam, araç-gereç, müfredat, eğitim-öğretim kadrosu ve tüm bu sayılanları en verimli şekilde koordine edebilecek nitelikli yöneticiler iş başında olmalıdırlar. Polis temel eğitim kurumları, öğrencilerin emniyet teşkilatını ilk tanımaya başladıkları yer ve bu kurumlardaki yöneticiler ilk örnek alınacak kişiler olması sebebi ile yönetim kadrosunun nitelikli kişilerden oluşması çok önemlidir.

A. Gaffar Okkan Polis Meslek Yüksek Okulunda uygulanmış olan anket çalışmasında elde edilen sonuçlar neticesinde aşağıda belirtilen önerilerin polis meslek yüksek okulu yönetimlerinin geliştirilmesi ve daha nitelikli polis memurları yetiştirilmesi açısından yararlı olacağı değerlendirilmektedir.

Polis meslek yüksek okulları polis teşkilatına bağlı eğitim-öğretim kurumu olmaları sebebi ile 1. sınıf emniyet müdürlüğü rütbesinde bulunan herhangi bir personel üst kademe yönetici olarak atanabilmektedir. Ancak il emniyet müdürlükleri veya daire başkanlıklarındaki yönetim anlayışı ile eğitim kurumlarının yönetim anlayışı farklılık arz etmektedir. Bu sebeple polis meslek yüksek okulu yönetimlerinde ciddi sıkıntılar yaşanabilmektedir. Polis meslek yüksek okulu yöneticisi olarak ataması yapılacak olan personelin özellikle üst kademe yöneticilerinin Eğitim formasyonu olan ve okul yöneticiliği tecrübesi olan kişiler arasından atanması daha yararlı olacaktır.

Polis meslek yüksek okullarında eğitim kadrolarına takviye olarak kurumlarda çalışan personel de öğretim görevlisi olarak görevlendirilmektedir. Bu durum personelin idari görevlerinin aksamasına neden olabilmektedir. İdari kadroda görev yapan personelin öğretim görevlisi olarak görevlendirilmemesi idarenin etkinliğinin artırılması açısından yararlı olacaktır.

Polislik mesleği her ne kadar disiplin ve hiyerarşik temel üzerinde olsa da polis meslek yüksek okullarında uygulanan hiyerarşik yapı öğrencilerin ifade özgürlüğünü engelleyecek ve iletişim kanallarını tıkayacak boyutta olmamalıdır. Polis meslek yüksek okullarında korku kültürü yerine değerler kültürü oluşturulmalı ve katılımcı yönetim anlayışı benimsenmelidir.

Polis meslek yüksek okullarında görev yapan tüm idarecilerin öğrencilere karşı tutum ve davranışlarının ortak olması gerekmektedir. Kurala uymayan öğrencilere aynı tepki verilmeli, ödüllendirmede aynı kstaslara uyulmalıdır. Öğrenciler hangi durumda kendilerine nasıl davranılacağını bilmelidirler. Özellikle öğrencilere en yakın amir olan ve öğrencilerle bire bir ilgilenme pozisyonunda olan sınıf komiserlerinin bu konuda daha duyarlı olmaları gerekir. Kadrodan yani il emniyet müdürlüklerinden doğrudan polis meslek yüksek okullarına atanan komiserlerin eğitici formasyonu veya sınıf komiserliği eğitimi almadan sınıf komiseri olarak görevlendirilmeleri sıkıntılara sebep olmaktadır.

Sınıf komiserlerinin öğrencilerin mesleğe hazırlanmasında çok önemli rolleri vardır. Sınıf komiserleri sürekli öğrencileri ile iletişim halinde olan, öğrencilerin davranışlarını denetleyen, öğrencilerin gelişimleri için gayret gösteren, gerek derslerde, gerekse meslek ahlakı, meslek disiplini ve meslek etiğini benimsemeleri için yardımcı ve yönlendirici olmalıdırlar. Bu derece önemli görevi olan sınıf komiserleri hem nicelik hem de nitelik olarak yeterli sayı ve özellikte olmalıdırlar.

Polis meslek yüksek okullarında uygulanan günlük çalışma programı (zaman çizelgesi) işlerin takibi ve düzeni açısından yararlı bir uygulama olsa da, polis meslek yüksek okulu öğrencileri genel olarak yetişkin insanlar olduğu gerçeğinden hareketle öğrencilerin sorumluluk bilincini geliştirmek adına ders saatleri hariç diğer faaliyetler için zaman çizelgesi uygulamasına ihtiyaç olmamalıdır. Öğrenciye serbest zaman bırakma ve zamanlarını değerlendirecek çeşitli imkânların sunulması yararlı olacaktır.

Polis meslek yüksek okullarında ders kitaplarına dayanan müfredat yerine zengin kütüphane ve çalışma kaynaklarına dayalı, öğrencileri araştırma yapma, çeşitli proje çalışmaları oluşturma, geniş tartışma-müzakere programlarına katılmaya yönlendiren kapsamlı bir eğitim sistemi oluşturulmalıdır.

Polis meslek yüksek okullarında dönemlik ders sayısı fazladır. Ders müfredatlarının gereksiz detaylardan oluşması, derslerde öğretilenlerin uygulanması için yeterli uygulama imkânları olmaması eğitimi verimsiz kılmaktadır. Ayrıca müfredat ihtiyaca göre yapılmadığı için örneğin ceza muhakemeleri hukuku(CMH) dersinde bir polis memurunun bilmesi gerekenden daha fazla bilgi sunulmakta, buna karşın mezunlarda temel hukuk bilgisinin yetersiz olduğu görülmektedir. Müfredatın mesleğin gereklerine göre yeniden düzenlenmesi ve il emniyet müdürlükleri ile koordineli olarak uygulamalı eğitimlerin artırılması gerekmektedir. 2011 yılında Polis Akademisi Başkanlığı'na bağlı olarak faaliyet gösteren Güvenlik Eğitimi Araştırma Merkezi tarafından hazırlanan “Polis Temel Eğitiminde Sorunlar Ve Çözüm Önerileri” proje sonuç raporunda da aynı konuya değinilmiştir.²⁶⁶

Polis meslek yüksek okullarında öğretim görevlisi olarak görevlendirilen personel, akademik kariyer, eğiticilik formasyonu gibi özelliklerinin yanında mesleki bilgiler açısından da donanımlı kişiler arasından görevlendirilmelidir.

Polis meslek yüksek okullarına öğretmen emniyet müdürü olarak atanan personelin tecrübeleri öğrenciler için mutlaka faydalı olacaktır. Ancak öğretmen emniyet müdürü olarak polis meslek yüksek okullarına ataması yapılan personel, genelde aktif kadro olarak tanımlanan il kadrolarında görev verilemediği için bir çeşit pasif görev verme mantığı ile görevlendirilmekte, bu durum personelin okullara gelirken küskün olarak gelmelerine sebep olmakta ve bir gönül işi olan eğitimin kalitesini düşürmektedir. Öğretmen emniyet müdürü olarak atanan personelin eğitim formasyonlu ve istekli personel arasından atanmaları eğitim kalitesini artıracaktır.

Polis meslek yüksek okullarında standart olarak eğitim-öğretim için gerekli olan alanlar tamamlanmalıdır. Spor salonu, silah dershaneleri, dil laboratuvarları, havalı ve ateşli silah atış poligonları, kadro uygulama dersleri için örnek polis merkezleri gibi eğitim alanlarının tamamlanması yararlı olacaktır.

Polis meslek yüksek okullarında farklı alanlarda dersler verilmektedir. Ancak mezun olan öğrencilerin memuriyet hayatında etkinliklerini artıracak olan

²⁶⁶ Polis Temel Eğitiminde Sorunlar Ve Çözüm Önerileri Proje Sonuç Raporu Yönetici Özeti, Polis Akademisi, Güvenlik Eğitimi Araştırma Merkezi Yayını, Ankara, 2011, s.32.

“Araç(otomobil) Kullanma ”, “Bilgisayar On Parmak Klavye Kullanma”, “Kişi Ve Önemli Tesisleri Koruma” gibi eğitimlerin de müfredata konulması faydalı olacaktır.

Polis meslek yüksek okulları ön lisans seviyesinde eğitim veren okullardır; ancak kadrolu öğretim elemanları sayıca oldukça yetersiz kalmaktadır. Bu eksiklikler okul idareleri tarafından farklı kurumlardan yardım alınarak giderilmektedir. Örnek olarak A. Gaffar Okkan Polis Meslek Yüksek Okulu öğretim elemanı ihtiyacını kendi öğretim görevlilerine ilave olarak Dicle Üniversitesi ve Diyarbakır İl Emniyet Müdürlüğünden sağlamaktadır. Kadrolu öğretim üyelerinin sayısının artırılması ve bu kişilere kendilerini geliştirme imkânlarının sunulması ve uzmanlaşmalarının sağlanması polis meslek yüksek okullarında eğitim-öğretim kalitesini artıracığı değerlendirilmektedir.

Polis meslek yüksek okulları imkânları açısından iyileştirilmeli, her polis meslek yüksek okulunda standart olarak bulunması gereken sosyal ve sportif alanlar oluşturulmalıdır. Öğrencilerin ders harici zamanlarını değerlendirecekleri öğrenci gazinoları, kantin, kütüphane, internet salonları gibi faaliyet alanlarının geliştirilmesi yararlı olacaktır.

Sosyal ve kültürel açıdan öğrencilerin gelişimlerine katkı sağlayamayacak derece yetersiz olan yerlerde polis meslek yüksek okulu açılmaması şayet açılmış ise farklı etkinlikler planlanarak illerin konumu ve özelliklerinden kaynaklanan eksikliklerin giderilmesi sağlanmalıdır.

Polis meslek yüksek okullarında bulunan tesislerin imkân verdiği ölçüde öğrenci sayıları planlanmalıdır. 300 öğrencinin eğitim görmesi için planlanan bir okula 900-1000 öğrenci alındığında tesis ve imkânlar yetersiz kalmaktadır. İmkânların yetersiz kalması da yetiştirilen öğrencilerin yeterli ve kaliteli eğitim almadan mezun olmalarına sebep olmaktadır. Öğrenci sayıları tesis ve imkânlar çerçevesinde planlanmalıdır.

Polis meslek yüksek okullarına hem kişisel gelişim, hem spor hem de eğlence için öğrencilerin yararlanabileceği simülasyonlu atış alanları, paintball alanları, yapay tırmanma duvarı, yüzme havuzu gibi alanların yapılmasının öğrencilerin gelişimine olumlu katkı yapacağı düşünülmektedir.

Polis meslek yüksek okulu öğrencileri öğrencilik döneminden itibaren halkla ilişkilerin önemi hakkında bilinçlendirilmeli, bu bağlamda okullar diğer devlet okulları ve özel okullardan tamamen soyutlanmamalı ve imkânlar dâhilinde diğer okulların öğrencileri ile polis meslek yüksek okulu öğrencilerini kaynaştıracak okul gezileri, dostluk maçları, ortak programlar gibi etkinlikler planlanmalıdır.

Polis meslek yüksek okulları arasında çeşitli sportif turnuvaların düzenlenmesi, okullar arasında öğrenci değişim programlarının planlanarak hayata geçirilmesi hatta Avrupa Birliği projeleri gibi farklı finansal ve kaynaklardan yararlanarak öğrencilerle yurt dışı bir takım gezi ve eğitim faaliyetleri gerçekleştirmek yararlı olacaktır.

Çalışmada A.Gaffar Okkan Polis Meslek Yüksek Okulu öğrencilerinin okul yönetimi ile ilgili algılarından yola çıkarak okul yöneticileri değerlendirilmesi yapılmıştır. Bu değerlendirme neticesinde mevcut durum tespit edilerek olumlu uygulamaların devam ettirilmesi, olumsuzlukların bertaraf edilerek daha nitelikli polislerin yetiştirilmesine katkıda bulunmak amaçlanmıştır. Bu çalışmanın bu alanda yapılacak olan farklı bilimsel çalışmalara ışık tutacağı değerlendirilmektedir.

KAYNAKÇA

Acar, Örnek, **Kamu Yönetimi**, Meram Yayıncılık, İstanbul, 1998.

Açıkalin, Aytaç, **İnsan Kaynağının Yönetimi/Geliştirilmesi**, Pegem A Yayıncılık, Ankara, 2002.

Ağaoğlu, Esmahan, “*Sınıf Yönetimi İle İlgili Genel Olgular*”, **Sınıf Yönetimi**, Editör: Zeki Kaya, Pegem A Yayıncılık, Ankara, Ocak- 2006, ss 1-26.

Akbulut, İlhan, **Emniyet Teşkilatı ve Görevleri**, Cem Matbaacılık, İstanbul, 1995.

Akgündüz, Hasan, **Polisin Eğitimci Kişiliği ve Polis Eğitim Sorunu**, Dicle Üniversitesi Matbaası, Diyarbakır, 2001.

Akın, Cengiz, “*Kamu Yönetimimizde Yeniden Düzenleme Çalışmaları ve Denetim Sistemimiz*”, **Türk İdare Dergisi**, Sayı: 427, Ankara, Haziran 2000, ss. 77-108.

Akın, H. Bahadır, **Yönetim ve Mizah**, Çizgi Kitabevi, Konya, Mayıs 2002.

Akman, Nurettin, **Yönetimde İç Güvenlik ve Jandarma**, Genelkurmay Basım Evi, Ankara, 1991.

Akşit, Hüseyin., **Yönetim ve Yöneticilik**, Kum Saati Yayınları, İstanbul, 2010.

Akyüz, Mehmet, **Polis Meslek Eğitim Merkezi Öğrencilerinin Mesleğe Hazırlanmasında Eğitimcilerin Etkisi: Aydın Örneği**, Polis Akademisi, Güvenlik Bilimleri Enstitüsü, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2007.

Alaç, Ali Erkan, Fatih Balcı, “*Türk Polis Eğitimi*”, **Polis Eğitim Sistemleri**(Ed. A.Kaptı, S. Gültekin), Polis Akademisi Yayınları, Ankara, 2012, ss.19-65.

Alaç, Ali Erkan, Kara Hakan Batırhan, **Polis Eğitiminde Modern Uygulamalar**, Polis Akademisi Yayınları, Ankara, 2012.

Alaylıoğlu, Ruşen, Ferkan Oğuzkan, **Ansiklopedik Eğitim Sözlüğü**, İstanbul, Garanti Matbaası, 1968

Altınır, Ünal, **Emniyet Teşkilatının Dünü Bugünü ve Eğitimi**, Geçili Matbaacılık, İstanbul, 2011.

Alyot, Halim, **Türkiye’ de Zabıta**, Kozan Ofset, Ankara, 2008.

- Arık, İ. Alev, **Motivasyon ve Heyecana Giriş**, Çantay Kitapevi, İstanbul, 2000.
- Aslan, Ahmet, **İbn-i Haldun**, Vadi Yayınları, Ankara, 1997.
- Aslan, Feyzullah, **Cumhuriyetimizin 80. Yılında Polisin, Dünü, Bugünü, Yarını Panel Bildirileri**, Emniyet Genel Müdürlüğü Basımevi, Ankara, 2004.
- Aslan, Onur Ender, “*Türkiye’de Düzenleyici Kurumlarda Yönetişim Ve Esnek Personel Rejimi İlişkisi*”, **Kamu Yönetimi Yöntem Ve Sorunlar**, Editörler: Şinasi Aksoy, Yılmaz Üstüner, Ankara, Nobel Yayın Dağıtım, 2007, Ss.409-521.
- Aydın, A.Hamdi, **Polis Meslek Hukuku**, Doğu Matbaacılık, Ankara,1996.
- Aydın, A.Hamdi, “*Yönetimde Çağdaş Yaklaşımlar*”, **Türk İdare Dergisi**, Sayı 422, Mart 1999, ss. 13-20.
- Aydın, A. Hamdi, “*Özel Güvenlik Neden Gereklidir*”, **Kocaeli, 2. Ulusal Özel Güvenlik Sempozyumu**, Kocaeli Üniversitesi Yayınları, (Editörler: Faik Çelik,
- Selma Akpınar, Betül Urhan, Gazi Uçkun, Deniz Dağdeviren), Aralık 2005, ss. 70-73.
- Aydın, A.Hamdi, **Modern Yönetim Teknikleri**, Ankara, Eğitim Daire Başkanlığı Yayınları, 2000.
- Aydın, Mustafa, **Eğitim Yönetimi**, Hatiboğlu Yayınevi, Ankara, 1998.
- Aykaç Burhan, Kavruk Hikmet, **Kamu Yönetimi Seçme Yazılar**, Ankara, Gazi Üniversitesi İ.İ.B.F. Geliştirme Vakfı Yayınları, 2003.
- Aykaç, Burhan, “*Türkiye’de Kamu Yönetimi Öğretiminin Gelişimi*”, **Kamu Yönetimi Disiplini Sempozyumu Bildirileri**, 2. Cilt, Kamu Yönetimi Öğretim: Özellikler Ve Sorunlar, Türkiye Ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü Yayınları, Ankara,1995, ss. 271-279.
- Azcan, İbrahim, **Polis Ne Yapmalı**, İlk Yayınları, İstanbul, 2004.
- Bal, M. Ali, **Modern Devlet Ve Güvenlik**, IQ Yayıncılık, İstanbul, 2003.
- Barut, İsmet, **Eğitim Becerilerinin Geliştirilmesi Eğiticinin Eğitimi**, Kariyer Yayıncılık, İstanbul, 2002.
- Bayram, Atilla, “*Türk Zabıta Yapılanmasında Subaşılının Yeri Ve Konya Şehrinde Subaşılık*”, **Polis Dergisi**, Yıl: 11, Sayı: 43, Ankara, 2005, ss. 94-95.
- Berber, Nuri, **Ulus Devletin Aşılması Sürecinde Polis**, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2007.
- Bıyık, Muzaffer, **Polis Meslek Yüksek Okullarının Yönetsel Sorunları ve Çözüm Önerileri**, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Konya, 2005.
- Birinci, Ali., “*Türk Emniyet Teşkilatında İlkler*”, **Polis Bilimleri Dergisi**, Cilt: 1, Sayı: 3,

- Ankara, 1999, ss. 9-16.
- Buçak, H. Hüseyin, Orhan Filiz, **Polis Teşkilatında İnsan Kaynakları Yönetimi**, Polis Akademisi Yayınları, Ankara, 2010.
- Bursalıoğlu, Ziya, **Okul Yönetiminde Yeni Davranış**, Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları, Ankara, 1982.
- Canman, A. Doğan, **Çağdaş Personel Yönetimi**, Türkiye Ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü Yayınları, Ankara, 1995.
- Cerrah İbrahim, Emin Semiz, **Yirmi Birinci Yüzyılda Polis (Temel Sorunlar Çağdaş Yaklaşımlar)**, Sibel Matbaası, Ankara, 2000.
- Cerrah, İbrahim, **Polis Etiği**, Polis Akademisi Yayınları, Ankara, 2011.
- Cerrah, İbrahim, “*Uluslararası İzlenimler Işığında Polis Eğitiminin geleceği*”, **21. Yüzyılda Polis**(Editörler: İbrahim Cerrah, Emin Semiz), Emniyet Genel Müdürlüğü Basımevi, Ankara, 1998, ss.3-35.
- Çağlar, Ali, “*Polis Ve Polisin Ortaya Çıkışı: Sosyolojik Bir İnceleme*”, **Polis Bilimleri Dergisi**, Cilt: 1, Sayı:4, 1999, ss. 121-132.
- Çalışal, Ozan, **Polis Meslek Yüksek Okullarındaki Uygulamalı Eğitimlerin Polis Memuru Adaylarının Mesleki Gelişimindeki Yeri ve Önemi: Ege Bölgesi Örneği**, Polis Akademisi, Güvenlik Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2007.
- Çevik, H. Hüseyin, Göksu, Turgut, **Güvenlik Personeli İçin Polis Halk İlişkileri Güvenlikte İletişim**, Seçkin Yayıncılık, Ankara, Ekim 2007.
- Çevik, H. Hüseyin, Turgut Göksu, **Türkiye’de Devlet Toplum ve Polis**, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2002.
- Çufalı, Mustafa, “*Türk Polis Tarihi*”, **Türkiye’de Devlet Toplum ve Polis**, Editörler: H. Hüseyin Çevik, Turgut Göksu, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2002, ss.19-30.
- Derdiman, R.Cengiz, **Polis Yönetimi ve Hukuku**, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara, 2007.
- Devellioğlu, Ferit, **Osmanlıca Türkçe Ansiklopedik Lügat**, Aydın Kitabevi, Ankara, 2011.
- Dıraçoğlu, Osman, “*Kamu Yönetiminin Çalışması*”, **Türk İdare Dergisi**, Sayı:395, Ankara, Haziran 1992, ss. 236-252.
- Dikici, Ali., “*Cumhuriyetin İlk Yıllarında Türk Polis Teşkilatı (1923-1938)*”, **Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi**, Sayı 72, Cilt: 24, Ankara, Kasım 2008, ss. 62-87.
- Duverger, Maurice., **Siyaset Sosyolojisi**, Çev. Şirin Tekeli, Varlık Yayınları, İstanbul, 1995.
- Dündar, A.Nihat, “*Osmanlı Yönetiminde 78, Cumhuriyet Döneminde 70 Yılı Geride Bırakan Bir*

- Teşkilat, 'Polis Teşkilatı"', Türk İdare Dergisi, Sayı: 401, Ankara, 1993, ss. 213-309.*
- Efil, İsmail, **İşletmelerde Yönetim Ve Organizasyon**, Alfa Basım Yayın Dağıtım, İstanbul, 2009.
- Ekici, Cevat, **Belgelerle Osmanlı Döneminde Polis Teşkilatı**, İstanbul, Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, Polis Akademisi Başkanlığı, Türk Tarih Başkanlığı, Malatya PMYO Müdürlüğü Ortak Proje Çalışması, Türk Tarih Kurumu Yayını, 2012.
- Ekin, Nusret, **Küresel Bilgi Çağında Eğitim-Verimlilik-İstihdam**, İstanbul Ticaret Odası Yayınları, İstanbul, 1997.
- Emre, Cahit. **Yönetim Bilimi Yazıları**, İmaj Yayıncılık, Ankara, 2003.
- Eraslan, Fethullah, İsmail Metin, **Türk Polis Tarihi**, Aslımar Basımevi, Ankara, 1984.
- Erçetin, Şule, **Yönetimde Yeni Yaklaşımlar**, Nobel Yayınları, Ankara, 2001.
- Ergut, Ferdan, **Modern Devlet ve Polis**, İletişim Yayınları, İstanbul, 2004.
- Ergun Turgay, **Kamu Yönetimi**, Ankara, TODAİE Yayınları, 2004
- Ergun, Turgay, Aykut Polatoğlu, **Kamu Yönetimine Giriş**, TODAİE Yayınları. Ankara, 1992
- Erol, Alper, “*Yönetim Hukukunun Genel İlkeleri*”, **Türk İdare Dergisi**, Sayı 423, 1999.ss.112-136.
- Ertekin, Yücel, “*Çağdaş Yönetim ve Denetim*”, **Türk İdare Dergisi**, Sayı 421,1998. ss. 493-515.
- Ertürk, Mümin, **Yönetim ve Organizasyon**, Beta Yayıncılık, İstanbul,2009.
- Ertürk, Y. Dilek, **Polis ve Halkla İlişkiler**, Kutup Yıldızı Yayınları, İstanbul, 2010.
- Eryılmaz, Bilal, **Kamu Yönetimi**, Okutman Yayıncılık, Ankara, 2011.
- Eryılmaz, Bilal, **Kamu Yönetimi**, Detay Yayıncılık, İstanbul, 2007.
- Eryılmaz, Bilal, **Kamu Yönetimi**, Der Yayınları, İstanbul, 2000.
- Eryılmaz, Bilal, **Kamu Yönetimi**, Erkam Matbaacılık, İstanbul, 1999.
- Esen Kasım, Aytekin Sevindik, **Toplum Destekli Polislik**, Seçil Ofset, İstanbul, 2010
- Feridun, İbrahim, **Polis Efendilere Mahsus Terbiye ve Malumat-ı Meslekiye**, Ankara, Polis Akademisi Yayınları, Ankara, 2010.
- Fındıklı, Remzi, “*Polis Eğitiminin Sorunları*”, **21. yy.da Polisin Eğitimi Sempozyumu Bildirileri**, E.G.M. Eğitim Daire Başkanlığı Yayınları, Seri No:22, Ankara, 2001, ss.15-27.
- Fındıklı, Remzi, **İdare Hukuku**, Selim Kitabevi, Ankara, 2009.

- Fındıklı, Remzi, **Meslek Olgusu ve Polislik Mesleğinin Özellikleri**, Güner Matbaası, Ankara, 2001.
- Fişek, Kurthan, **Yönetim**, Paragraf Yayınları, Ankara, 2005.
- Gleizal, Jean Jacques, J. Gatti, Journes Claude, **Batı Demokrasilerinde Polis**, Çeviren: Mustafa Kandemir, Temiz Yayınları, Ankara, 2000.
- Göksu Turgut, H.Hüseyin Çevik, Orhan Filiz, S.Kenan Gül., **Güvenlik Yönetimi**, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2011.
- Göze, Ayferi, **Siyasal Düşünceler ve Yönetimler**, Beta Yayıncılık, İstanbul, 1995.
- Gözübüyük, A.Şeref, **Yönetim Hukuku**, Sevinç Matbaası, Ankara, 1989.
- Güler Ayman, Birgül, **Türkiye'nin Yönetimi**, İmge Kitabevi, Ankara, 2011.
- Güloğlu, Tuncay, “*Bir Mesleki Eğitim Kurumu Olarak Polis Meslek Yüksek Okulları*”, **Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, Kocaeli, Sayı: 1, 2003, ss. 103-116.
- Gültekin, Halil, **İdeal Polisin Nitelikleri**, Polis Yıldızı, Başkent Klîşe Matbaacılık, Ankara, Aralık 2005.
- Güneysu, G. Deniz, **Temel Yönetim Becerileri**, Kutup Yıldızı Yayınları, İstanbul, Mart 2010.
- Gürsel, Musa, **Okul Yönetimi (Kurumsal Ve Uygulamalı)**, Eğitim Yayınları, Konya, 2003.
- Hançerlioğlu, Orhan, **Ruhbilim Sözlüğü**, Remzi kitapevi, İstanbul, 2000.
- Kaptı, Alican, Sebahattin Gültekin, **Polis Eğitim Sistemleri**, Polis Akademisi Yayınları, Ankara, 2012.
- Karal, Enver Ziya, **Osmanlı Tarihi**, Türk Tarih Kurumu Yayını, Ankara,1988.
- Karaman, Özcan, **Polis Memuru Adaylarının Mesleki Sosyalleşme Sorunu: (İngiltere Ve Türkiye Örneği)**, Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayımlanmamış Doktora Tezi, 2002.
- Karaman, Özcan, “*Polis Eğitimi*”, **Türkiye’de Devlet Toplum ve Polis**, (Ed),Hasan Hüseyin Çevik ve Turgut Göksu, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2002, ss.243-259.
- Kavgacı, Halil İbrahim, **Demokratik Polislik Temel Yaklaşımlar**, Maset Matbaacılık, Ankara, 1997.
- Kaya, M. Orhan, **Özel Güvenlik Hukuku ve Kişi Hakları**, Birleşik Matbaacılık, İzmir, 2009.
- Kaygısız, Mustafa., **Adli Bilimler**, Polis Akademisi Başkanlığı Yayınları, Ankara, 2004.
- Kaygısız, Mustafa, Özge Altınkaya, “*Polis Eğitiminde Uygulamalı Adli Bilimler, Kriminalistik, Suç Yeri ve Delil Güvenliği Suç Analizi Derslerinin Analizi*”, **Polis Eğitiminde Modern Uygulamalar** (Derleyenler: Ali Erkan Alaç, Hakan Batırhan

- Kara), Polis Akademisi Yayınları, Ankara, 2012, ss. 200-213.
- Kızılkaya, Adem, “*Polis Okullarındaki Eğitimin Önemi*”, **21. yy.da Polisin Eğitimi Sempozyumu Bildirileri**, E.G.M. Eğitim Daire Başkanlığı, Seri No: 22, Ankara, 2001, ss. 247-261.
- Koçak Sadettin, Ramazan İmal, Fatih Balcı, “*Cumhuriyet Dönemi Polis Eğitim Sistemi Ve Çağdaş Yaklaşımlar*”, **Polis Dergisi**, Yıl: 9, Sayı: 34, Ankara, 2003, ss. 302-311.
- Kurt, İhsan, **Yetişkin Eğitimi**, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara, 2000.
- Kuyaksil, Ali, “*Polis Temel Eğitiminde Öğrenme Stillerinin Kullanılması*”, **Polis Eğitiminde Modern Uygulamalar** (Derleyenler: Ali Erkan Alaç, Hakan Batırhan Kara), Polis Akademisi Yayınları, Ankara, 2012, ss. 24-42.
- Kuzu, Burhan, **Türk Anayasa Metinleri İle İlgili Mevzuat**, Filiz Kitapevi, İstanbul, 1994.
- Leonard, J. Kazmier, **İşletme Yönetimi İlkeleri** (Çeviren: Cemil Cem, Doğan Canman, Ankara, Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü Yayınları, 1979.
- Memduhoğlu, Hasan Basri, Kürşad Yılmaz, **Yönetimde Yeni Yaklaşımlar**, Pegem Akademi Yayınları, Ankara, 2010.
- Mutlu, Önder, **Kamu Düzeninin Sağlanmasında Jandarma-Polis İlişkileri**, Sütçü İmam Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kahramanmaraş, 2006.
- Özalp, İnan, Ozan Ağlargoç, Didem Paşaoğlu, Nurhan Şakar, **Yönetim ve Organizasyon**, Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir, 2012.
- Özdemir, Erol, **Polisten Polise 3310 Merkez**, İl Özel İdare Matbaası, Edirne, 2001.
- Özden, Esra Çetin, **PMYO Öğrencilerinde Algılanan Stres Düzeyi İle Stresle Başa Çıkma Stilleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi**, Selçuk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Konya, 2010.
- Özer, M. Akif, “*Yönetişim Üzerine Notlar*”, **Sayıştay Dergisi**, Sayı 63, Ekim-Aralık 2006, ss. 59-89.
- Özer, Akif. **Yeni Kamu Yönetimi**, Platin Yayınları, Ankara, 2005.
- Özeren, Süleyman, **Devlet Güvenliği**, Polis Akademisi Yayınları, Ankara, 2012.
- Öztürk, Selahattin, **Eğitimde Program Geliştirme**, Yelkentepe Yayınları, Ankara, 1975.
- Parlak, Bekir, **Kamu Yönetiminde Yeni Vizyonlar**, Alfa Aktüel Yayınları, Bursa, 2011.
- Polathoğlu, Aykut, **Kamu Yönetimi Genel İlkeler Ve Türkiye Uygulaması**, Orta Doğu Teknik Üniversitesi Yayını, Ankara, 2003.
- Polathoğlu Aykut, Turgay Ergun, **Kamu Yönetimine Giriş**, Ankara, Türkiye Ve Orta Doğu

- Amme İdaresi Enstitüsü Yayınları, 1992.
- Sabuncuoğlu, Zeyyat, Tuncer Tokol, **İşletme**, Uludağ Üniversitesi Yayınları, Bursa, 2005.
- Sağlam, Mehmet, **Örgütsel Değişme**, Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü Yayınları, Ankara, 1979.
- Sarı, Mehmet, **Emniyet Teşkilatının Eğitim Sürecinde Tarihsel Çevre İle İlgili Yeni Yaklaşımlar**, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara, 2007.
- Sencer, Muzaffer, “*Yönetimin Tarihsel Evrimi Ve Yönetim Sistemleri*”, **Amme İdaresi Dergisi**, Cilt:8, Sayı:1 (Haziran), Ankara, 1985, ss. 141-160.
- Sencer, Muzaffer., **Türkiye'nin Yönetim Yapısı**, Alan Yayıncılık, İstanbul, 1992.
- Serinkan, Celalettin, **Liderlik ve Motivasyon, Geleneksel ve Güncel Yaklaşımlar**, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara, 2010.
- Sönmez, Nevzat, “*Polis Eğitiminde Dikkat Edilmesi Gereken Temel Esaslar*”, **Polis Dergisi**, Yıl- 9, Sayı 34, Ankara, 2003, ss. 240-262.
- Sönmez, Nevzat, **Polislerin Polislik Mesleğine Yönelik Tutumları Üzerine Sosyolojik Bir Araştırma(Kayseri Örneği)**, Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Elazığ, 2009.
- Sönmez, Nevzat, **Emniyet Teşkilatı ve Polis Meslek Hukuku ile Polisin Görev ve Yetkileri**, Seçkin Yayınları, Ankara, 2005.
- Sönmez, Nevzat, **Polisliğe Giriş**, Polis Akademi Başkanlığı Yayınları, Ankara, 2009.
- Sözer, M. Alper, **Toplum Destekli Polislik, Toplum, Suç ve Güvenlik**, Adalet Yayınevi, Ankara, 2011.
- Şahin, Eyüp, “*Türk Zabıta Yapılanmasının Tarihi Gelişimi*”, **Polis Dergisi**, Yıl: 10, Sayı:38(Ocak-Mart), EGM Basımevi, Ankara, 2004, ss. 91-198.
- Şahin, Eyüp, “*Osmanlı Polis Teşkilatı: İdari Yapılanması*”, **Polis Dergisi**, Ankara, 2000, ss. 101-145.
- Şahin, Eyüp, **1907'den 2000'e Polis Okulları**, Ankara, EGM Basımevi, 2001.
- Şahin, Yusuf, **Yönetim Bilimi Ve Türk Kamu Yönetimi**, Murathan Yayınevi, Trabzon, 2010.
- Şaylan, Gencay, “*Kamu Yönetimi Disiplininde Bunalım ve Yeni Açılımlar Üzerine Düşünceler*”, **Amme İdaresi Dergisi**, Cilt: 33, Sayı: 2 (Haziran), Ankara, 2000, ss, 1-22.
- Şaylan, Gencay, **Değişim Küreselleşme Ve Devletin Yeni İşlevi**, İmge Kitabevi, Ankara, 1995.
- Şimşek, M. Şerif, Adnan Çelik, **Yönetim ve Organizasyon**, Eğitim Kitabevi, Konya, 2011.

- Tikici, Mehmet, **Örgütsel Davranış Boyutlarından Seçmeler**, Nobel Yayınları, Ankara, 2005.
- Tongur, Hikmet, **Türkiye’de Genel Kolluk Teşkil Ve Görevlerinin Gelişimi**, Kanaat Basımevi, Ankara, 1946.
- Toprak, Zafer, **Tanzimat’tan Sonra Osmanlı Kolluk Kuvvetleri**, İletişim Yayınları, İstanbul, 1985.
- Tortop, Nuri, Eyüp G. İsbir, Hüseyin Yayman, Burhan Aykaç, M.Akif Özer, **Yönetim Bilimi**, Nobel Yayınları, Ankara, 2010.
- Tortop Nuri, Burhan Aykaç, Hüseyin Yayman, M.Akif Özer, **İnsan Kaynakları Yönetimi**, Nobel Yayınları, Ankara, 2010.
- Türkel, Süleyman., **Kamu İktisadi Teşebbüslerinde Yönetim Anlayışı**, İ.İ.B.F. Yayınları, Ankara, 1983.
- Üzel, M. Faruk, **Türkiye’de İç Güvenlik Teşkilatlarının Yeniden Yapılandırılması**, Mersin Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Mersin, 2008.
- Variş, Fatma, **Eğitim Bilimine Giriş**, Atlas Kitabevi, Konya,1994.
- Vural, Mehmet, **Polisin Kuruluşu**, Ulutaş Matbaası, İstanbul, 1971.
- Yapıcı, Mehmet, “*Eğitimde Verimlilik*”, **Milli Prodüktivite Merkezi Dergisi**, Sayı: 4, Ankara, 2002, ss. 7-14.
- Yaşar, Yılmaz., **Açıklamalı Polis Meslek Hukuku**, Başkent Klişe Matbaacılık, Ankara, 2006.
- Yeter, Enis., “*Cumhuriyetin 75.Yılında Yönetim*”, **Türk İdare Dergisi**, Sayı:421, Ankara, 1998, ss.207-226.
- Yılmaz, Halil, **Aynasızdan Polise Yol Haritası**, Atlas Kitapçılık, Ankara, 2003.
- Yılmaz, Osman, **Kamu Yönetimi Reformu: Genel Eğilimler ve Ülke Deneyimleri**, Devlet Planlama Teşkilatı Yayınları, Ankara, 2001.
- Yılmazçelik, İbrahim, İdris Karabörk, “*Türk Emniyet Teşkilatının Kuruluşu ve Gelişmesi(1845–1920)*”, **Polis Dergisi**, Sayı: 42(Ocak-Mart), 2005, Ss: 5-61
- Yozgat, Osman, **İşletme Yönetimi**, Nihat Sayar Yayın ve Yardım Vakfı, İstanbul,1984.
- Yurdaer, Ahmet, **Polis Akademisinde Verilen Uygulamalı Eğitimin Değerlendirilmesi**, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 1998.
- Yüksel, Mehmet, “*Yönetişim Kavramı Üzerine*”, **Ankara Barosu Dergisi**, Sayı 58/ 3, Ankara, 2000, ss. 145-159.

Yükseler, Mehmet Arif, **Bilgi Toplumunda Eğitim ‘Yönetici Ve Öğretmen Gözüyle Eğitimde Verimlilik Nasıl Sağlanır**, Milli Prodüktivite Merkezi Yayınları, Ankara, 1997.

Yararlanılan Mevzuat

- Türkiye Cumhuriyeti Anayasası
- Emniyet Teşkilat Kanunu
- Polis Vazife Ve Salahiyetleri Kanunu
- Polis Yüksek Öğretim Kanunu
- Karayolları Trafik Kanunu
- Emniyet Örgütü Disiplin Tüzüğü
- Polis Koleji Yönetmeliği
- Polis Akademisi Polis Meslek Yüksek Okulları Kuruluş Görev Ve Çalışma Yönetmeliği
- Polis Meslek Eğitim Merkezleri Kuruluş Görev Ve Çalışma Yönetmeliği
- Eğitim Dairesi Başkanlığı Kuruluş, Görev Ve Çalışma Yönetmeliği
- Polis Akademisi Polis Meslek Yüksek Okulları Giriş Yönetmeliği
- Polis Akademisi Öğrenci Disiplin Yönetmeliği
- Polis Akademisi Polis Meslek Yüksek Okulları Eğitim-Öğretim Yönetmeliği
- EGM Hizmet İçi Eğitim Yönetmeliği, Emniyet Genel Müdürlüğü Rütbe Terfi Sınav Sorularının Hazırlanması Ve Meslek İçi Yöneticilik Eğitimine Dair Yönerge
- Polis Akademisi Başkanlığı, Öğrenci Tutum Ve Davranış Yönergesi

İnternette Yararlanılan Kaynaklar

<http://tdkterim.gov.tr/>, Türk_Dil_Kurumu,_Büyük_Türkçe_Sözlük, (Erişim Tarihi:10.04.2012.)

<http://www.egm.gov.tr/>, Emniyet_Genel_Müdürlüğü,_Türk_Polis_Teşkilatı Tarihçesi, (Erişim Tarihi:12.08.2012.)

<http://www.caginpulisi.com.tr/>, Cumhuriyet_Ve_Polis, (Erişim Tarihi:14.07.2012.)

<http://www.kom.gov.tr/>, Emniyet Genel Müdürlüğü, Kaçakçılık Ve Organize Suçlarla Mücadele_Daire_Başkanlığı, (Erişim Tarihi:21.03.2012.)

<http://www.polishavacilik.pol.tr/>, Emniyet Genel Müdürlüğü, Havacılık Dairesi Başkanlığı, (Erişim Tarihi:27.07.2012.)

<http://www.egm.gov.tr/>, Emniyet Genel Müdürlüğü Bilgi İşlem ve Bilişim Suçlarıyla Mücadele_Daire_Başkanlıkları, (Erişim Tarihi:18.10.2012.)

<http://www.egm.gov.tr/>, Emniyet Genel Müdürlüğü Organizasyon Yapısı, (Erişim Tarihi:08.10.2012.)

<http://www.caginpulisi.com.tr/>, Osmanlıdan Cumhuriyete Türk Polisinin Eğitimi, (Erişim Tarihi:26.06.2012.)

http://www.caginpulisi.com.tr, Çevik, İbrahim: “**Cumhuriyet ve Polis**” (Erişim Tarihi: 22.04.2012.)

Şahin, Eyüp.”*Osmanlıdan Cumhuriyete Türk Polisinin Eğitimi*”, ‘**Çağın Polisi Dergisi**, Sayı 98, (Erişim Tarihi:19.03.2012.)

http://www.caginpulisi.com.tr, (Erişim Tarihi:28.07.2012.)

<http://www.egitim.pol.tr/>, EGM Eğitim Dairesi Başkanlığı İnternet Sitesi,(Erişim Tarihi:04.09.2012.)

<http://www.egm.gov.tr/>, Emniyet Genel Müdürlüğü, Eğitim Dairesi Başkanlığı, Eğitim_ve_Öğretim_Kurumları_Listesi, (Erişim Tarihi:18.08.2012.)

<http://www.poliskoleji.k12.tr/>, Ankara_Polis_Koleji, (Erişim Tarihi:31.07.2012.)

<http://www.bursapoliskoleji.k12.tr/>, Bursa_Polis_Koleji, (Erişim Tarihi:14.08.2012.)

<http://www.egitim.pol.tr/>, Emniyet Genel Müdürlüğü, Eğitim Daire Başkanlığı, (Erişim Tarihi:21.06.2012.)

<http://www.pa.edu.tr/>, Polis_Akademisi_Başkanlığı, (Erişim Tarihi:13.08.2012.)

<http://www.pa.edu.tr/>, Polis Akademisi,Güvenlik Bilimleri Enstitüsü, (Erişim Tarihi:02.06.2012.)

<http://www.tadoc.gov.tr/>, Emniyet Genel Müdürlüğü, Türkiye Uluslararası Uyuşturucu_ve_Organize_Suçlarla_Mücadele_Akademisi, (Erişim Tarihi:17.07.2012.)

<http://www.asayis.pol.tr/>, Emniyet Genel Müdürlüğü, Asayiş Daire Başkanlığı, (Erişim Tarihi:04.12.2012.)

<http://www.trafik.gov.tr/>, Emniyet Genel Müdürlüğü, Trafik Eğitim Araştırma Daire_Başkanlığı, (Erişim Tarihi:23.11.2012.)

<http://www.pa.edu.tr/>, Polis_Meslek_Yüksek_Okulları, (Erişim Tarihi:03.08.2012.)

<http://www.pa.edu.tr/>, Polis_Akademisi_Internet_Sitesi, (Erişim Tarihi:13.04.2012.)

<http://tdkterim.gov.tr/>, Türk Dil Kurumu, Büyük Türkçe Sözlük, “Yönetme” ve_“Yönetim”_Terimleri, (Erişim Tarihi:29.05.2012.)

<http://www.anketix.com>, Anket Çalışması Örnekleri İncelenen İnternet Sitesi, (Erişim Tarihi:26.04.2012.)

<http://www.egitimfakultesi.org>, Anket Çalışması Örnekleri İncelenen İnternet Sitesi, (Erişim Tarihi:26.04.2012.)

<http://www.egitimhane.com>, Anket Çalışması Örnekleri İncelenen İnternet Sitesi , (Erişim Tarihi:26.04.2012.)

<http://www.meb.gov.tr>, Anket Çalışması Örnekleri İncelenen İnternet Sitesi,
(Erişim Tarihi:26.04.2012.)

<http://www.belgeler.com>, Anket Çalışması Örnekleri İncelenen İnternet Sitesi,
(Erişim Tarihi:26.04.2012.)

<http://www.ogretmensitesi.info>, Anket Çalışması Örnekleri İncelenen İnternet
Sitesi, (Erişim Tarihi:26.04.2012.)

<http://www.canaktan.org/yonetim/yonetim-teorileri/tarihsel-bakis.htm>. (Erişim
Tarihi: 03.07.2013)

<http://www.tarihnotlari.com/nizamulmulk.htm>. (Erişim Tarihi:03.07.2013)

[http://www.derindusunce.org/islami-kavrayista-sehir-el-medinetul-fazila-
farabi.htm](http://www.derindusunce.org/islami-kavrayista-sehir-el-medinetul-fazila-farabi.htm). (Erişim Tarihi:03.07.2013)

Diğer Kaynaklar

A. Gaffar Okkan Polis Meslek Yüksek Okulu, Ayrıntılı Brifing, Diyarbakır, Haziran 2012.

Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele 2011 Raporu, Kom Yayınları, Aydoğan Ofset, Ankara, Mart 2012.

Polis Temel Eğitiminde Sorunlar ve Çözüm Önerileri Proje Sonuç Raporu Yönetici Özeti, Polis Akademisi. Güvenlik Eğitimi Araştırma Merkezi Yayını, Ankara, 2011.

EKLER

Ek 1: Anket Formu

<p>Değerli Katılımcı, Bu anket formu Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetimi Ana Bilim Dalı Yüksek Lisans Programında hazırlanan "Polis Meslek Yüksek Okulu Öğrencilerinin Okul Yönetimine Dair Algısı: Diyarbakır Ali Gaffar Okkan Polis Meslek Yüksek Okulu Üzerine Bir Çalışma" adlı tezde kullanılmak üzere hazırlanmıştır. Bu anket çalışması ile amaç, Diyarbakır Ali Gaffar Okkan Polis Meslek Yüksek Okulunda öğrenimine devam eden öğrencilerin, okul yönetiminin idari faaliyetleri, yönetimin sağladığı eğitim ve öğretim imkânları ile sosyal etkinlikleri hakkındaki düşüncelerini ortaya koyabilmektir. Bu anket formunu cevaplamanız suretiyle elde edilecek verilerle okulunuz özelinde Türkiye'deki Polis Meslek Yüksek Okullarının mevcut yönetim yapısı ve bu yapının ortaya çıkardığı yönetsel etkinlik veya yönetim tarzının öğrenciler tarafından nasıl algılandığına dair bazı nesnel sonuçlara ulaşmayı amaçlamaktayız. Değerli katılımcı anket formunun hiçbir yerinde kimliğinize ait bilgiler istenmemektedir. Bu çerçevede sorulara vereceğiniz samimi ve doğru cevapların, değerlendirme sonuçlarını da aynı derecede objektif ve güvenilir kılacağını bilmenizi isteriz. Aşağıdaki sorularda size uygun seçenek veya seçeneklere işaret koymanız yeterli olacaktır. Zaman ayırıp çalışmamıza katkı sağladığınız için çok teşekkür ederim.</p> <p style="text-align: right;">Mustafa YAŞAR</p>
KİŞİSEL BİLGİLER
S1: Cinsiyetiniz: A.Kadın B.Erkek
S2: Yaşınız: A.16-18 yaş B.18-20 yaş C.22-24 yaş
S3: Sınıfınız? A.1.Sınıf B.2.Sınıf
S4: PMYO' na başlamadan önceki eğitim durumunuz? A.Lise B.Ön lisans C.Lisans
S5: Babanızın Mesleği? A.Devlet Memuru B.İşçi C.Polis D.Çiftçi E.Esnaf F.Diğer
S6: Annenizin Mesleği? A.Ev Hanımı B.Devlet Memuru D.Diğer
S7: Ailenizin aylık geliri? A.0-1000 TL arası B.1000-1500 TL arası C.1500-2000 TL arası D.2000-2500 TL arası F.2500 TL üzeri
S8: 8.Kardeş Sayısı? A.1 B.2 C.3 D.4 E.5 F.6 veya 6 üzeri
S9: 9.Nerelisiniz? A.Akdeniz Bölgesi B.Doğu Anadolu Bölgesi C.Ege Bölgesi D.G.Anadolu Bölgesi E.İç Anadolu Bölgesi F.Karadeniz Bölgesi G.Marmara Bölgesi

İDARİ HİZMETLER YÖNETİMİ						
	Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum	
S10: İhtiyaç duyduğumda okul yöneticileriyle görüşebilirim.						
S11: Okul yöneticileri önerilerimizi dikkate alır, sorunlarımızın çözümüne gayret gösterir.						
S12: Okul yöneticilerine güvenirim.						
S13: "Okul yöneticileri öğrenci konseyi veya tüm öğrencilerle sorun ve isteklerimizi öğrenmeye yönelik genel toplantılar yapar."						
S14: Hata yaptığımızda okul yöneticileri iyi niyetle ve hoşgörü ile bizleri yönlendirmektedir.						
S15: Okul yöneticileri ödüllendirme ve cezalandırmalarda tarafsız ve adil davranırlar.						
S16: Okul yöneticileri okul ile ilgili karar ve uygulamalarda devamlı görüşümüze başvurur.						
EĞİTİM HİZMETLERİ YÖNETİMİ						
	Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum	
S17: Okulda edindiğim bilgilerin günlük hayatta ve/veya daha sonraki meslek hayatımda işime yarayacağını düşünüyorum.						
S18: Okulumuzda derslerin işlenişinde farklı yöntemler kullanılmaktadır.						
S19: Sınıfta öğretim üyelerine karşı görüş ve önerilerimi rahatlıkla dile getirebiliyorum.						
S20: Okulumuzda ders kitapları işlenen konuya uygun olarak seçilmiştir.						
S21: Okulumuzda sınıfta veya farklı eğitim alanlarında (Atış Poligonu, pentatlon, Spor salonu, Kondisyon Salonları vb.) yeterli araç gereç bulunmaktadır.						
S22: Okulumuzun spor alanları uygulamalı derslerde yararlanabileceğim şekildedir.						
SOSYAL HİZMETLER YÖNETİMİ						
	Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum	
S23: Okulumuzun bahçesi, spor salonu vb. alanları ders dışında da yararlanabileceğim şekilde düzenlenmiştir.						
S24: Okulumuz yatakhane temiz ve bakımlıdır.						
S25: Okulumuzun kantininde ihtiyaç duyduğum şeyleri bulabiliyorum.						
S26: Okulumuzda sosyal ve kültürel faaliyetler düzenlenmektedir.						
S27: İlgi duyduğum sportif faaliyeti okulumuzda yapma imkanı buluyorum.						
S28: Katılacağımız kulüpleri (Mesleki kulüpleri ve sosyal kulüpleri) istek ve yeteneklerimiz doğrultusunda seçeriz.						
S29: Okulumuzda yangın ve doğal afet, terör saldırısı vb. olumsuz durumlara karşı gerekli güvenlik önlemler alınır.						
FARKLI GÖRÜŞ VE ÖNERİ						
S30: Farklı görüş ve önerileriniz varsa lütfen yazınız:						

Ek 2: Akademik Çalışma İzin Belgesi

EBYS-2012.06.04-15.30.53.06263

T.C.
POLİS AKADEMİSİ BAŞKANLIĞI
Güvenlik Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

Sayı : B.05.1.EGM.0.07-3192(9)1075-3777
Konu : Mustafa YAŞAR

01/06/2012

A.GAFFAR OKKAN POLİS MESLEK YÜKSEK OKULU MÜDÜRLÜĞÜNE
DİYARBAKIR

Diyarbakır Ali Gaffar Okkan Polis Meslek Yüksek Okulu Müdürlüğü kadrosunda görevli 202097 sicil sayılı 4. Sınıf Emniyet Müdürü Mustafa YAŞAR 04.05.2012 tarihli dilekçesi ile tez çalışmasına esas olmak üzere "Polis Meslek Yüksek Okulu Öğrencilerinin Okul Yönetim Algısı: A.Gaffar Okkan Polis Meslek Yüksek Okulu Üzerine Bir Çalışma" konusunda anket çalışması yapmak istediğini bildirmiştir.

Anılan çalışmanın Okulunuzda eğitim - öğretim gören öğrencilere uygulanması, Genel Müdürlük Makamının 31/05/2012 tarihli onayı ile uygun görülmüş olup;

Gereğini rica ederim.

ARIF OKCU
05.06.2012 12:53:41
Gereği

Prof. Dr. H. Hüseyin ÇEVİK
Polis Akademisi Başkanı V.

EKLER : Onay ve ekleri (1 Sayfa)

Polis Akademisi Başkanlığı Güvenlik Bilimleri Enstitüsü Anıttepe 06580 ANKARA İrtibat Görevlisi: S. SEZGİN
Tel : (0312) 412 12 23 Faks : (0312) 231 98 26 e-posta : gbe@pa.edu.tr Elektronik Ağ : www.pa.edu.tr

Ek 3: Akademik Çalışma Onayı Belgesi

EBYS-2012.06.04-15.30.53.06263

T.C.
POLİS AKADEMİSİ BAŞKANLIĞI
Güvenlik Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

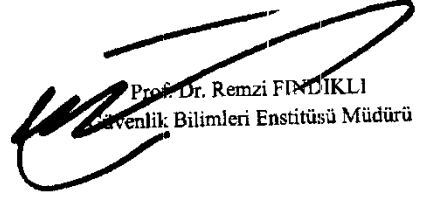
Sayı : B.05.1.EGM.0.07-3192(91245)1015-3777
Konu : Akademik Çalışma Onayı

GENEL MÜDÜRLÜK MAKAMINA

Diyarbakır A.Gaffar Okkan Polis Meslek Yüksekokulu Müdürlüğü kadrosunda görevli 202097 sicil sayılı 4. Sınıf Emniyet Müdürü Mustafa YAŞAR, 04.05.2012 tarihli dilekçesi ile "Polis Meslek Yüksek Okulu Öğrencilerinin Okul Yönetim Algısı: A.Gaffar Okkan Polis Meslek Yüksek Okulu Üzerine Bir Çalışma" konulu çalışması için, anket çalışması yapmak istediğini belirtmiştir.

Bahse konu çalışmanın amacı, Polis Meslek Yüksek okulunda öğrenimine devam eden öğrencilerin, okul yönetiminin idari faaliyetleri, yönetimin sağladığı eğitim ve öğretim imkanları ile sosyal etkinlikleri hakkındaki düşüncelerini ortaya koyabilmektir. Bu kapsamda A. Gaffar Okkan Polis Meslek Yüksek Okulu öğrencilerine yönelik Ek-1'deki soruların sorulması yoluyla anket çalışması yapma talebinin bilimsel etik ilkeleri açısından uygun olduğu, Ek-2 de sunulan "Akademik Kurul Tutanağı" ile tespit edilmiştir.

Anılan çalışmanın Diyarbakır A.Gaffar Okkan Polis Meslek Yüksek Okulu öğrencilerine uygulanabilmesi için gerekli izin verilmesi hususunu tensiplerinize arz ederim.

Prof. Dr. Remzi FİNDİKLİ
Güvenlik Bilimleri Enstitüsü Müdürü

OLUR

31/05/2012

Prof. Dr. H. Hüseyin ÇEVİK
Genel Müdür a.
Polis Akademisi Başkan V.

Polis Akademisi Başkanlığı Güvenlik Bilimleri Enstitüsü Anıttepe 06580 ANKARA İrtibat Görevlisi Ö.KESME
Tel : (0312) 412 12 23 Faks : (0312) 231 98 26 e-posta : gube@pa.edu.tr Elektronik Ağ : www.pa.edu.tr

Ek 4: Akademik Kurul Tutanağı

EBYS-2012.06.04-15.30.53.06263

29 May 2012 14:08 AGaffar Okkan PMYO DBRk 90 4123261065

syf : 1

TC.
DİCLE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

POLİS AKADEMİSİ BAŞKANLIĞINA

Enstitümüz öğrencisi Mustafa YAŞAR' ın "Polis Meslek Yüksek Okulu Öğrencilerinin Okul Yönetimi Algısı: A. Gaffar Okkan Polis Meslek Yüksek Okulu Üzerine Bir Çalışma" adlı tez çalışmasına veri teşkil etmek üzere hazırlanmış olduğu anket etik değerler açısından incelenmiş olup anketin uygulanmasında tarafımızca herhangi bir problem tespit edilmemiştir.

Yrd. Doç. Dr. Yılmaz DEMRİHAN
Tez Danışmanı

Yrd. Doç. Dr. Seyfettin ASLAN
Kamu Yönetimi Ana Bilim Dalı Başkanı

POLİS AKADEMİSİ BAŞKANLIĞI	
Gençlik Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü	
Kayıt No.	144
Geliş Tarihi	29.05.2012
Verildiği Yer	9026. BPA
İmza	

2

91265-1075
29.05.2012

Ek 5: Özgeçmiş

01.01.1975 tarihinde Afyonkarahisar ili Sandıklı ilçesinde dünyaya geldi. İlköğrenimini bu ilde tamamladıktan sonra 1988 yılında İzmir Polis Kolejine, 1992 yılında Polis Akademisine girerek Ankara’da öğrenimine devam edip 1996 yılında mezun oldu. Aynı yıl Bursa Emniyet Müdürlüğü kadrosunda Komiser Yardımcısı olarak görevine başladı. 1996-2009 yılları arasında sırasıyla Çevik Kuvvet, Bilgi İşlem, Kestel İlçe Emniyet Müdürlükleri, Ar-ge ve Rehberlik, Psikolojik Danışma Büro Amirlikleri, Foto-Film Şube Müdürlüklerinde çalıştı. 2009 yılı Temmuz ayından itibaren Ali Gaffar Okkan Polis Meslek yüksek Okulunda idareci olarak çalışmaktadır. Evli ve üç çocuk babasıdır.

İlgi alanları arasında, kitap okuma ve bilgisayar teknolojilerini takip yer almaktadır.

İLETİŞİM BİLGİLERİ:

ADRES :Ali Gaffar Okkan Polis Meslek Yüksek Okulu Silvan Yolu 12.
Km. Sur/DİYARBAKIR

TELEFON :0505 544 07 86

E-MAIL :mustafaysr@hotmail.com